

ཞལ་པོད་ཀྱི་རྩ་མཐུག་ཁྲིམ་པ།

CONSTITUTION OF TIBET

བོད་རྒྱལ་ལོ། ༢༠༢༠

ཕྱི་ལོ། ༡༩༥༣

CONSTITUTION OF TIBET

Promulgated by
HIS HOLINESS THE DALAI LAMA
March 10, 1963

Published by the Bureau of His Holiness the Dalai Lama, 15 Link Road,
New Delhi 14, and printed by G. A. Nullis, Baptist Mission Press,
41A Acharyya Jagadish Bose Road, Calcutta.

CONTENTS

	<i>Page</i>
Foreword	v
Constitution of Tibet	1
I. Preliminary	3
II. Fundamental Rights and Duties	5
III. Of Land	10
IV. Directive Principles of the State	11
V. Of Executive Government	13
VI. Of Legislative Authority	18
VII. Of the Judicature	26
VIII. Of Regional Government	29
IX. Reorganization	32
X. Amendment of the Constitution	33

FOREWORD

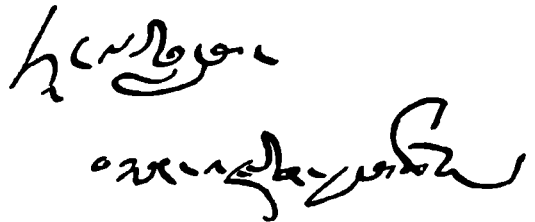
Even prior to my departure from Tibet in March, 1959, I had come to the conclusion that in the changing circumstances of the modern world the system of governance in Tibet must be so modified and amended as to allow the elected representatives of the people to play a more effective role in guiding and shaping the social and economic policies of the State. I also firmly believed that this could only be done through democratic institutions based on social and economic justice. Unfortunately, for me and my people, all our efforts were frustrated by the Chinese authorities who had established in Tibet the worst form of colonial régime.

Soon after my arrival in India I decided that a Draft Constitution should be prepared so as to give the people of Tibet a new hope and a new conception of how Tibet should be governed when she regained her freedom and independence. For this purpose an outline of the principles of the Constitution was announced by me on the 10th October, 1961. This was warmly welcomed by all Tibetans in India and abroad, particularly by the elected representatives of the Tibetans now living in exile. Thereafter, on the basis of these principles and in consultation with popular representatives, both lay and religious, this Constitution has been prepared in detail. This takes into consideration the doctrines enunciated by Lord Buddha, the spiritual and temporal heritage of Tibet and the ideas and ideals of the modern world. It is thus intended to secure for the people of Tibet a system of democracy based on justice and equality and ensure their cultural, religious and economic advancement.

It is my earnest hope that as soon as Tibet becomes once more free and independent, the system of government as laid down in this Constitution will be established for the benefit of my people. Thereafter, a final shape will be given to the Constitution in accordance with the wishes and aspirations of the National Assembly.

This Constitution was proclaimed by me on the Fourth Anniversary of the uprising of the people of Tibet against the Chinese aggressors. On that day, which marks the glory and courage of my people, I explained to all the situation which confronted us. Now I appeal once again to my people in and outside Tibet that each one of us must bear responsibility for regaining the freedom of our beloved country by united and earnest endeavours. We must all remember the teaching of Lord Buddha that truth and justice will prevail in the end.

*Swargashram
Upper Dharmsala
Punjab, India*

THE DALAI LAMA

CONSTITUTION OF TIBET

WHEREAS it has become increasingly evident that the system of government which has hitherto prevailed in Tibet has not proved sufficiently responsive to the present needs and future development of the people

AND WHEREAS it is deemed desirable and necessary that the principle of justice, equality and democracy laid down by the Lord Buddha should be reinforced and strengthened in the government of Tibet

AND WHEREAS it is deemed essential that the people of Tibet should have a more effective voice in shaping their destiny

NOW, THEREFORE, His Holiness the Dalai Lama has been pleased to ordain, and it is hereby ordained as follows:

CHAPTER I

PRELIMINARY

Commencement—Article 1. This Constitution shall come into force on the day appointed in this behalf by His Holiness the Dalai Lama.

Nature of Tibetan Polity—Article 2. Tibet shall be a unitary democratic State founded upon the principles laid down by the Lord Buddha, and no change in the present Constitution shall be made except in accordance with the provisions hereinafter specified.

Principles of Government—Article 3. It shall be the duty of the Government of Tibet to adhere strictly to the Universal Declaration of Human Rights and to promote the moral and material welfare of the people of Tibet.

Constitutional Invalidity—Article 4. (1) Any law, ordinance or regulation or any administrative order which is repugnant to any provision of this Constitution shall be null and void to the extent of the repugnancy.

(2) The Supreme Court shall be specifically empowered to decide whether laws, ordinances, regulations or administrative orders violate the terms of this Constitution.

Recognition of International Law—Article 5. All laws, ordinances and regulations in force within the territories of the State shall conform to the generally recognized principles of international law, and the legal status of aliens shall be regulated by laws in conformity with the international rules and treaties.

Renunciation of War—Article 6. In accordance with its traditions, Tibet renounces war as an instrument of offensive

policy and force shall not be used against the liberty of other peoples and as a means of resolving international controversies and will hereby adhere to the principles of the Charter of the United Nations.

Citizenship—Article 7. The National Assembly shall make such provisions, as may be necessary, with respect to the acquisition or loss of Tibetan nationality and such other matters relating to it.

CHAPTER II

FUNDAMENTAL RIGHTS AND DUTIES

Equality before the Law—Article 8. All Tibetans shall be equal before the law and the enjoyment of the rights and freedoms set forth in this Chapter shall be secured without discrimination on any ground such as sex, race, language, religion, social origin, property, birth or other status.

Right to Life, Liberty and Property—Article 9. No person shall be deprived of life, liberty or property without due process of law.

Right to Life—Article 10. Every person shall have the right to life, provided that deprivation of life shall not be deemed to contravene this Article when it results from the use of force which is no more than absolutely necessary (*a*) in defence of any person from unlawful violence, (*b*) in order to effect a lawful arrest or to prevent the escape of a person lawfully detained or (*c*) in action lawfully taken for the purpose of quelling a riot or insurrection.

Right to Liberty—Article 11. (1) No person who is arrested shall be detained in custody without being informed, as soon as may be, of the grounds for such arrest, nor shall he be denied the right to consult and to be defended by a legal practitioner of his choice and to have adequate time and facilities for the preparation of his defence.

(2) Every person who is arrested and detained in custody shall be produced before the nearest court having jurisdiction within a period of twenty-four hours of such arrest excluding the time necessary for the journey from the place of arrest to the court of the magistrate and no such person shall be detained in custody beyond the said period without the authority of a magistrate.

(3) Every person who has been arrested or detained in contravention of this provision of this Article shall have an enforceable right to compensation.

Safeguards in Judicial Proceedings—Article 12. (1) Every person shall be entitled to a fair and public hearing within a reasonable time by an independent and impartial tribunal established by law. Judgement shall be pronounced publicly but the press and public may be excluded from all or part of the trial in the interests of public morality, public order or national security where the interests of juveniles or the protection of the private life of the parties so require, or to the extent strictly necessary in the opinion of the court in special circumstances where publicity would prejudice the interests of justice.

(2) Every person charged with a criminal offence shall be presumed innocent until proved guilty according to law.

(3) Every person charged with a criminal offence shall have the free assistance of (a) a legal practitioner, when the interests of justice so require, if he has not sufficient means to pay and (b) an interpreter, if he cannot understand or speak the language used in court.

Protection in respect of Conviction for Offences—Article 13. (1) No person shall be convicted of any offence except for violation of a law in force at the time of commission of the act charged as an offence, nor be subjected to a penalty greater than that which might have been inflicted under the law in force at the time of the commission of the offence.

(2) No person shall be prosecuted and punished for the same offence more than once.

(3) No person accused of any offence shall be compelled to be a witness against himself.

Prohibition of Inhuman Treatment—Article 14. No person shall be subjected to torture or to inhuman or degrading treatment or punishment.

Prohibition of Slavery and Forced Labour—Article 15. (1) No one shall be held in slavery or be required to perform forced or compulsory labour.

(2) For the purpose of this Article, the term ‘forced or compulsory labour’ shall not include (a) any work required to be done in the course of detention under the sentence of a court of law, (b) any service exacted in case of an emergency or calamity threatening the life or well-being of the community, (c) any service of a military character or (d) any work or service which forms part of the normal civic obligations of a nation.

Prohibition of Employment of Children—Article 16. No child below the age of fourteen years shall be employed to work in any factory or mine or engaged in any other hazardous employment.

Religious Freedom—Article 17. (1) All religious denominations are equal before the law.

(2) Every Tibetan shall have the right to freedom of thought, conscience and religion. The right includes freedom to openly believe, practice, worship and observe any religion either alone or in community with others.

(3) Freedom to manifest one’s religion or beliefs and to deal with any matter relating to religious or charitable purpose either alone or in community with others shall be subject only to such limitations as are prescribed by law and are necessary in the interests of public safety, for the protection of public order, health or morals, or for the protection of the rights and freedoms of others.

Other Fundamental Freedoms—Article 18. Subject to any law imposing reasonable restrictions in the interests of the security of the State, public order, health or morality, all citizens shall be entitled to:

- (a) freedom of speech and expression;
- (b) assemble peaceably and without arms;

- (c) form associations or unions;
- (d) move freely throughout the territories of Tibet;
- (e) the right to a passport to travel outside those territories;
- (f) reside and settle in any part of Tibet;
- (g) acquire, hold and dispose of property;
- (h) practise any profession or carry on any occupation, trade or business.

Right to Property—Article 19. No person shall be deprived of his property save by authority of law and for public purpose on payment of just compensation.

The Right to Vote—Article 20. All Tibetans, men and women, who have attained the age of eighteen and above shall have the right to vote. The vote shall be personal, equal, free, and secret, and its exercise shall be deemed to be a civic obligation.

Disqualification of Vote—Article 21. (1) A person shall be disqualified to vote if he is of unsound mind and stands so declared by a competent court.

(2) A person shall not have the right to vote if he is so disqualified by any law.

Right to hold Office—Article 22. All Tibetans of either sex shall have the right to hold public offices, whether elective or otherwise, on conditions of equality in accordance with the requirements of law.

Obligations of Nationals—Article 23. All Tibetans shall fulfil the following constitutional obligations:

- (a) bear true allegiance to the State of Tibet;
- (b) faithfully comply with and observe the Constitution and the laws of the State;

- (c) to pay taxes imposed by the State in accordance with the laws; and
- (d) perform such obligations as may be imposed by law in the event of a threat to national security or other public calamity.

Enforcement of Rights—Article 24. Every citizen whose rights and freedoms as set forth in this Chapter are violated shall have the right to approach the Supreme Court, Regional Courts and such other courts as the National Assembly may by a law designate for the enforcement of those rights and freedoms enumerated in this Chapter and the court shall be entitled to pass such orders as are necessary to protect those rights.

CHAPTER III

OF LAND

Land-holding—Article 25. (1) All land shall belong to the State and shall be made available on payment of annual rent as may be fixed from time to time for building, agricultural and other purposes according to need.

(2) The State shall prevent the concentration of land-holding in order to promote economic and social justice.

(3) No land shall be transferable by the holder or be used for any purpose different from that for which it was granted without the permission of the State.

CHAPTER IV

DIRECTIVE PRINCIPLES OF THE STATE

Social Welfare—Article 26. (1) The State shall endeavour to secure that the ownership and control of the material resources of the community shall be so distributed as best to subserve the common good and that the operation of the economic system does not result in the concentration of wealth and means of production to the common detriment.

(2) The system of taxation shall be so devised that the burden is distributed according to capacity.

(3) The State shall direct its policy toward securing that the citizens, men and women equally, have the right to an adequate means of livelihood and that there is equal pay for equal work for both men and women.

Education and Culture—Article 27. (1) The State shall endeavour to promote education so that educational facilities are available to every child above the age of six and that free primary education for a period of seven years is provided.

(2) The State shall pay special attention to the young and promote technical and professional and higher education. Such education shall be generally available and accessible on the basis of merit and that scholarships shall be also available on the basis of merit to those unable to pay for such education.

(3) All educational establishments shall be under the control and supervision of the State.

(4) The State shall endeavour to preserve and promote national culture and to support researches both in arts and sciences.

Health—Article 28. (1) The State shall endeavour to promote adequate health and medical services and to provide

that such services would be available free to those sections of the population which are unable to pay for them.

(2) The State shall endeavour to provide necessary facilities and institutions for the care of the aged and the infirm.

CHAPTER V

OF EXECUTIVE GOVERNMENT

Executive Power—Article 29. (1) The executive power of the State shall be vested in His Holiness the Dalai Lama on his attaining the age of eighteen and shall be exercised by him either directly or through officers subordinant to him in accordance with the provisions of this Constitution.

(2) Without prejudice to the generality of the foregoing provisions, His Holiness the Dalai Lama as the Head of the State shall—

- (a) accredit or withdraw diplomatic representatives in foreign countries and receive foreign diplomatic representatives, and ratify international treaties with previous approval, in appropriate cases, of the National Assembly or the Standing Commission of the National Assembly;
- (b) grant pardons, respite or remission of punishment or suspend, remit or commute the sentence of any person convicted of any offence;
- (c) confer honours and patents of merit;
- (d) promulgate laws and ordinances having the force and validity of laws;
- (e) summon and prorogue the National Assembly;
- (f) send messages to the National Assembly and address it whenever he, in his discretion, considers it necessary; and
- (g) authorize the holding of a referendum in cases provided for by this Constitution.

(3) Nothing in this Article shall be deemed to alter or affect in any manner the power and authority of His Holiness the Dalai Lama as the Supreme Spiritual Head of the State.

Ministers and the Kashag—Article 30. (1) His Holiness the Dalai Lama shall from time to time appoint such number of

Ministers as may be required. Out of the said Ministers His Holiness the Dalai Lama shall nominate a Prime Minister and not less than five other Ministers to be members of the Kashag.

(2) No Minister shall be a member of the National Assembly.

(3) Any person appointed as a Minister shall on such appointment, in case he is a member of the National Assembly, vacate his seat in the National Assembly.

(4) Before any Minister enters upon his office, His Holiness the Dalai Lama shall administer to him the oath of office and of secrecy in accordance with the form and procedure prescribed by law.

(5) The Kashag shall aid and advise His Holiness the Dalai Lama in the administration of the executive government of the State.

(6) The salaries and allowances of the Ministers shall be such as the National Assembly may from time to time by law determine.

Meetings of the Kashag—Article 31. (1) His Holiness the Dalai Lama shall preside over the meetings of the Kashag and in his absence such meetings shall be presided over by the Prime Minister or by the seniormost Minister present.

(2) His Holiness the Dalai Lama may invite any other Minister or Ministers to attend such meetings of the Kashag.

Promulgation of Laws—Article 32. His Holiness the Dalai Lama shall promulgate laws within a fortnight of their transmission to the Kashag after their final adoption by the National Assembly. Provided always that His Holiness the Dalai Lama may ask the Assembly to reconsider the law or any provision thereof before expiry of this period, and the National Assembly shall reconsider it in accordance with the message of His Holiness the Dalai Lama.

Submission to Referendum—Article 33. His Holiness the Dalai Lama may in his discretion or on the recommendation

of the Kashag refer any proposed legislation to a referendum and if the proposed legislation is approved by the majority of the electors, His Holiness the Dalai Lama shall promulgate it within the period specified in the last preceding article.

Dissolution of the National Assembly—Article 34. His Holiness the Dalai Lama may dissolve the National Assembly after consulting the Kashag and the Speaker of the National Assembly. Provided always that in such a case a general election shall be held in not less than forty days, after the dissolution.

Conduct of Business of Government—Article 35. (1) All executive action of the Government of Tibet shall be expressed to be taken in the name of His Holiness the Dalai Lama.

(2) With the previous approval of His Holiness the Dalai Lama, the Kashag shall make rules for the more convenient transaction of the business of the Government of Tibet, and for the allocation among Ministers of the said business, and thereafter submit such draft proposal to His Holiness the Dalai Lama for approval.

Council of Regency—Article 36. (1) There shall be a Council of Regency to exercise executive powers in the following circumstances:

- (a) until such period as the reincarnate Dalai Lama becomes of age to assume the powers of his predecessors;
- (b) until such period as His Holiness the Dalai Lama has not assumed the powers of his predecessors;
- (c) in case of any disability which prevents His Holiness the Dalai Lama from exercising his executive functions;
- (d) in case of the absence of His Holiness the Dalai Lama from the State;
- (e) when the National Assembly, by majority of two-thirds of its total members in consultation with the

Supreme Court, decides that in the highest interests of the State it is imperative that the executive functions of His Holiness the Dalai Lama shall be exercised by the Council of Regency.

(2) The Council of Regency shall consist of three members elected by the National Assembly, one of whom shall be an ecclesiastical representative. Provided that a member of the National Assembly shall vacate his seat if elected a member of the Council of Regency.

(3) Any Minister, if elected a member of the Council of Regency, shall cease to hold his office.

(4) A person when elected a member of the Council of Regency shall take the oath of office before the National Assembly in accordance with the form prescribed by law.

(5) Whenever any member of the Council of Regency, as a result of death or otherwise, is unable to discharge his functions, the National Assembly shall elect a new member.

(6) If a member of the Council of Regency is required to be removed from office while the National Assembly is not in session, the Assembly's Standing Commission in consultation with the Kashag may deprive the said member of his functions and later recommend to the National Assembly the removal of such person from office. The National Assembly may remove the said member if it considers proper and on removal shall elect a new member in the same session.

(7) If two or all three members of the Council of Regency is required to be removed from office while the National Assembly is not in session, the Assembly's Standing Commission in consultation with the Kashag may summon an Emergency Assembly and recommend to the National Assembly the removal from office of such persons. The Assembly may remove all or such of these members as it considers proper. The Assembly shall also on such removal elect in the same session new members in place of those removed.

(8) The duration of each Council of Regency will be of the same period as that of the National Assembly.

(9) The Council of Regency, in consultation with the Kashag, Ecclesiastical Council and the Standing Commission of the National Assembly, will conduct the search for the reincarnation of His Holiness the Dalai Lama. The Council will then submit its findings and opinion on the determination and installation of the reincarnation to the National Assembly for the adoption of a resolution.

(10) The Council of Regency shall have no power to alienate any part of the territory of the State or enter into any international agreement in relation to the independence of the State except with the previous approval of the majority of the electors expressed in a referendum held in accordance with the provisions of this Constitution and such other laws as may be enacted in this behalf by the National Assembly.

Ecclesiastical Council—Article 37. (1) There shall be an Ecclesiastical Council to administer the affairs of all monasteries and religious institutions in the State under the direct authority of His Holiness the Dalai Lama.

(2) The Ecclesiastical Council shall consist of not less than five members directly appointed by His Holiness the Dalai Lama from time to time.

(3) The Ecclesiastical Council, with the previous approval of His Holiness the Dalai Lama, will have the responsibility and power to administer all religious affairs.

CHAPTER VI

OF LEGISLATIVE AUTHORITY

Legislative Power—Article 38. All Legislative power shall vest in the National Assembly subject to the assent of His Holiness the Dalai Lama.

Composition of the National Assembly—Article 39. (1) The National Assembly shall consist of—

- (a) 75 per cent of members directly elected by the people in the territorial constituencies;
- (b) 10 per cent of members elected by the monasteries and other religious institutions in accordance with the laws enacted in this behalf;
- (c) 10 per cent of members elected by Regional and District Councils in accordance with the laws enacted in this behalf; and
- (d) 5 per cent of members nominated directly by His Holiness the Dalai Lama. Such persons shall be selected for their distinguished services in the field of art, science or literature.

(2) For the purpose of sub-clause 1(a) the State shall be divided into territorial constituencies. Each constituency shall be made up of an equal proportion of those entitled to vote. The number of members to be allotted to each constituency shall be determined by an Electoral Commission appointed by His Holiness the Dalai Lama in this behalf.

Duration of the National Assembly—Article 40. (1) Each National Assembly, unless sooner dissolved, shall continue for five years from the date appointed for its first meeting and no longer and the expiration of the said period of five years shall operate as a dissolution of the House.

(2) There shall be a Standing Commission of the National Assembly while the Assembly is not in session.

(3) The National Assembly shall prepare proposals on the duties, powers and number of members of the Standing Commission and present such proposals to His Holiness the Dalai Lama for approval.

Qualifications for Membership of the National Assembly—Article 41. No person shall be qualified to be elected to the National Assembly unless he (a) is a Tibetan national who has attained the age of 25 and (b) is not subject to any disqualifications as may be prescribed in this behalf or under any law made by the National Assembly.

Sessions of the National Assembly—Article 42. (1) His Holiness the Dalai Lama shall from time to time summon the regular National Assembly to meet at such time and place as may be appointed in this behalf, but six months shall not intervene between its last sitting in one session and the date appointed for its first sitting in the next session.

(2) Subject to the provisions of this Constitution His Holiness the Dalai Lama may (a) prorogue the National Assembly or (b) dissolve the National Assembly.

His Holiness the Dalai Lama's Address and Messages to the National Assembly—Article 43. (1) At the commencement of the first session after the general election and at the commencement of the first session of each year His Holiness the Dalai Lama shall address the National Assembly and inform it of the causes of its summons.

(2) His Holiness the Dalai Lama may send messages to the National Assembly, whether with respect to a Bill then pending in the Assembly or otherwise, and the Assembly shall with all convenient dispatch consider any matter required by the message to be taken into consideration.

Special Sessions—Article 44. (1) Special sessions of the National Assembly may be summoned by His Holiness the

Dalai Lama, at the request of the Kashag or of the majority of the members of the Assembly.

(2) All special sessions of the National Assembly shall be opened and closed by a decree of His Holiness the Dalai Lama.

Right of Access of Ministers—Article 45. Every Minister shall have the right to speak in, and otherwise take part in the proceedings of the National Assembly and of any committee of the National Assembly of which he may be named a member but shall not be entitled to vote.

The Speaker of the National Assembly—Article 46. (1) The National Assembly at its first session after the general election shall elect two members of the Assembly to be respectively the Speaker and Deputy Speaker thereof, and so often as the office of the Speaker and Deputy Speaker becomes vacant, the Assembly shall elect another member to be Speaker or Deputy Speaker, as the case may be.

(2) The Speaker or the Deputy Speaker shall vacate his office if he ceases to be a member of the National Assembly or is removed from his office by a resolution of the Assembly by a two-thirds majority of all the members of the Assembly.

(3) There shall be paid to the Speaker and the Deputy Speaker of the National Assembly such salary and allowance as may be fixed by the National Assembly by law.

Privileges of Members of the Assembly—Article 47. (1) No member of the National Assembly shall be liable to any proceedings in any court in respect of anything said or any vote given by him in the National Assembly or any committee thereof, and no person shall be so liable in respect of the publication by or under the authority of the National Assembly of any report, paper, or proceedings.

(2) When the Assembly is in session no member thereof shall be prosecuted or arrested for civil or criminal offences without the previous authorization of the Speaker of the National Assembly unless he is arrested in the act of committing an offence.

(3) In other respects, the privileges of the members of the National Assembly shall be such as may from time to time be defined by the National Assembly by law.

Oath or Affirmation by Members—Article 48. Every member of the National Assembly shall, before taking his seat, make and subscribe before the Speaker, or some person appointed in that behalf, an oath or affirmation according to the form prescribed by law in this behalf.

Voting in the Assembly—Article 49. (1) Save as otherwise provided in this Constitution all questions at any sitting of the National Assembly shall be determined by a majority of votes of the members present and voting, other than the Speaker or person acting as Speaker. The Speaker, or person acting as such, shall not vote in the first instance but shall have and exercise a casting vote in the case of an equality of votes.

(2) The National Assembly shall have power to act notwithstanding any vacancy in the membership thereof, and any proceedings in the Assembly shall be valid notwithstanding that it is subsequently discovered that some person who was not entitled so to do, sat or voted or otherwise took part in the proceedings.

(3) The quorum of a meeting of the National Assembly shall be one-fifth of the total number of members of the Assembly.

(4) If at any time during a meeting of the National Assembly there is no quorum it shall be the duty of the Speaker, or person acting as such, either to adjourn the Assembly or to suspend the meeting until there is a quorum.

Vacation of Seats—Article 50. (1) If a member of the National Assembly is elected a member of the Council of Regency or a Minister or becomes subject to any of the disqualifications mentioned in the next succeeding Article, or resigns his seat by writing under his hand addressed to the Speaker, his seat shall thereupon become vacant.

(2) If for a period of sixty days a member of the National Assembly is absent from all meetings thereof without permission of the Assembly, the Assembly may declare his seat vacant. Provided that in computing the said period of sixty days no account shall be taken of any period during which the Assembly is prorogued or adjourned for more than four consecutive days.

Disqualification for Membership—Article 51. (1) A person shall be disqualified for being chosen as, and for being, a member of the National Assembly—

- (a) if he holds any office of profit under the Government of Tibet, other than an office declared by the National Assembly by law not to disqualify its holders;
- (b) if he is of unsound mind and stands so declared by a competent court;
- (c) if he is an undischarged insolvent;
- (d) if he is not a Tibetan national, or is under any acknowledgement of allegiance or adherence to a foreign State; or
- (e) if he is so disqualified by or under any law made by the National Assembly.

Decision on Questions as to Disqualifications of Members—Article 52. If any question arises as to whether a member of the National Assembly has become subject to any of the disqualifications mentioned in the last preceding Article, the question shall be referred to the Chief Justice of the Supreme Court and his decision shall be final.

Penalty for Sitting and Voting before making Oath or when Disqualified—Article 53. If a person sits or votes as a member of the National Assembly before he has made and subscribed an oath or affirmation, or when he knows that he is not qualified or that he is disqualified for membership thereof or that he is prohibited from so doing by the provisions of any law made by the National Assembly, he shall be

liable in respect of each day on which he so sits or votes to a fine of . . . . .

Salaries and Allowances of Members—Article 54. Members of the National Assembly shall be entitled to receive such salaries and allowances as may from time to time be determined by the National Assembly by law.

Introduction and Passing of Bills—Article 55. (1) No Bill dealing with the imposition, abolition, remission, alteration or regulation of any tax, or the regulation of the borrowing of money or the giving of any guarantee by the Government of Tibet shall be introduced or moved except on the recommendation of the Kashag. Provided that an amendment making provision for the reduction or abolition of any tax shall need no such recommendation.

(2) A Bill shall not be deemed to make provision for any of the matters specified in the last preceding Clause by reason only that it provides for the imposition of fines or other pecuniary penalties, or for the demand or payment of fees for licences or fees for services rendered.

(3) A Bill involving expenditure for the Government of Tibet shall not be passed by the National Assembly without the recommendation of the Kashag.

(4) Subject to the provisions of the last preceding Clauses, any member of the National Assembly may introduce any Bill or move any Resolution or propose any amendment to any Bill.

(5) All Bills or Resolutions moved by a private member and all Bills proposed by the Kashag if so required shall be referred for consideration to committees especially appointed for the purpose.

Annual Financial Statement—Article 56. (1) The Kashag shall in respect of every financial year cause to be laid before the National Assembly a statement of the estimated receipts and expenditure for that year.

(2) The estimates of expenditure embodied in the statement shall show separately (a) the sums required to meet expenditure charged upon the revenues of the State under the next succeeding Clause; and (b) the sums required to meet other expenditure proposed to be made from the revenues of the State.

(3) The following expenditure shall be deemed to be charged on the revenues of the State:

- (a) expenditures necessary for the office and dignity of His Holiness the Dalai Lama;
- (b) the salary and allowances of the Speaker and Deputy Speaker of the National Assembly;
- (c) the salaries, allowances and pensions payable to the Judges of the Supreme Court;
- (d) debt charges for which the Government is liable including interest, sinking fund charges and redemption charges.

(4) So much of the estimates as relates to expenditure charged upon the revenues of the State shall not be submitted to the vote of the National Assembly, but nothing in this Clause shall be construed as preventing the discussion in the National Assembly of any of those estimates.

(5) So much of the said estimates as relates to other expenditures shall be submitted in the form of demands for grants to the National Assembly and the Assembly shall have power to assent or to refuse to assent to any demand, or to assent to any demand subject to a reduction of the amount specified therein.

Rules of Procedure—Article 57. The National Assembly shall make rules for regulating, subject to the provisions of this Constitution, its procedure and conduct of its business.

Restriction on Discussion—Article 58. No discussion shall take place in the National Assembly with respect to the conduct of any Judge of the Supreme Court in the discharge

of his duties except upon a motion for presenting an address to His Holiness the Dalai Lama praying for the removal of the Judge as hereinafter provided.

Promulgation of Ordinances by His Holiness the Dalai Lama—Article 59. (1) If at any time, while the National Assembly is not in session His Holiness the Dalai Lama is satisfied that circumstances exist which render it necessary and urgent for him to take immediate action, he may, after consultation with the Standing Commission of the National Assembly, promulgate such Ordinances as the circumstances appear to him to require.

(2) An Ordinance promulgated under this Article shall have the same force and effect as an Act of the National Assembly, but on the proposal of the National Assembly every such Ordinance may be amended, altered or repealed by His Holiness the Dalai Lama.

Assent to Bills—Article 60. When a Bill has been passed by the National Assembly, it shall be presented to His Holiness the Dalai Lama, and His Holiness the Dalai Lama shall declare either that he assents to the Bill, or that he withholds assent therefrom. Provided that His Holiness the Dalai Lama may, after the presentation to him of a Bill for assent, return the Bill to the National Assembly with a message requesting that it will reconsider the Bill or any specified provisions thereof and, in particular, will consider the desirability of introducing any such amendments as he may recommend in his message.

Courts not to enquire into the Proceedings of the National Assembly—Article 61. (1) The validity of any proceedings in the National Assembly shall not be called in question on the ground of any alleged irregularity of procedure.

(2) No member of the National Assembly in whom powers are vested by or under this Constitution for regulating procedure or the conduct of business or for maintaining order in the National Assembly shall be subject to the jurisdiction of any court in respect of the exercise by him of those powers.

CHAPTER VII

OF THE JUDICATURE

Constitution of the Supreme Court—Article 62. (1) There shall be a Supreme Court consisting of a Chief Justice and, until the National Assembly by law prescribes a larger number, of not more than three other Judges.

(2) Every Judge of the Supreme Court shall be appointed by His Holiness the Dalai Lama and shall hold office during the pleasure of His Holiness the Dalai Lama unless sooner removed by two-thirds majority of the National Assembly and assented to by His Holiness the Dalai Lama. Provided that in the case of appointment of a Judge other than the Chief Justice, the Chief Justice shall always be consulted.

(3) No person shall be qualified for appointment as a Judge of the Supreme Court unless he is a Tibetan national and has been for at least five years a Judge of a Regional Court or of two or more such courts in succession, or has been for at least ten years an enrolled advocate of a Regional Court or of the Supreme Court. Provided that for a period of five years from the commencement of the operation of this Constitution His Holiness the Dalai Lama may dispense with the requirements of this clause in the case of any or all appointments under this Article.

(4) Every person appointed to be Judge of the Supreme Court shall, before he enters upon his office, make and subscribe before His Holiness the Dalai Lama an oath or affirmation according to the form prescribed by the National Assembly by law in this behalf.

Salaries, etc., of Judges—Article 63. (1) There shall be paid to the Judges of the Supreme Court such salaries, allowances and pensions as may be specified by the National Assembly by law in this behalf.

(2) The salaries, allowances and other privileges of the

Judges of the Supreme Court shall not be reduced or altered to their detriment during their term of office.

Jurisdiction of the Supreme Court—Article 64. (1) The Supreme Court shall be the highest appellate court and shall be the exclusive head of the judicial administration of the State and shall exercise all such powers as are necessary for the discharge of its functions in accordance with such rules and regulations as may be made by it with the previous approval of His Holiness the Dalai Lama.

(2) An appeal shall lie to the Supreme Court from any judgement, decree or final order of a Regional Court or tribunal whether in a civil, criminal or other proceeding if it satisfies the conditions which shall be laid down by the National Assembly by law in this behalf. Provided always that an appeal shall lie as of right to the Supreme Court if the case involves a substantial question of law as to the interpretation of this Constitution.

Special Leave to Appeal—Article 65. Notwithstanding anything in this Constitution or any other law specifying the conditions subject to which an appeal shall lie to the Supreme Court, the Supreme Court may, in its discretion, grant special leave to appeal from any judgement, decree, sentence or order in any cause or matter passed or made by any court or tribunal.

Rules of Court—Article 66. Subject to the provisions of any law made by the National Assembly, the Supreme Court may from time to time, with the approval of His Holiness the Dalai Lama, make rules for regulating generally the practice and procedure of the Court.

Obtaining Opinion of the Supreme Court—Article 67. If, at any time, it appears to His Holiness the Dalai Lama that a question of law or fact has arisen or is likely to arise which

is of such a nature and such public importance that it is expedient to obtain the opinion of the Supreme Court upon it, he may refer the question to that Court for consultation and the Court shall, after such hearing as it thinks fit, report to His Holiness the Dalai Lama its opinion thereon.

CHAPTER VIII
OF REGIONAL GOVERNMENT

Regions of the State—Article 68. (1) The entire territory of the State shall be divided into . . . regions as follows:

(a) . . . . .

(2) The extent of each region shall be determined by the National Assembly with the approval of His Holiness the Dalai Lama.

Regional Governors—Article 69. (1) In each region there shall be a chief executive officer directly appointed by His Holiness the Dalai Lama, who shall be styled the Governor of the Region.

(2) There shall also be a Deputy Governor in each region to be elected by the respective Regional Councils and approved by His Holiness the Dalai Lama.

(3) The Governor and Deputy Governor shall hold office for such term as may be determined by His Holiness the Dalai Lama in consultation with the National Assembly.

(4) During the absence, illness or other inability of the Governor, the Deputy Governor shall execute the office and functions of the Governor.

(5) The salaries of the Governors and Deputy Governors shall be fixed by the National Assembly and shall not be reduced during their respective terms of office.

Constitution of Regional Councils—Article 70. (1) There shall be a Regional Council in each region consisting of such number of members as may be determined by His Holiness the Dalai Lama in consultation with the National Assembly.

(2) The members of the Regional Council shall be elected by persons qualified to vote for the election of members of the National Assembly.

(3) The election shall take place at such times as the Governor shall direct in consultation with the Kashag.

(4) Each Regional Council shall continue for three years from the date of its first meeting and shall not be subject to dissolution save by effluxion of time.

Sessions of Regional Council—Article 71. The Governor of each region shall by notification fix such times for holding the sessions of the Regional Council as he may think fit. Provided that there shall be a session of every Regional Council at least three times in every year, so that a period of four months shall not intervene between the last sitting of the Council in one session and its first sitting in the next session.

Chairman of the Regional Council—Article 72. The Governor and, in his absence, the Deputy Governor of the Region shall preside over the meetings of the Regional Council and the Governor shall make rules for the conduct of its proceedings in consultation with the Kashag and in accordance with such laws as may be enacted in this behalf by the National Assembly.

Powers of Regional Councils—Article 73. Subject to the provisions of this Constitution and the laws enacted by the National Assembly, the Regional Council may make regulations in relation to matters coming within the following classes of subjects:

- (a) public health and sanitation, including the establishment, maintenance and management of hospitals and charitable institutions;
- (b) primary and secondary education subject to such laws as may be enacted by the National Assembly;
- (c) local works and undertakings within the region;
- (d) roads, bridges and other constructional works;
- (e) social welfare and public assistance;
- (f) irrigation, agriculture, animal husbandry and small-scale industries;
- (g) the imposition of punishment by fine for enforcing

any regulation of the region made in relation to any matter coming within any of the classes of subjects enumerated in this Article; and

- (h) any other subject in respect of which the National Assembly may by any law delegate the power of making regulations to the Regional Council. In case of a conflict between a regulation made by a Regional Council and a law passed by the National Assembly, the latter shall prevail.

Submission of Reports—Article 74. At the end of each year the Governor of the Region shall submit to the Kashag a detailed report regarding the work done by the Regional Council and all such reports shall be laid before the National Assembly.

CHAPTER IX

REORGANIZATION

Reorganization of Public Departments—Article 75. As soon as possible after the commencement of this Constitution His Holiness the Dalai Lama shall appoint a Public Service Commission to make recommendations for such reorganization and readjustment of the departments of the public service as may be necessary.

Public Service Commission—Article 76. After the provisions of this Constitution have come into operation His Holiness the Dalai Lama shall appoint a Permanent Public Service Commission with such powers and duties relating to the appointment, discipline, retirement, and superannuation of public officers as His Holiness the Dalai Lama may, in consultation with the National Assembly, determine.

CHAPTER X

AMENDMENT OF THE CONSTITUTION

Procedure for Constitutional Amendment—Article 77.

(1) This Constitution or any provision thereof may be amended, altered or varied by an Act passed by a two-thirds majority of the total number of members of the National Assembly and assented to by His Holiness the Dalai Lama.

(2) His Holiness the Dalai Lama may direct that any such amendment be submitted to a referendum, and any such amendment shall not come into force unless it has been ratified by a two-thirds majority of the electors qualified to vote for elections to the National Assembly.

(3) Nothing in this Article shall be deemed to confer any power or authority on the National Assembly to affect in any manner the status and authority of His Holiness the Dalai Lama as the Spiritual Head of the State.

དཀར་ཆག།

མཁུ་གུང་ས།

ཚད་བསྐྱབས།	༡
པོད་ཀྱི་ཅ་བྱིས་ས།	༥
པེའུ་དང་པོ། ལྷོན་གློང་།	༡༡
པེའུ་གཉིས་པ། གཞི་ཅའི་ཕོབ་ཐང་དང་ལས་འགན།	༡༥
པེའུ་གསུམ་པ། ས་ཅའི་སྐོར།	༢༤
པེའུ་བཞི་པ། གཞུང་གི་ཅ་བའི་ལས་སྟོན།	༣༠
པེའུ་ལྔ་པ། གཞུང་གི་འགན་འཛིན།	༣༤
པེའུ་དྲུག་པ། བྱིས་ས་བཟོ་འི་དབང་འཛིན།	༤༤
པེའུ་བདུན་པ། བྱིས་ས་ཀྱི་སྐོར།	༤༠
པེའུ་བརྒྱད་པ། མངའ་སྡེའི་སྲིད་དབང་འཛིན་གློང་།	༥༥
པེའུ་དགུ་པ། ཅ་བྱིས་ས་བཟོ་བཅོས།	༤༢
པེའུ་བཅུ་པ། ལྷོག་འཛུགས་བསྐྱར་བཟོ་བཅས།	༤༤

ཆེད་བསྐྱབས།

༥ བོད་ཚོས་ལྷན་གྱུ་ཁབ་ཆེན་པོའི་མངའ་རིས་སུ་གཏོགས་
 བ་ཤར་སྤོགས་མདོ་སྟོད་སྐད་ཁལ་དུ་འདོད་རྣམས་ཅན་གྱི་ཕྱི་གྱུ་
 བཅན་འཇུག་བས་དུག་ཤུགས་ཉིན་བཞིན་ཟེ་ཟེ་ཆེར་གཏོང་བ་དང་
 དུས་མཚུངས་བོད་སྤོངས་ལྷ་མི་ཡོངས་ཀྱི་རེ་མོས་བརྒྱུག་དུ་མ་བདུབ་
 པར་གྱུ་ཁབ་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་འགན་ཁུར་ངོས་རང་ལ་བབས་པ་ནས་
 བརྒྱུ་ཆབ་འབངས་ནམས་ཚོས་འབྱོར་བདེ་དགའི་དཔལ་ལ་དྲག་དུ་
 སྟོད་པའི་ཐབས་ཚུལ་གང་ཡོང་བའི་སྐྱེད་སྐྱོང་ནས་ཉིན་གྱི་སྐྱོང་སྐྱོངས་
 ལས་དོན་སྤོང་དོགས་ཚུང་ཟད་བྱུང་བའི་སྐབས་དེར་རང་རའི་བོད་
 བཞུང་གི་གནས་སྐྱོངས་ལའང་དེད་དུས་ལོ་རབས་ཉི་ཤུ་པའི་འཛུལ་
 སྐྱོང་གི་འགྲོ་ལུགས་ལ་གཞིགས་པའི་བསྐྱུར་བཞེད་དགོས་ངེས་བཤང་
 ཕྱི་འདམས་བསྐྱོས་མི་མང་སྤྱི་འབྱུངས་ནས་གཞུང་གི་ལས་དོན་འཛུལ་
 སྐྱོང་ཐོག་ཐེ་བྱས་དབང་འཛིན་ལུས་ཤུགས་ཐོན་པ་ཞིག་བཟོ་གྱུར་ཐུག་
 བཅད་ཟེན་པ་ཡིན། འོན་ཀྱང་རང་རའི་ལུལ་ནི་གྱུ་དམར་གྱི་བཅན་
 འཇུག་དུག་གཞོན་འབྲུ་ཆེས་ཚུང་ཚོས་ཀྱིས་གདུག་ཚུབ་ཅན་གྱི་མི་སེར་

སྤེལ་ཡུལ་ཞིག་དུ་གྱུར་དེ་ངོས་ཀྱི་རེ་དོན་ལག་ལེན་དུ་འཁེལ་བྱལ་པ་
 མ་གྱུར་བའི་ངང་། ཕྱི་ལོ་ ༡༧༥༧ ལྷ་ ༩ པ་ནང་བོད་རྒྱ་བྲལ་དུ་
 འགྲོ་བ་མིའི་བསམ་བཞོན་ལས་འདས་པའི་དུས་ཀྱི་འགྱུར་བ་མི་
 བཟང་པ་ཞིག་གྱུར་གཤམས་ངོས་རང་བཟུན་སྲིད་བདེ་དོན་གལ་ཆེའི་སྤྱད་
 རང་ཡུལ་ནས་ཕྱིར་བཏོན་མི་བྱ་སྐབས་མེད་ཀྱི་གནས་སུ་གྱུར་བ་དེ་ལྟ་
 བཟང་། བོད་རྒྱལ་བཟུན་ཆབ་སྲིད་སྐྱེ་འགྲུའི་འབྲེལ་ཡུན་ཕན་
 བདེའི་དོན་ཆེན་འདི་བཞེན་རང་རེའི་བྲོས་བྲོལ་གཞུང་གི་བྱེད་སྐྱོ་སྐབས་
 སུ་བབས་པ་ཞིག་ཡིན་པར་བདེན་མ་འོངས་བོད་ཀྱི་ཙ་བྲིམས་སྤྱིང་
 དོན་ཞིག་ཕྱི་ལོ་ ༡༧༩༡ ལྷ་ ༡༠ ཆོས་ ༡༠ ཉིན་བྲལ་བསྐྱབས་བཤུས་
 པ་དེར་བཅའ་བྲོལ་བོད་མི་ཡོངས་ནས་དགའ་སྐྱབས་ལོ་མོས་བཙུ་བཀུར་
 ཆེན་པོ་བྱེད་པ་དང་བཅས་དེ་རྗེས་འདི་གར་མི་མང་སེར་རྒྱའི་སྤྱི་འབྲུས་
 བསམས་ལའང་གོ་བསྐྱར་བྲོག་ནས་གོང་གི་ཙ་བྲིམས་སྤྱིང་དོན་གཞི་ཙར་
 བཞག་པའི་བོད་ཀྱི་ཙ་བྲིམས་རྒྱས་ཙམ་འདི་ཉིད་བཟོ་འགོད་བཤུས་པ་
 ཡིན། ཙ་བྲིམས་འདི་ནི་དེང་རབས་འཛམ་གླིང་གི་གནས་ཚུལ་
 དང་། བོད་ནང་སྤར་ནས་དར་བའི་ཆོས་སྲིད་ལུགས་སྲོལ་བཟང་
 པོ་སོགས་སྤོགས་གང་སར་གོ་བསྐྱར་བསམ་ཞིབ་ནན་དན་གྱིས་སྤོགས་

ལྷོག་བཤྲིས་དེ་དཔལ་འབྱོར་དང་སྤྱི་ཚོགས་དྲང་བདེན་ཡོང་བ། མི་
མང་ནས་རང་རང་ཤེས་སྤྱོད་ལ་གཞིགས་པའི་གཞུང་གི་ལས་དོན་ཐོག་
ཞུགས་དེ་བྱས་ལྷན་ལེགས་ཐོན་ཡོང་བུ་བ་པ་ཞིག་ཡོད་ངེས་ཡིན།

ཅ་སྐྱིམས་འདི་བཞིན་བོད་རང་བཙན་བསྐྱར་ལོན་དྲུང་མ་ཐལ་དུ་
ཐོག་མའི་ཅ་འཛིན་ལག་ལེན་བསྐྱར་གྱུ་དང་། དེ་ནས་འདེམས་བསྐྱོས་
མི་མང་སྤྱི་འབྲུས་ནམས་ཀྱི་བསམ་འཚར་ལ་བརྟེན་ནས་སློན་འཇུག་
བསྐྱར་བཅོས་བཤྲི་གྱུ་ཡིན།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༩ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡༠ བོད་རང་བཙན་བསྐྱར་ཚོད་ཚེར་
ལངས་བྱས་པའི་དྲན་གསོའི་དུས་ཚེན་ཐངས་བཞི་པའི་སྐབས་ངེས་ནས་
ཁྱེད་བསྐྱབས་བཤྲིས་པའི་ཅ་སྐྱིམས་འདིའི་ཚོག་སྤྱོད་ལ་ལེགས་བཅོས་
དང་འབྲེལ་འགོ་གཤམ་གྱི་མཚོན་བཞེད་སློན་ཚིག་དང་། བར་
སྐབས་ཚོགས་བཅད་ཁག་བཅས་གསར་བསྐྱོན་གྱིས་ད་ལས་བསྐྱར་དུ་
དཔར་འདེབས་འབྲེམས་སྒྲིབ་བཤྲིས་པ་ཡིན་པས། བོད་ཕྱི་ཁང་
དུ་གནས་པའི་རང་རིགས་ནམས་ནས་འདིའི་འབྲུ་དོན་གོ་དོགས་ལྷན་
ངེས་ཀྱི་སྐྱེད་བཅོན་ཐོག། །བོད་རང་དབང་རང་བཙན་འབྲེལ་ལྷན་
ལོན་ཐབས་ཀྱི་ལས་དོན་གང་ཅིར་ཚང་མས་ལྷག་བསམ་ཚིག་ལྷིལ་

ལུའར་འགན་ཆེ་བསྐྱེད་བྱ་དགོས་ཡིད་འཇགས་འཚལ། བོད་རང་
 དབང་གི་ཉི་མ་ལྷུང་དུ་འཆར་བའི་མཚོག་གསུམ་གསོལ་འདེབས་
 བཅས། འཕགས་ལུལ་པའ་ཐུབ་དུ་རམ་ས་ལ་ཞི་བའི་བརྗི་
 གནས་ནས། དུ་ལའི་ལྷ་མ་བསྟན་འཛིན་གྱི་མཚོས། བོད་
 གྲུལ་ཁབ་དབུ་བརྗིས་ཀྱི་ལོ་ ༣༠༧ གསར་དུ་བཞད་པའི་ལྷ་ ༡ ཚོས་ ༣
 ལྷ་ལོ་ ༡༧༧ ལྷ་ ༣ ཚོས་ ༧ བཟང་པོར་བྱིས། ། །

ལྷ་ལོ་ལྷ་ལོ་
 ལྷ་ལོ་ལྷ་ལོ་

།། བོད་ གྱི་རྩ་ བྲིམ་ས།།

༥ ། གྲུལ་ བལྟན་ ཡོངས་རྫོགས་ གྱི་ བདག་པོ་ ། ཡོང་ ས་

། ལྷུབས་མགོན་ ། གྲུལ་ དབང་ ཐམས་ཅད་ མཁུན་ཅིང་

གཞིགས་ པ་ ཚེན་ པོ་ མཚོག་ ཉམས་ པན་

བདེའི་ ལམ་ ལྷོན་ བཟང་ པོ་

། ལྷོ་ པོར་ ལྷུལ་ བ །།

୧୭ । । ଓଁ ସ୍ଵା ହିଁ । କ୍ରୁ ଶର୍ଚ୍ଚିତ୍ତି ଦୁଲ ଛିନ୍ଦ୍ଵ ସର୍ବେନ୍ଦ୍ଵ ଶରଣା
 ବ୍ଦେ ସ୍ଵରି ଶ୍ରେଣ । । ଗଭବ୍ ସବ୍ ରେନ୍ଦ୍ଵ ଶ୍ରେଣା ଶାମର ଶ୍ରେଣ ଧରଣା
 ସରି ଶ୍ରେଣ । । ଗ୍ରହ ଦସାରି ଶ୍ରେଣା ଶ୍ରେଣା ଦୁ ଶ୍ରେଣା ସରି ଶ୍ରେଣ ।
 । ଏଗ୍ରାରି ଶ୍ରେଣା ଶ୍ରେଣା ସରି ଶ୍ରେଣା ଦୁ ସମ୍ପ୍ରାଣ ॥

ଶ୍ରେଣା ଶ୍ରେଣା ଶ୍ରେଣା ସାମାନ୍ୟ ଶ୍ରେଣା ଶ୍ରେଣା ଶ୍ରେଣା । । ସମ୍ପ୍ରାଣ ଶ୍ରେଣା
 ଧରଣା ଶ୍ରେଣା ଶ୍ରେଣା ଶ୍ରେଣା ସରି ଶ୍ରେଣା । । ଶ୍ରେଣା ଧରଣା ସା ଶ୍ରେଣା ଶ୍ରେଣା
 ସରି ଶ୍ରେଣା ଶ୍ରେଣା ଶ୍ରେଣା । । ଶା ଶ୍ରେଣା ଧରଣା ଶ୍ରେଣା ଶ୍ରେଣା
 ଦୁ ଶ୍ରେଣା ॥

ଶ୍ରେଣା ଶ୍ରେଣା ଶ୍ରେଣା ଶ୍ରେଣା ସାମାନ୍ୟ ଶ୍ରେଣା । । ଶା ଶ୍ରେଣା ଶ୍ରେଣା
 ଧରଣା ଶ୍ରେଣା ଦୁ ଶ୍ରେଣା ଶ୍ରେଣା । । ଶ୍ରେଣା ସରି ଶ୍ରେଣା ଶ୍ରେଣା ଶ୍ରେଣା
 ସରି ଶ୍ରେଣା ଶ୍ରେଣା । । ଶା ଶ୍ରେଣା ଶ୍ରେଣା ଶ୍ରେଣା ଶ୍ରେଣା ଶ୍ରେଣା
 ଶ୍ରେଣା ॥

ଦସା ଶ୍ରେଣା ଶ୍ରେଣା ଶ୍ରେଣା ସାମାନ୍ୟ ଶ୍ରେଣା । । ଶା ଶ୍ରେଣା ଶ୍ରେଣା
 ସରି ଶ୍ରେଣା ଶ୍ରେଣା ସରି ଶ୍ରେଣା ଶ୍ରେଣା । । ଶ୍ରେଣା ଶ୍ରେଣା ଶ୍ରେଣା ଶ୍ରେଣା

འབྱེད་མཁམ་པའི། །མཚོ་བྱང་མགྱུན་པར་རོལ་བ་བཟུན་པའི་
དབྱིད།

མི་ཟད་ངག་གི་འདོད་འཇོ་འཇིག་རྟེན་དབང་། །སློའདད་ས་སྐལ་
བཟང་རྒྱལ་བའི་རྣམ་ཐར་གྱིས། །བྱུ་དབང་བཟུན་ལ་དཔལ་གྱི་
མཚོན་འཇིན་པ། །རྒྱ་ཆེན་ཆོས་ཀྱི་རོལ་མཚོ་གཙུག་གི་རྒྱན།

མངོན་དགའ་གསར་པའི་སྐྱེ་ཉིག་འཁྲི་ཤིང་སྟོང་། །དབྱིད་ཀྱི་
ལང་ཚོར་དར་བའི་དུས་སྟོན་གྱིས། །འཇོ་མ་སྤིང་ཀུན་དགའ་བགྱིད་
པའི་མཁམ་རྣམས་ཀྱི། །གྲགས་པའི་སྤིང་བ་ཀུན་གསལ་མཐར་
ཡང་རིང་།

མི་བཟུན་བདུད་རིགས་ནག་པོ་བཅུགས་པའི་རི། །མཐུ་སྟོབས་
དེ་རྗེས་ཐོག་གིས་རབ་བཙོམས་ནས། །ཚོས་སྤིད་རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་
ཏུ་མཚོན་ཆེ། །སྤིང་ལ་བཟུན་སྤྱང་རྒྱ་མཚོ་རྩལ་མ་ཞེན།

དུས་ངན་མཚན་མའི་བྱུ་གསུམ་མཐར་བསྐྱེད་དེ། །རྗོགས་ལྡན་
ཀུན་བཟང་ཞིང་གི་ཉིན་བྱེད་དཔལ། །འདྲིན་བྱེད་སྐྱ་རིངས་གཞིན་ཏུ་
དེང་ཤར་གྱི། །གྲོགས་དག་དགའ་བའི་མིག་ཡངས་ད་གདོངས་ཤིག།

ཅེས་ཤིས་པ་བརྗོད་པའི་དབྱངས་ཀྱི་རྒྱལ་མོ་དག་ལེགས་མཐའ་
 ཡས་པའི་མགོན་བསྐྱེད་པ་ལ་མངོན་དུ་ཆས་པས་ཐོག་མའི་ལམ་ཡངས་
 རོར་ཕྱོད་ནས། དེ་ཡང་རང་ཅག་བསིལ་ལྡན་གངས་ཅན་གྱི་སྤྱོད་སྤྱོད་
 འདིར་བཀའ་རྒྱུན་ལྷན་པར་དུ་ཆེ་བ་ཚོས་རྒྱལ་མེས་དབོན་ལྷན་གསུམ་
 གྱིས་མཚོན་སྤོན་བྱོན་པ་རྒྱལ་མཚོག་སྐྱེད་པོང་མ་ན་རིས་ནས་འགྲོ་
 བའི་སློབ་མོས་ཡུལ་དུས་གནས་སྐབས་ཀུན་དང་འཚམས་པའི་ལྷགས་
 གཉིས་བཀའ་བྲིམས་ཀྱི་ལམ་སྲོལ་བཟང་པོ་གཏོད་པར་མཚན་དེ་སྤྱི་གྱུ་
 མཐའ་དག་ཚོས་འབྱོར་བའི་སྤྱིད་དགའ་སྤོན་གྱི་དཔལ་ལ་ལོངས་སུ་
 སྤྱད་དང་སྤྱོད་བཞིན་པར་འཚོ་བ་དེ་ལྟར་ཡང་། འདུས་བྱས་ཀྱི་རང་
 མཚང་ཕྱི་ནང་སྤོད་བཅུད་གང་ས་ནས་འགྱུར་ལྡོག་ཚབས་ཆེའི་དབང་
 གིས་གནའ་བོའི་ལམ་སྲོལ་ཁོ་ནས་དུས་བརྒྱན་མི་མང་གི་བདེ་ཐབས་
 དང་། འབྱུང་འགྱུར་ཡར་རྒྱས་འགྲོ་ཕྱོགས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་དང་མཐུན་
 པའི་ཤུགས་རྒྱས་རྗེ་བཞིན་འདོན་སྤྲོལ་མ་ཐུབ་པའི་སྤོན་གནད་གསལ་
 རོར་མངོན་རྗེན་ཅིང་། དེས་ན་བོད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་འཛིན་སྲྀར་བྱ་ཕྱོགས་
 ནི་བདག་ཅག་གི་སྤོན་པ་ཤུགས་རྗེ་ཅན་གྱིས་ལེགས་པར་གསུངས་པའི་
 དས་པའི་ཚོས་ཀྱི་དགོངས་དོན་རྒྱང་བདེན་དང་། འདྲ་མཉམ། དམངས་

གཙོ་བཙམས་ཀྱི་གཞི་ཚའི་ནུས་ཤུགས་ཟེ་ཆེ་ཟེ་ཆེར་གཏོང་གྱུའི་ལྗོངས་འདོད་
དངོས་ཡིད་དེ་དོན་ངེས་པར་དགོས་པ་ཡིན།

དེ་འབྲེལ་བའི་མི་མང་ནས་རང་གི་འཕྲུལ་ཡུན་གཏན་བདེའི་ལམ་
བཟང་སྐྱབ་སྤྱོད་ལས་འདི་ལས་གལ་གནད་ཆེ་བ་གཞན་དུ་མེད་གཤིས་
བའི་མི་ཡོངས་ཀྱིས་སྐྱབ་བསམ་གྱི་འོ་མཚོ་གྲུན་དུ་འཕྱར་བའི་ནུས་
ལྡོགས་སྐྱབ་པར་བསྐྱེད་དེ་རང་རང་གི་དེ་འདོད་བསམ་འཆར་འདོན་
དགོས་ཀྱང་དོན་གནད་ཡིན་དུ་གལ་ཆེ་ཞིག་ཡིན།

གྱུ་མཚན་འདི་ལྟར་ལ་བདེན་ད་ཆ་ ། གྱུ་ལ་བསྐྱབ་ཡོངས་རྫོགས་
ཀྱི་བདག་པོ་སྤྱི་ལོར་ ། གོང་ས་ ། སྐྱབས་མགོན་ ། གྱུ་ལ་དབང་ཐམས་
ཅད་མཁུན་གཟིགས་ཆེན་པོ་མཚོག་གིས་གངས་ལྗོངས་སྐྱེ་བོ་ཡོངས་ལ་
ཐུགས་བརྩེ་དགུས་སྤྱོད་པར་ནས་པན་བདེའི་ལམ་བཟང་སྐྱོན་པའི་
བཀའ་འཁོར་ཟབ་མོ་སྤྱི་བོར་སྐྱུ་ལ་བ། ། །

ལེའུ་དང་པོ།

སྟོན་སྲོལ་།

འགོ་འཇུགས། དོན་ཚན་དང་པོ། ཅ་ཁྲིམས་འདི་བཞིན་
 ་གོང་ས་ ་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཚོ་ག་གིས་གཏན་འབེབས་མཛད་
 པའི་དུས་ཚོས་དེ་ནས་བཟུང་དངོས་སུ་ཅ་འཇིན་ལག་ལེན་བརྟུན་གྱ།

བོད་མིའི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་རང་བཞིན། དོན་ཚན་གཉིས་པ།
 བོད་ནི་རྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ལེགས་པར་གསུངས་པའི་དམ་པའི་
 ཚོས་ཀྱི་དགོངས་དོན་ཅ་བཟུང་དམངས་གཙོ་གཙོག་གླིང་གི་རྒྱལ་
 ཁབ་ཅིག་ཟེད་པ་དང་། འདི་གཤམ་ཞིབ་འཁོད་ཀྱི་དོན་གནད་ཁག་
 གཞིར་བཞག་ཐོག་ནས་མ་གཏོགས། དེ་མེན་ད་ལྟའི་ཅ་ཁྲིམས་འདི་ལ་
 བརྟུན་བཀོད་གཏོང་གྱ་མིན།

གཞུང་གི་ཅ་དོན། དོན་ཚན་གསུམ་པ། གཞུང་ནས་
 མཉམ་སྲེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ཀྱི་ཡོངས་ཁྲུབ་གསལ་བསྐྱབས་འགྲོ་བ་མིའི་

ཐོབ་ཐང་ལ་སྤང་བཅི་ནན་དན་བྱེད་པ་དང་། བོད་མི་མང་གི་སེམས་
སྟོབས་དང་དངོས་བོའི་ཁེ་ཕན་ཡར་གྱུས་གཏོང་བའི་ལས་འགན་
བསྐྱུབ་གྱུ།

ཙ་བློམས་ཀྱི་བྱེད་གནད། དོན་ཚན་བཞི་པ། ༡ བློམས་
ལྷགས་དང་། བཀའ་ཙ། སྐྱེག་བློམས། ཡང་ན་ཆབ་སྲིད་དབང་
འཛིན་གྱི་བཀའ་བཅས་འདི་དག་གང་ཅུང་ཙ་བློམས་འདིའི་དོན་ཚན་ཅི་
རིགས་དང་ཕྱོགས་འགལ་གྱི་གནས་ཚུལ་ཇི་ལྟར་ལ་བཅི་འཛོག་ཆ་
འཛིན་མེད་པ་བྱ་གྱུ།

༢ བློམས་ལྷགས་དང་། བཀའ་ཙ། སྐྱེག་བློམས། ཡང་ན་
ཆབ་སྲིད་དབང་འཛིན་གྱི་བཀའ་བཅས་ཙ་བློམས་འདིའི་དོན་གནད་
ཁག་དང་ཕྱོགས་འགལ་ཡིན་མིན་བློམས་ཁང་མཐོ་ཤོས་ནས་ཐག་
བཅད་ཚོག་པའི་དབང་ཆ་འཛིན་ཕྱོགས་ཞིབ་གསལ་གཏན་འབེབས་བྱ་
གྱུ།

གྲུལ་སྦྱིའི་བློམས་ལྷགས་ཁས་ལེན། དོན་ཚན་ལྔ་པ། གྲུལ་
ཁབ་ཀྱི་ས་ཁུལ་ཁག་ནང་ལག་ལེན་བསྐྱར་བཞིན་པའི་བློམས་ལྷགས་

དང་། བཀའ་ཚུ། རྒྱུག་བྲིམས་ཁག་བཅས་སྤྱི་ཡོངས་ནས་ཁས་
 ལེན་བྱེད་པའི་རྒྱལ་སྤྱིའི་བྲིམས་ལུགས་ཀྱི་ཙུ་ཏོན་ དང་མཐུན་པ་བྱ་བུ་
 དང་། བྲིམས་སྲོལ་ཕྱི་མའི་ཐོབ་ཐང་རྒྱོད་རྒྱལ་སྤྱིའི་འགྲོ་ལུགས་དང་།
 ཚིངས་ཏོན་ ཡིག་ཁག་ཕྱོགས་ མཐུན་གྱི་བྲིམས་ལུགས་ལ་བརྟེན་པའི་
 རྒྱུག་བརྩོལ་ལས་སྟོན་བྱ་བུ།

དྲལ་པོའི་འཐབ་འཛིངས་སྤྱོད་པ། ཏོན་ཚན་དུག་པ།

བོད་ནས་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཙུ་ཏོན་རྒྱུག་ཐག་གཅོད་བྱ་ཐབས་དང་། མི་མང་
 བཞུགས་གྱི་འདོད་དབང་ཐོབ་ཏུ་དྲལ་བྱུགས་ཀྱི་བྱ་བ་ལག་ལེན་བཟུང་བ།
 དེ་བཞིན་པར་གྲོལ་སྤྱིད་བྱས་ཀྱི་ལག་ཆ་ལྟ་བུའི་དམག་འཐབ་ཅི་ལྟར་
 བཞིན་སྤྱོད་བྱ་དང་། མཉམ་སྤྱོལ་རྒྱལ་ཚོགས་ཀྱི་ཙུ་ཏོན་བྲིམས་ཀྱི་ཙུ་ཏོན་
 ཁག་ལ་བརྩོལ་བཀའ་བྱ་བུ།

རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་མངའ་འབངས། ཏོན་ཚན་བདུན་པ། བོད་

རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་མངའ་འབངས་སུ་ཞུགས་པ་དང་། དེ་ལས་ཕྱིར་འཐོན་
 བྱེད་པ། འདི་དང་འབྲེལ་ཡོད་ཏོན་གནད་གཞན་དག་བཅས་ཀྱི་རྒྱོད་

དགོས་ དེས་ དོན་ ཚན་ ཁག་ རྒྱལ་ ཡོངས་ ཚོགས་ ཚེན་ ཉས་ བཟོ་ འགོད་ ཕུ་
རྒྱ་ བཅས་ སོ །།

གངས་ ཅན་ ས་ ཡི་ ཐེག་ ལེར་ དེན་ བཟང་ གི།
ལང་ ཚོའི་ འབྲི་ ཤིང་ དར་ བའི་ རྩེ་ བོ་ ཀུན།
རང་ སྲིད་ རང་ གིར་ རྩོད་ བའི་ མངོན་ འདོད་ ཀྱི།
ཅེ་ དགའ་ གསུང་ བའི་ དུས་ རྩོན་ རྩིང་ ལ་ སིམ།

འཛམ་ རྒྱིང་ རྩེ་ བོས་ བཀུར་ བའི་ རྩེ་ རྩོམས་ བྲིམས།
ཡང་ དག་ ཞི་ བའི་ ལམ་ དང་ རྗེས་ མཐུན་ བར།
འཚོ་ རྩོད་ ཐུབས་ ཀྱིས་ རྩེལ་ ཚ་ རིགས་ བཞིའི་ རྩོངས།
རྩོད་ བཅུད་ དག་ མཚན་ རྩེལ་ ལ་ རྩུ་ མི་ བུས།

རྩིག་ ཏོ་ འི་ ངན་ བཤོས་ བསྐྱེད་ བའི་ དུག་ ཤིང་ གི།
མེ་ ཏོག་ རྩེ་ རོལ་ མཛོས་ བ་ བཞིལ་ བཞོན་ བའི།
ཚངས་ བའི་ བཞས་ བཞིའི་ རྩོད་ བའི་ འདབ་ བརྒྱ་ བ།
ལེགས་ བསྐྱེད་ ཐུབ་ བའི་ ཚོས་ ཀྱི་ མཚོ་ ལས་ རྩེས།

ལེའུ་གཉིས་པ།

གཞི་རྩའི་ཐོབ་ཐང་དང་ལས་འགན།

བྲིས་ས་ཀྱི་མདུན་སར་འདྲ་མཉམ། རོན་ཚན་བརྒྱད་
པ། བོད་མི་རྩོད་མ་བྲིས་ས་ཀྱི་མདུན་སར་འདྲ་མཉམ་ཡིན། སེར་སྐྱ་
པོ་མོ་དང་། མི་རིགས། རྒྱད་ཡིག་ཚོས་ལྷགས། ལྷོ་ཚོགས་
ཀྱི་འབྲུང་ཁྱདས། མཁར་དབང་། རིགས་རྒྱད། གནས་ལྷངས་
གཞན་དག་བཅས་འདི་འདྲའི་གནས་ཚུལ་གང་ཅིའི་ཐོག་དུ་དབྱེ་འབྱེད་
མེད་པར་ལེའུ་འདི་ནང་འཁོད་པའི་རང་དབང་དང་ཐོབ་ཐང་ཁག་ལོངས་
སྤྱ་སྤྱད་ཚོགས་པ་ཡིན།

ལྷས་སྤྱོད་དང་། འདོད་དབང་། མཁར་དབང་
བཅས་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་། རོན་ཚན་དགུ་པ། བྲིས་ས་ཀྱི་འགོ་ལྷགས་
དང་མ་མཐུན་པར་སྤྱི་བོ་སྤྱ་རྩུང་གི་ལྷས་སྤྱོད་དང་། འདོད་དབང་།
མཁར་དབང་བཅས་འགྲོག་ལེན་མི་ཚོགས།

ལུས་སྟོག་གི་ཐོབ་ཐང་། རོན་ཚན་བཅུ་པ། རྩེ་བོ་རི་
 རིར་ལུས་སྟོག་གི་ཐོབ་ཐང་ཡོད། རོན་ཀྱང་སྐབས་བསྐྱེད་དགོས་དབང་
 བཅུན་ཤུགས་ཀྱིས་འཕྲོག་ཡིན་མི་བྱ་མཁུ་མེད་བྱུང་ནའང་རོན་ཚན་འདི་
 དང་ཕྱོགས་འགའ་མིན་པའི་གནས་ཚུལ་འདི་ལྟར། ཀ། རྩེ་བོ་སྐྱེ་
 རྩེ་བོ་སྐྱེ་མས་འགའ་རྒྱང་སྟོན་གྱི་བྱ་ངན་ལས་སྐྱོབ་ཐབས་བྱེད་པ།
 ཁ། རྩེ་བོ་སྐྱེ་མས་མཐུན་འཛིན་བཟུང་བྱེད་པའམ། རྩེ་བོ་སྐྱེ་མས་མཐུན་དོ་དམ་
 རིན་པ་གང་ཞིག་བྱོས་བྱོལ་དུ་མི་འགྲོ་བའི་བཀག་བསྟོམས་བྱེད་པ།
 ག། རྩེ་བོ་སྐྱེ་མས་དང་འོ་ལོག་འགོག་གཞིན་གྱི་ཆེད་དུ་རྩེ་བོ་སྐྱེ་མས་མཐུན་བྱ་
 ཐབས་ལག་ཡིན་བསྟུན་བ་བཅས།

འདོད་དབང་གི་ཐོབ་ཐང་། རོན་ཚན་བཅུ་གཅིག་པ།

༡ འཛིན་བཟུང་བྱས་པའི་རྩེ་བོ་སྐྱེ་མས་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ཅུང་། འཛིན་བཟུང་
 བྱེད་དོན་ཇི་ཡིན་གྱི་གནས་ཚུལ་གང་སྐྱུར་ངོ་སྟོན་མེད་པར་རང་བཞིན་
 དོ་དམ་བྱས་མི་ཚོགས། །དེ་འབྲེལ་གང་ཞིག་རང་ཉིད་ཀྱི་བདེན་པ་སྐྱུང་
 རྩེ་བོ་ཆེད་དུ་རང་གི་སྐྱོ་མོས་ཡོད་པའི་འཛིན་བཟུང་ཆེད་པར་གོ་བསྐྱུར་བྱེད་
 པ་དང་། རང་གི་བདེན་པ་དག་སྐྱེལ་བྱ་བྱུང་གི་བྱ་སྐྱོག་བྱ་བར་མཐུན་

ཀྱིན་དང་། དུས་ཚོད་མེད་ངེས་དགོས་པ་བཅས་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་བཀག་
བསྐྱོམས་མི་ཚོག།

༢ འཛིན་བརྒྱུད་དོ་དམ་བྱས་པའི་སྐྱེ་བོ་སྲུ་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ཅུང་
འཛིན་བརྒྱུད་བྱེད་ས་ནས། ས་གནས་བྲིམས་དབང་ཁྱེད་ཁོངས་བྲིམས་
ཁང་ཉེ་ཤེས་ཤིག་ལ་ལམ་བར་དགོས་ངེས་འགོར་ཡུན་སྨྱད་པའི་ཅུ་
ཚོད་ཉི་ཤུ་ཅུ་བཞིའི་ནང་ཚུད་ཅིས་སྤྱོད་ཅིན་པ་བྱ་དགོས། བྲིམས་
དཔོན་གྱི་བཀའ་མེད་པར་དུས་ཡུན་འདི་ལས་རིང་བ་དོ་དམ་བཀག་
བསྐྱེད་བྱས་མི་ཚོག།

༣ སྐྱེ་བོ་སྲུ་ཅུང་དོན་ཚན་འདིའི་དོན་གནད་ཁག་དང་ཕྱོགས་
འགལ་གྱི་འཛིན་བརྒྱུད་ངས། དོ་དམ་བྱས་པ་ཡིན་ཚེ་དེ་ལ་བྲིམས་
ཐོག་ནས་གུན་གསལ་ཡོང་བའི་ཐོབ་ཐང་ཡོད།

བྲིམས་སྐུན་ལྷ་གདུགས་ལ་སྲུང་སྐྱོབ། དོན་ཚན་བཅུ་
གཉིས་པ། ༡ བྲིམས་ལུགས་གཞིར་བརྒྱུད་བསྐྱོ་གཞག་གནང་བའི་
རང་དབང་ལྡན་ལ། ཕྱོགས་རིས་བྲལ་བའི་བྲིམས་དཔོན་རྩོམ་ཁང་གིས་
དུས་ཚོད་འཚམས་པའི་ནང་ཡོངས་གཤགས་ཚོད་ལྷ་དང་བདེན་གྱི་སྐོ་

ནས་ཞིབ་ཉམ་དགོས་པའི་ཐོབ་དབང་སྐྱེ་བོ་རེ་རེར་ཡོད། བྲིམས་ཞིབ་
 དབྱུང་མཚམས་ཀྱང་ཡོངས་གྲགས་ཐག་གཅོད་བྱ་དགོས། འོན་ཀྱང་
 ཡོངས་གྲགས་ ཀྲིས་ ཀྲུན་ པས་ ཏུང་ བདེན་ ཁི་ བན་ ལ་ གཞོན་ འགལ་
 ཆགས་གཞིའི་དམིགས་བསལ་གནས་ཚུལ་ཐོག་བྲིམས་ཁང་ནས་དགོས་
 དབང་ལག་ལེན་མ་བཟུང་མཐུ་མིན་བྱུང་བའམ། ཡང་ན་ན་གཞིན་
 རྣམས་ཀྱི་ཁི་པན་དང་། རྗེས་ཡ་སོ་སོའི་སྐར་གྱི་འཚོ་ཐབས་ལ་
 སྲུང་སྐྱོབ་བྱ་འོས་ཀྲིས་མཚོན་མི་མང་གི་སྦྱོར་བཟང་དང་། རྒྱུ་ལམ།
 རྒྱུ་ཁབ་ བདེན་ སྲུང་ བཅས་ ཀྱི་ཁི་པན་ཆེད་དུ་གསར་འགྱུར་འགོད་
 མཁུན་དང་། མི་མང་བྱིངས་ནས་བྲིམས་ཞིབ་ཆ་ཚང་ངམ། དོན་གནད་
 འགའ་ཞིག་ཐོག་དུ་བལྟ་བསྐྱོད་མི་ཚོག་པའང་ཡོང་གྱུ།

༢ བྲིམས་ འགལ་ རག་ ཁྲ་ བཅུགས་ པའི་ སྐྱེ་ བོ་ གང་ ཞིག་ ལ་
 བྲིམས་ ལྷགས་ གཞིར་ བཟུང་ ཉེས་སྦྱོན་ ཁྱངས་སྐྱེལ་ར་ འགྲོད་ མ་ བྱུང་
 བར་ རག་ ཉེས་ མིན་ པར་ ངོས་ འཛིན་ བྱ་གྱུ།

༣ བྲིམས་ འགལ་ རག་ སྦྱོན་ བཅུགས་ པའི་ སྐྱེ་ བོ་ རེ་ རེར།
 ༡༧ རང་ངོས་ནས་བྲིམས་ཚོད་པའི་དོགས་རམ་ལ་གྲུ་འབབ་སྦྱོད་རྒྱུའི་
 མཐུན་ཀྲུན་མེང་ངེས་མིན་ཆོ་བདེན་པའི་ཁི་པན་གྱི་ཆེད་དུ་དགོས་གལ་

བྱང་སྐབས་བྲིམས་ཁང་ནས་སླ་ཆ་མེད་པའི་བྲིམས་ཚོད་རོགས་རམ་བྱ་
 རྒྱུ། ཁོ། གང་དག་བྲིམས་ཁང་ནང་སློད་པའི་སྐད་ཡིག་གོ་དོགས་
 མ་བུལ་པ་བྱང་ན་བྲིམས་ཁང་ནས་སླ་མེད་སྐད་རྒྱུར་གྱི་རོགས་རམ་
 བྱ་གྱུ།

བྲིམས་འགལ་ནག་ཉེས་སྐོར་ལ་སྲུང་སྐྱོབ། དོན་ཚན་
 བཅུ་གསུམ་པ། ༡ རྒྱ་ཡོ་སུ་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ཅུང་བྲིམས་འགལ་གྱི་
 བྱ་བ་ལག་ལེན་བསྟར་བའི་སྐབས་དེའི་བྲིམས་གསལ་འགལ་འཇོལ་
 ཡོད་ན་མ་གཏོགས་དེ་མིན་བྲིམས་འགལ་ནག་སྐོན་བཅུ་གསུམ་མི་ཚོག་
 །དེ་འབྲེལ་བྲིམས་འགལ་གྱི་བྱ་བ་ལག་ལེན་བསྟར་བར་སྐབས་དེའི་
 བྲིམས་གསལ་ཉེས་འདོམས་ཇི་ལྟར་ཇི་ན་པ་དེ་ལས་སྡེ་ཅུ་གཏོང་བའི་
 རོགས་ཀྱང་མི་ཚོག།

༢ སུ་ཡིན་ཡང་བྲིམས་འགལ་གཅིག་གི་དོན་དུ་ཉེས་བཏོད་
 གཅིག་ལས་བཟང་མི་ཚོག།

༣ སུ་ཡིན་ཅུང་ནག་ཉེས་འཇུགས་ལུལ་རང་ཐོག་དུ་གཞོན་སྐོན་
 བྱེད་སྐྱོད་དོ་བདག་རང་ཉིད་དཔང་པོར་ཞུགས་དགོས་ཀྱི་བཅའ་བསྐྱེད་
 རོགས་མི་ཚོག།

མི་སྤྱོད་ལས་འདས་པའི་བྱ་གཞི་བཀག་བསྟོམས།
 དོན་ཚན་བཅུ་བཞི་པ། ཚབ་འབངས་སུ་བྱང་ལ་མནར་གཅོད་གཏོང་
 བ་དང་། དམའ་འབེབས་སམ། མི་སྤྱོད་ལས་འདས་པའི་བྱ་ལས་
 དང་། ཉེས་ཚད་སྐྱབ་དུ་འཇུག་པའི་རིགས་མི་ཚོག།

ཚོ་གཡོག་དང་དབང་བཤེད་ཀྱི་ངལ་རྩོལ་ བཀག་ལྷོ་

བསྟོམས། དོན་ཚན་བཅོ་ལྔ་པ། ༡ རྩེ་བོ་སུ་འབྲ་ཞིག་ཡིན་
 ཡང་ཚོ་གཡོག་དུ་བཀོལ་སྤྱོད་མི་ཚོག་པ་དང་། བཅོན་བཤེད་
 དམ། དབང་ཤུགས་ཀྱིས་བསྐྱུལ་བའི་ངལ་རྩོལ་རིགས་བྱེད་མི་
 དགོས།

༢ བོང་གསལ་དོན་ཚན་འདིའི་ནང་། [བཅོན་བཤེད་དམ།
 དབང་ཤུགས་ཀྱིས་བསྐྱུལ་བའི་ངལ་རྩོལ།] ཞེས་པའི་བརྗོད་དོན་དེའི་
 ཁོངས་སུ་མི་འགོ་བ་འདི་ལྟར། ཀ། བྱིམས་ཁང་ཞིག་ནས་བྱིམས་
 གཅོད་ཉེས་བཀོད་ལ་བརྟེན་པའི་དོ་དམ་བྱེད་པའི་དུས་ཡུན་རིང་ལས་
 རྩོལ་གང་ཡང་བྱེད་དགོས། ཁ། མང་ཚོགས་ཀྱི་འཚོ་བའི་སམ།
 བདེ་སྤྱོད་ཀྱི་ཐོག་དུ་དོན་དམ་ཀྱི་ངན་འཇིགས་ཉེན་བྱང་བའམ། ཡང་

ན་ཇ་དྲག་གི་གནས་ཚུལ་ལ་བརྟེན་པའི་ཞབས་འདེགས་ཅི་རིགས་ལྟ་བུ།
 གོ། དྲག་པོའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ཞབས་འདེགས་ཅི་རིགས་ལྟ་བུ།
 ངོ། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སྤྱིར་བཏང་ཁྲུང་འབྲིའི་ཆ་ཤས་སུ་གདོགས་པའི་
 ཞབས་འདེགས་སམ། ལས་རྩོལ་གང་ཡང་རུང་བ་བཅས་ནི་དམིགས་
 བསལ་ཡིན།

སྤྱལ་གྲུང་གླེ་བསྐྱལ་བཀག་བསྟོམས།   དོན་ཚན་བཅུ་
 དྲུག་པ།   སྤྱལ་གྲུ་ལོ་བཅུ་བཞི་ཉིལ་པོར་ལོན་པ་མན་ཚད་ཚང་མ་བཟོ་
 གྲུ་ཁག་དང་།   གཏོར་ཁ་ཁག   །དེ་མིན་དཀའ་ངལ་ཉེན་ཚབས་ཅན་གྱི་
 ལས་རྩོལ་གང་ཡང་རུང་བ་བཅས་སུ་གླེ་བསྐྱལ་མི་ཚོགས།

ཚོས་དད་རང་དབང་།   དོན་ཚན་བཅུ་བདུན་པ།
 ༡ བྲིམས་ཀྱི་མདུན་སར་ཚོས་ལྷགས་ཡོངས་རྫོགས་འདྲ་མཉམ་ཡིན།
 ༢ བོད་མི་རེ་རེར་བསམ་གྲོ་དང་།   རྣམ་དཔྱད།   ཚོས་ལྷགས་
 བཅས་ཀྱི་རང་དབང་ཐོབ་ཐང་ཡོད།   ཐོབ་ཐང་དེའི་ཁོངས་སུ་རང་ཉིད་
 ཁེར་རྒྱུང་ངམ།   གཞན་དག་མཉམ་ཚོགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ཚོས་གང་ཞིག་
 ལ་དད་མོས་བྱེད་པ་དང་།   ཉམས་སུ་ལེན་པ།   ཚོས་སྒྲོར་ལྷགས་པ།

ཚོས་སྤྱོད་ཅི་རིགས་བཅས་མངོན་གསལ་དུ་ལག་ལེན་བསྟར་ཚོག་པའི་
རང་དབང་ཁག་ཀྱང་རྩོད་ཡོད།

३ མི་མང་བདེ་དོན་གྱི་ཁི་ཕན་དང་། མི་མང་གི་སྤྱི་ག་ལམ་སྤྱང་
འདོམས། མི་མང་གི་སྤྱོད་བཟང་ངམ། འཕྲོད་བརྟེན། ཡང་ན་གཞན་
གྱི་རང་དབང་དང་ཕྱོབ་ཐང་སྤྱང་སྤྱོབ་བཅས་ལ་དགོས་ངེས་གྱི་བྲིམས་
གསལ་འགྲོ་ལྷགས་སྤྱད། རང་ཉིད་ཁིར་རྒྱང་ངམ། མཉམ་སྦྲེལ་གྱི་
ཕྱོག་ནས་ཚོས་དང་དད་མོས་སྤྱོབ་རྩོད་དང་། ཚོས་ཕྱོགས་དང་དགོ་
རྩའི་ལས་དོན་གང་ཡང་བྱེད་པའི་རང་དབང་ཡོད།

གཞན་དག་གཞི་རྩའི་རང་དབང་ཁག ། དོན་ཚན་བཅོ་
བརྒྱད་པ། རྒྱལ་ཁབ་བརྟན་སྤྱང་དང་། མི་མང་གི་སྤྱི་ག་ལམ། སྤྱོད་
བཟང་། འཕྲོད་བརྟེན་བཅས་གྱི་ཁི་ཕན་ཚད་དུ་བྲིམས་ལྷགས་གང་
རྒྱང་གི་སྤོ་ནས་དགོས་ངེས་བཀག་བསྡོམས་བྱ་འོས་སྤྱད། རྒྱལ་ཁབ་
གྱི་མངའ་འབངས་ཚང་མར་གཤམ་གསལ་ཕྱོབ་ཐང་ཁག་ཡོད།

༧། གཏམ་བརྗོད་གྱི་རང་དབང་།

༧། གོ་མཚོན་མེད་པར་ཞི་འཇམ་གྱི་ཕྱོག་ནས་འདུ་ཚོགས་
བྱེད་པ།

གོ། རྒྱུད་རྒྱལ་ཚོགས་པ་དང་། རྒྱུ་མཐུན་ཚོགས་པ་
འཇུགས་པ།

ང། བོད་ཀྱི་ས་ཁུལ་གང་སར་རང་དབང་ཐོག་ནས་འགྲོ་བརྒྱུད་
ཚོག་པ།

ཅ། བོད་ནས་ཕྱིར་བརྒྱུད་ལག་ཁྱེད་གྱི་ཐོབ་ཐང་།

ཆ། བོད་ཀྱི་ས་གནས་གང་སར་གཞིས་ཆགས་གཏན་མཛུགས་
བྱེད་པ།

ཇ། མཁར་དབང་ཉོ་སྤྲོད་དང་། བདག་འཇོན། ཕྱིར་ཚོང་
རྒྱུ་བྱེད།

ཉ། ལས་རིགས་སམ། ལས་ཁུར། ཚོང་འཁོམས། གཞན་
དག་ལས་དོན་གང་རུང་བྱེད་པ་བཅས།

མཁར་དབང་གི་ཐོབ་ཐང་། དོན་ཚན་བཅུ་དགུ་པ། མི་
མང་གི་བདེ་དོན་གལ་ཆེའི་སྤྱད་དུ་བྱིས་སྤྱོད་ཀྱི་དབང་ཆའི་ཐོག་ནས་དྲང་
ལུན་གུན་གསལ་སྤྱད་དེ་གཞུང་ལེན་བྱ་དགོས་ལུང་། དེ་མིན་སྤྱི་བོ་སྤྱི་
རུང་གི་མཁར་དབང་འཕྲོག་ལེན་མི་ཚོགས།

འོས་བསྐྱུའི་ཐོབ་ཐང་། རོན་ཚོན་ཉི་ཤུ་པ། བོད་མི་སེར་སྐྱ་
 སོ་མོ་རང་ལོ་བཅོ་བརྒྱད་ཉི་ལ་བོར་ལོན་པ་ཡན་ཚོད་ཚང་མར་འོས་
 བསྐྱུའི་ཐོབ་ཐང་ཡོད། འོས་བསྐྱུ་དེ་ཡང་རང་རང་སོ་སོ་དང་། འདྲ་
 མཉམ། རང་དབང་། གསང་བ་བཅས་ཀྱི་ཐབས་ལ་བརྟེན་ནས་ལག་
 ལེན་བསྐྱར་བ་དེ་ནི་ཆབ་འབངས་ཀྱི་ལས་ཁུངས་ཞིག་ཡིན།

འོས་བསྐྱུའི་ཐོབ་ཐང་བྲལ་བ། རོན་ཚོན་ཉིར་གཅིག་པ།

༡ ཚད་ལྡན་བྱིས་ས་ཁང་ཞིག་ནས་གསལ་བསྐྱབས་ཀྱི་རིག་འཚོ་ས་
 ཟེན་པའི་རིགས།

༢ བྱིས་ས་ཐོག་ནས་འོས་བསྐྱུའི་ཐོབ་ཐང་འཕྲོག་པའི་རིགས།

ལས་ཁུངས་ཁག་ལ་གཞུགས་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་། རོན་ཚོན་
 ཉིར་གཉིས་པ། བོད་མི་སེར་སྐྱ་སོ་མོ་སྐྱ་ཡིན་ཡང་། བྱིས་ས་མ་ཐུན་
 དགོས་གནད་གཞིར་བརྒྱུང་འདེམས་བསྐྱོས་དང་ཐད་བསྐྱོས་ཅི་རུང་གི་
 ཐོག་ནས་མི་མང་ལས་དོན་ལས་ཁུངས་ཁག་ལ་ངོ་ཞུགས་ཚོག་པའི་
 ཐོབ་ཐང་འདྲ་མཉམ་དུ་ཡོད།

ཚབ་འབངས་ཀྱི་ལས་ཁུངས་ལ། རོན་ཚན་ཉེར་གསུམ་
པ། བོད་མི་ཚང་མས་ཙུ་བློ་བཟང་གི་དོན་བཞིན་ལས་ཁུངས་རྒྱུ་བ་དགོས་
གཤམ་གསལ།

ཀ། བོད་རྒྱལ་ཁབ་ལ་དོན་དམ་སློབ་ཅི་གཅིག་གཏོང་ཞུ་གྱི།

ཁ། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཙུ་བློ་བཟང་དང་། བློ་བཟང་ལུགས་ཁབ་ལ་སྤྱིང་
ཐག་པ་ནས་བཙུ་བ་ཀྱང་ཉམས་ལེན་ཞུ་གྱི།

ག། བློ་བཟང་ལུགས་གཏན་འབེབས་གཞིར་བཟུང་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་
དབུ་འབྲེལ་བརྒྱུ་བ་གྱི།

ང། རྒྱལ་ཁབ་སྤྱི་ལོ་ལ་འཛིགས་ཉེན་ནས། ཡང་ན་མི་མང་
ལ་རྒྱུན་ལྔ་གཞན་དག་གྱུང་སྐབས་བློ་བཟང་ཐོག་ནས་བརྒྱུ་བ་
བའི་ལས་ཁུངས་མཐའ་དག་བརྒྱུ་བ་གྱི།

ཐོབ་ཐང་ལག་ལེན་དོན་ཁེལ། དོན་ཚན་ཉེར་བཞི་པ།

ལེའུ་འདིའི་ནང་འཁོད་གསལ་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་མངའ་འབངས་རེ་རེ་རང་
དབང་དང་ཐོབ་ཐང་ལ་གཞོན་འགལ་གྱུང་སྐབས་རང་དབང་ཐོབ་ཐང་
འདི་དག་ཇི་བཞིན་ལག་ལེན་དོན་ཁེལ་ཡོང་ཆེད་བློ་བཟང་ཁང་མཐོ་ཤོས་

དང་། མངའ་སྤེའི་བྲིམས་ཁང་ཁག ། དེ་མིན་བྲིམས་ཁང་གཞན་ཁག་
 བཅས་འདི་སྐོར་རྒྱལ་ ཡོངས་ཚོགས་ཆེན་ནས་ བྲིམས་ ལྷགས་ བཀའ་
 བཀོད་ བར་ གནང་གི་བྲིམས་ ཁང་དེ་ ལ་ གནས་ཚུལ་ ཉུ་གདུགས་ཚོག་
 པའི་ཐོབ་ཐང་ཡོད། བྲིམས་ཁང་དེ་དག་ལ་ལེའུ་འདི་ནང་གི་ཐོབ་ཐང་
 ཁག་སྤང་སྐོབ་བྱེད་ པར་ དགོས་ ཇིས་ གྱི་ བཀོད་ འདོམས་བྱ་ རྒྱུའི་ཐོབ་
 དབང་ཡོད་པ་བཅས་སོ། །

རྣམ་སྐྱོན་དཀར་པོ་འཇོག་པའི་ལེགས་བྱས་འབྲས། །
 རང་རང་འདོད་རྒྱུའི་འཚོ་བར་སྦྱོད་པ་ལ། །
 རྟོན་དང་ཚོ་རིགས་ཡུལ་ཚོས་བྱེད་པར་གྱིས། །
 བསྐྱེན་སྤྲིང་བྱེད་པ་རྒྱན་པོའི་རང་མཚང་ཉིད། །

དམན་དང་ཉམ་ཚུང་སྐྱེ་བོ་དབང་མེད་དུ། །
 བཅོན་པོས་བྲན་དུ་བཀོལ་བའི་འཚིང་རྒྱ་ལས། །
 ཡོངས་བྲོལ་སྐོ་གསུམ་ཅི་བདེར་རང་དབང་གི། །
 ངལ་གསོར་སྦྱོར་བ་ཀུན་དགའི་འབྲི་ཤིང་མཚོག།

འདི་སྐང་བདེ་འབྱོར་སྤེལ་བའི་འཚོ་ཚེས་དང་།

འགྲོ་ལོང་བྱ་བ་འགོག་པ་མེད་སྟོན་ཅིང་།

ཚོས་ལྷན་གྲུབ་ཐབས་སྤང་འཛིན་རྣམས་བསམ་སྟོན་།

ཁྱེད་དུ་མི་བབས་མཚོག་དམན་སྐྱེ་བོ་སུ།

འཛིག་རྟེན་ཡང་དག་ལྟ་བའི་ཐེམ་སྐྱས་ལས།

མངོན་མཐོ་ངེས་ལེགས་ཁང་བཟང་ཉམས་དགའ་བར།

བགྲོད་པའི་ཚོས་ལམ་ཡངས་པོ་དོག་མེད་དུ།

ཕྱི་འདི་ཚོས་ལྷན་ཞིང་གི་སྟོལ་བཟང་ཡིན།

ལེའུ་གསུམ་པ།

ས་ཚའི་སྐྱོད།

ས་ཚ་བདག་འཛིན། དོན་ཚན་ཉིད་ལྟ་པ། ༡ ས་ཚ་

ཡོངས་རྫོགས་རྒྱལ་ཁབ་གཞུང་གི་ཡིན། གཞུང་ནས་ལོ་རེ་སྐབས་
བརྒྱན་གཏན་འབེབས་བྱ་གཏུང་ས་སྐྱེ་སྐྱེ་འབྱུང་ལྷན་དེ་ཁང་པ་རྒྱལ་ས་
དང་། ས་ཞིང་། གཞན་དག་དགོས་གནད་ལ་གཞིགས་པའི་ས་ཚ་ལྷ་
སྐྱོད་ཚོགས་རྒྱ།

༢ གཞུང་ནས་སྐྱེ་ཚོགས་བྱང་བདེན་དང་། དཔལ་འབྱོར་གོང་
སྤེལ་གྱི་ཆེད་དུ་ཁང་ས་གཅིག་ནས་ས་ཚ་རྒྱ་ཆེ་བསྐྱེབས་འཛིན་མི་ཚོགས་
པའི་རྒྱས་དབྱུང་བཅོམ་རྒྱ།

༣ ས་ཚ་འཛིན་མཁན་ནས་གཞུང་གི་བཀའ་འབྲོལ་མེད་པར་བྲོག་
ས་ས་ཚ་སྐྱོད་སྐབས་ཀྱི་དོན་གནད་ལས་འདས་པའི་བེད་སྐྱོད་དང་།

ཁ་འཛོན་བརྗེ་བསྐྱུར་རིགས་མི་ཚོག་པ་བཅས་སོ།།

སྤྱི་མ་ཐུན་ལས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་ནོར་འཛོན་ལ།།

རང་ཚེའི་འདོད་རུངས་བྱེད་པ་ཤིན་ཏུ་འབྱུལ།།

འོན་ཏེ་སྐལ་བས་ཐོབ་པའི་ཆ་ཤས་ལ།།

ཚོག་ཤེས་རང་གིས་སྤྱོད་པ་རྒྱ་བོའི་ལམ།།

ལེའུ་བཞི་པ།

གཞུང་གི་ཙུ་བའི་ལམ་སྟོན།

སྤྱི་ཚོགས་བདེ་དོན། དོན་ཚན་ཉེར་དྲུག་པ། ༡ གཞུང་
 གས་སྤྱིའི་ཕན་བདེ་སྐྱབ་ཆེད་ཡུལ་ལུང་ནང་དུ་ཕོན་རྫས་འབྱུང་ཁུངས་
 བདག་ཕྱོེ་ཆ་སྟོམས་ཡོང་བ་དང་། དཔལ་འབྱོར་འབྲོ་ལུགས་ལག་
 ལེན་བཟུར་ཕྱོགས་ལ་བརྟེན་གས་རྒྱ་དངོས་དང་ཕོན་རྫས་སྤེལ་ཐབས་
 ཁག་སྤྱི་ལ་གནོད་གཞིའི་བསྐྱེད་པ་བསྐྱེད་མི་འབྱུང་བ་བཅས་ཀྱི་ཐབས་
 ཤེས་བྱ་གྱུ།

༢ རང་རང་འཁོས་ཀ་དང་ཡོང་འབབ་ལ་གཞིགས་པའི་འགྲི་
 ཁུངས་ཆ་སྟོམས་ཀྱི་དབུ་ཁྲལ་འབྲོ་ལུགས་བཟོ་གྱུ།

༣ གཞུང་གས་ཆབ་འབངས་སེར་སྐྱ་པོ་མོ་ཁྱད་མེད་ཚང་མར་
 འཚོ་བའི་མཐུན་ཀྱེན་མྱེང་ངེས་ཀྱི་ཕྱོེ་ཐང་འདྲ་མཉམ་ཡོང་བ་དང་།
 དེ་བཞིན་ལས་དོན་འདྲ་མཚུངས་ལ་ཟླ་པོགས་འདྲ་མཉམ་ཡོང་བ་
 བཅས་ཀྱི་སྤྱི་དབུ་ལག་ལེན་བཟུར་གྱུ།

ཤེས་ཡོན་དང་རིག་བཞུང་། དོན་ཚན་ཉེར་བདུན་པ།

1 བཞུང་ནས་ཤེས་ཡོན་སློབ་ཉོན་གྱི་བྱ་བ་ཡར་རྒྱས་གཏོང་བའམ་སྲུ་
སྲུག་གུ་ལོ་དུག་ཉིལ་བོར་ལོན་པ་ཡན་ཚོད་ཚང་མར་སློབ་སྦྱོང་གི་མཐུན་
ཀྱིན་སློད་པ་དང་། ལོ་བདུན་རིང་སློབ་མེད་གཞི་རིམ་སློབ་སྦྱོང་ཐོབ་
ཐབས་བཅས་སྲུ་འབད་བཅོལ་བྱ་གྱུ།

2 བཞུང་ནས་ན་གཞིན་ནམས་ལ་དམིགས་བསལ་ལྟ་དོག་གིས་
དམིགས་བཀའ་ལས་རིགས་དང་། བཟོ་ལས། མཐོ་རིམ་ཤེས་ཡོན་
བཅས་ཡར་རྒྱས་གཏོང་གྱུ། སྤྱིར་བཏང་ཤེས་སློབ་ལ་གཞིགས་པས་
ཤེས་ཡོན་འདི་རིགས་སློབ་ཉོན་ཡོང་གྱུ་དང་། སློབ་སྦྱོང་གི་འགྲོ་བྱེད་
གཏོང་གྱུ་མེད་མཁན་ལ་བཞུང་ནས་མཐུན་ཀྱིན་འཐོབ་གྱུ།

3 ཤེས་ཡོན་སློབ་ཉོན་གྱི་སློབ་འཇུགས་ཚང་མ་བཞུང་གི་དབང་
སྡུར་ལྟ་དོག་འོག་དུ་གནས་དགོས་པ་ཡིན།

4 བཞུང་ནས་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རིག་བཞུང་གཅེས་སྦྱོང་དང་། ཚན་
རིག་དང་ཚོམ་རིག་ཉམས་ཞིབ་བྱ་བར་མཐུན་ཀྱིན་སློབ་ཐབས་ལ་དོན་
གཉེར་བྱ་གྱུ།

འཕྲོད་བཞེན། རོན་ཚན་ཉེར་བརྒྱད་པ། ༡ བཀྲུང་ནས་
 འཕྲོད་བཞེན་དང་། ལྷན་བཅོས་ཀྱི་མ་ཐུན་རྒྱན་ལྡེང་ངེས་ཡར་རྒྱས་
 ལཱོང་རྒྱ་དང་། མི་མང་གི་ནང་ནས་ལྷན་བཅོས་སློབ་རིན་ལྡོད་རྒྱ་མེད་
 རིགས་ལ་སློབ་མེད་རོགས་རམ་ཤོབ་པ་བཅས་ཀྱི་ཐབས་ལམ་སྟོན་རྒྱ།

༢ བཀྲུང་ནས་འཚོ་ཐབས་མི་ཐུབ་པའི་གས་འཁོགས་དང་།
 ལན་གཅོང་ཐ་ཞན་ནམས་ལ་དགོས་ངེས་མ་ཐུན་རྒྱན་བརྒྱུལ་རྒྱ་དང་།
 ལྷོ་རྟོག་འགོ་འདོན་གྱི་སྒྲིག་འཇུགས་བཟོ་ཐབས་ལ་འབད་བཅོན་བྱ་རྒྱ་
 བཅས་སོ།།

བདེ་སྲིད་གཡང་དུ་ཆགས་པའི་ཕྱུལ་སྡོངས་ཀྱི།།
 དག་མཚན་འདོད་གྱུརི་ཅུ་གྲང་ཇི་སྟེད་པ།།
 ཉི་ཚེའི་གཤོང་བུར་མ་ཡིན་ཕྱོགས་བྲལ་དུ།།
 ལཱོད་མེད་འོས་པར་གཞོལ་འདི་ཀུན་གྱི་གསོས།།
 རང་རང་རྒྱན་དང་འཚོམས་པའི་དབྱ་ཐང་དང་།།
 འཚོངས་པའི་འཚོ་རྒྱན་བྱ་བའི་རྟེན་པ་ནམས།།
 ལྱ་ཚོམ་བསྟེན་སྤྲིང་བྲལ་བའི་ལག་ལེན་གྱིས།།
 རེ་འཁང་ཅ་ཅོའི་ཚོར་མ་རྒྱང་དུ་བསྤྲིངས།།

ལྷ་ཚོགས་ཤེས་བྱ་རིག་པའི་ཐང་ཡངས་པོར །
 རང་རིགས་ལང་ཚོ་གཞོན་ལྷ་པོ་མོ་རྣམས །
 ལྷ་བཙུན་ཅང་ཤེས་བང་རྩལ་ཉེར་བཞེད་དེ །
 ལྷ་དཔྱེད་དཀྱུས་ཐོག་གཙོད་པའི་གཟིགས་མོ་སྤེལ །

 ལངས་ཀྱི་མེས་པོ་དུ་མས་འབད་པ་བརྒྱས །
 བརྒྱབས་པའི་གཙུག་ལག་གཞུང་མང་ཚོར་བུའི་མཚོད །
 རྩ་རིག་རིན་ཆེན་ལྷ་ཚོགས་རྒྱན་བཞེད་དེ །
 འཛིན་སྐྱོང་སྤེལ་བ་རང་པོའི་གོ་སྐལ་ཉིད །

 འདུ་བ་འཕེལ་ཟླ་འཇུགས་པའི་རྒྱལ་རྒྱའི་ནད །
 རྒྱང་འབྱེན་ཚོ་ཡི་རིག་བྱེད་སྣོན་གྱི་རྒྱུན །
 རིས་མེད་འགྲོ་སྤོག་ཉེར་འཚོར་རབ་རྒྱས་གྲིང་ །
 དམན་ལ་རྣམ་པར་གྲིབ་དུ་བསིལ་བ་གལ །

ལེའུ་ལྔ་པ།

གཞུང་གི་འགན་འཛིན།

འགན་འཛིན་དབང་ཆ། དོན་ཚན་ཉེར་དགུ་པ། ༡ ལོང་ས་ ལྷུབས་མགོན་ ལྷུལ་མཚོག་སྐྱེས་ལྷེང་རིམ་བྱོན་དགུང་གུངས་བཙོ་བརྟུན་དུ་ཕྱེབས་མཚམས་ལྟར་གྱི་བྱུགས་བསྐྱེད་དམ་བཅའ་ཇི་བཞིན་གཞུང་གི་ཆབ་སྲིད་འགན་དབང་གང་ཅི་ལྷུ་མཐུད་ ལོང་ས་མཚོག་ལ་འབུལ་གྱི། དེ་ཡང་ཙ་མིམས་འདིའི་དོན་ཚན་ཁག་གཞིར་བརྒྱང་ལོང་ས་མཚོག་ནས་ཐད་ཀར་རམ། ཡང་ན་གཤམ་འོག་འགན་ཁར་དཔོན་རིགས་བརྟུན་དེ་དབང་ལྷང་ཁྱབ་སྐྱུར་མཛད་གྱི།

༢ ལོང་འཁོད་དོན་ཚན་གཞིར་བརྒྱང་ ལོང་ས་ ལྷུབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཚོག་གིས་ཀྱུལ་ཁབ་གྱི་དབུ་འཛིན་མཛད་པའི་ཐོག་ནས།

༣། ལྷུ་ཀྱུལ་གྱི་གཞུང་ཚབ་ཁག་ངོས་བཞེས་དང་། རང་ཀྱུལ་གྱི་གཞུང་ཚབ་ཁག་བསྐོ་མངགས་དང་བརྗེ་འཕྲེན་མཛད་གྱི། འོས་བབས་གནས་ཚུལ་ལ་གཞིགས་པས་ལྷོན་ཚུད་ཀྱུལ་ཡོངས་ཚོགས་ཆེན་ནས།

ཡང་ན་ཚོགས་ཆེན་གྱི་རྒྱན་ལས་ཚོགས་འདུས་མོས་སྤྱན་རློན་པའི་
རྒྱལ་འབྲེལ་གྲོས་ཚད་ཁག་ལ་གཏན་འབེབས་ཚོག་མཚན་བསྐྱེད་ཀྱི།

ཁ། རྒྱ་བོ་གང་ཞིག་གི་བྲིམས་འགལ་བྱ་བ་ཅི་རིགས་ཉེས་ཅན་
ར་འབྲོད་ལ་བྲིམས་འདོམས་ཉེས་ཆད་ཅུ་ཡངས་དང་། བཟོད་ཡངས་
སམ། བར་འགྲངས། བར་མཚམས་འཛོག་པ། ཡང་ན་དབྱེད་
མཚམས་ཕྱིར་འབྲེན་ནས། ཉེས་ཆད་བརྗེ་བརྒྱུར་བཅས་དམིགས་
བསལ་གྱིས་བཀའ་འབྲོལ་མཛོད་འབྲས།

ག། བྱས་རྗེས་ཀྱི་གཞིངས་དྲགས་དང་། ལོ་མིང་བདག་ཀྱིན་
བསྐྱེད་ཀྱི།

ང། བྲིམས་ཀྱི་ལྷན་ལྷན་གྱི་ལྷན་པའི་བྲིམས་ལྷན་ཁག་དང་།
བཀའ་ཅི་ཁག་ཁྱབ་བསྐྱབས་གནང་ཀྱི།

ཅ། རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་འདུ་ཆེ་མོ་མཚམས་འཛོག་པར་
འགྲངས་དང་། སྐབས་བསྐྱེད་བསྐྱེད་བཀོད་མཛོད་ཀྱི།

ཆ། དགོས་ངེས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ལོ་མིང་ས་མཚོག་ནས་དགོངས་
གཞི་ལྟར་རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་འདུ་ཆེ་མོར་གསུང་བཤད་དང་། བཀའ་
འབྲིན་བསྐྱེད་ཀྱི།

༣། ཙ་ཁྱིམས་འདི་ནང་འཁོད་གསལ་གནས་ཚུལ་འགའ་ཞིག་
སྐོར་མང་མོས་ཐག་གཅོད་བྱས་འཇུག་གི་བཀའ་འབྲོལ་མཛད་གྱི་
བཅས།

༤ དེམ་ཚེས་འདི་ནང་འཁོད་གསལ་དེམ་གནད་གང་ཅུང་གྱི་མཚན་
དུ་བྱས་དེ་ལོང་ས་ལྟུབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཚོག་གི་གྲུལ་ཁབ་གི་ཟླ་
ན་མེད་པའི་ཚེས་ཕྱིགས་དབུ་འཛིན་གནས་སྤངས་དང་སྐྱེ་དབང་ལ་
དངོས་ཤུགས་བརྒྱད་གསུམ་ནས་བསྐྱུར་བཅོས་དང་། གཞོན་སྐྱོན་གང་
ཡང་བདང་མི་ཚོག།

སྐོན་ཆེན་དང་བཀའ་ཤག། །དེམ་ཚེས་སུམ་ཅུ་པ། ༡ རྐོན་
ཆེན་ཇི་དགོས་ལོང་ས་ལྟུབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཚོག་ནས་སྐབས་
བསྐྱེད་བསྐྱོག་ཞུག་བསྐྱུལ་གྱི་དང་། རྐོན་ཆེན་དེ་དག་གི་ཁོངས་ནས་
བཀའ་ཤག་ལྷན་ཚོགས་སུ་ཤིད་རྐོན་གཅིག་དང་། བཀའ་རྐོན་ལྲ་ལས་
མ་ཉུང་བ་ཞིག་རྩུབ་བསྐྱོམ་མཛད་གྱི།

༢ རྐོན་ཆེན་སུ་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ཅུང་གྲུལ་ཡོངས་ཚོགས་ཆེན་གྱི་
འཇུག་མིའི་གས་སུ་ཞུགས་མི་ཚོག།

3 ལྷོན་ཚེན་དུ་བསྐོ་གཞག་གནང་བའི་སྤྱི་བོ་སྤྱི་ཅུང་སྐབས་དེར་
གྲུལ་ཡོངས་ཚོགས་ཚན་གྱི་འཕུས་མི་ཡིན་ཚེ་རང་གི་འཕུས་མིའི་ལས་
ཁུངས་འཁྲུང་དགོས་པ་ཡིན།

4 ལྷོན་ཚེན་ནམས་ལས་ཁུངས་དུ་ས་ཁྲུགས་གོང་ལོང་ས་
ལས་ལྷོན་ཚེན་པོའི་སྤྱི་མདུན་དུ་བྲིམས་ལྷུགས་ནང་འཁོད་
གསལ་ལྟར་ལས་ཁུངས་དང་། གསལ་གྱི་ལྷུགས་དམ་བཅའ་འབུལ་
དགོས།

5 བཀའ་ཤག་ནས་ལོང་ས་ལས་ལྷོན་ཚེན་པོར་གྲུལ་
ཁུངས་གཞུང་གི་ཆབ་སྲིད་འཛིན་སྐྱོང་སྐྱོར་ལ་ཞབས་འཁྲུང་དང་། གསལ་
འདེབས་ལྷུགས།

6 ལྷོན་ཚེན་ནམས་ཀྱི་ཕོགས་ཕྱོད་དང་། ལྷོན་ཕོགས་ཁག་གྲུལ་
ཡོངས་ཚོགས་འདུ་ཚེ་མོས་བྲིམས་ལྷུགས་ཕོག་ནས་སྐབས་བཅུན་ཐག་
གཅོད་བྱ་གྱུ།

7 གྲུལ་ལྷོན་ལྷན་ཚོགས། དོན་ཚན་སོ་གཅིག་ལ། 7 གྲུལ་
ལྷོན་ལྷན་ཚོགས་སྐབས་ལོང་ས་ལས་ལྷོན་ཚེན་པོ་མཚོག་ནས་

དབྱ་འཛིན་མཛད་གྱུ་དང་། ཡགོང་ས་མཚོག་ལྷན་ཚོགས་སུ་ཆིབས་
བསྐྱར་མེད་པའི་སྐབས་སྲིད་ལྷོན་ནམ། སྐབས་དེ་གའི་བཀའ་ལྷོན་
བགྲེས་ཤོས་ནས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་དབྱ་འཛིན་གནང་གྱུ།

༢ ཡགོང་ས་ ཡསྐབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཚོག་ ལས་ལྷོན་ཆེན་གཞན་
དག་སུ་ཅུང་ཡགྱལ་ལྷོན་ལྷན་ཚོགས་སུ་ཕེབས་དགོས་བཀའ་ཁྲུབ་མཛད་
ཀྱང་འཕུས་གྱུ།

བྲིམས་ལུགས་བཀའ་ཁྲུབ། དོན་ཚན་སོ་གཉིས་པ།
བྲིམས་ལུགས་ནམས་གྱལ་ཡོངས་ཚོགས་ཆེན་ནས་མཐའ་མའི་ཐག་
གཙོད་ཅིན་བསྐྱེད་བཀའ་ཤག་བརྒྱད་ལྷལ་རྗེས་ཉིན་བཅུ་བཞིའི་ནང་ཚུད་
དུ་ ཡགོང་ས་ ཡསྐབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཚོག་ ལས་བཀའ་ཁྲུབ་གནང་གྱུ་
དང་། འོན་ཀྱང་ནམ་ཀུན་དུས་ཚོད་འདི་ཡུན་མ་རྗེས་གོང་ཡགོང་ས་
མཚོག་གིས་བྲིམས་ལུགས་དེའམ། དེའི་དོན་གནད་གང་ཅུང་སྐོར་ལ་
ཚོགས་ཆེན་ནས་བསྐྱར་དུ་བསམ་ཞིབ་དགོས་གྱུ་བཀའ་གནང་འཕུས་
དང་། གྱལ་ཡོངས་ཚོགས་ཆེན་ནས་ཀྱང་ ཡགོང་ས་ ཡསྐབས་མགོན་ཆེན་
པོའི་བཀའ་འདྲིན་ཅི་བསྐྱལ་ལྟར་བསྐྱར་དུ་བསམ་ཞིབ་བྱ་གྱུ།

གཞུང་གི་ལས་དོན་གྱི་ཕྱོགས། དོན་ཚན་སོ་གྲུ་པ།

༡ གཞུང་གི་འགན་འཛིན་ལས་དོན་ཚང་མ་ ཡགོང་ས་ ཡསྐབས་མགོན་
ཆེན་པོ་མཚོག་གི་མཚན་ཐོག་ཡིན་པར་ངོས་འཛིན་གྱི་གྱ།

༢ རྒྱུན་ཚུན་ ཡགོང་ས་ ཡསྐབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཚོག་གི་བཀའ་
འཁྲུལ་ཐོག་བཀའ་ཤག་ནས་གཞུང་གི་ལས་དོན་མཛད་བདེའི་སྐྱོབ་ལམ་
དང་། རྒྱུན་ཆེན་རྣམས་ཀྱི་ལས་འགན་ལྷན་ཕྱོགས་བཅས་ཀྱི་འཆར་བཞི་
བཀོད་དེ་ ཡགོང་ས་མཚོག་ལ་ ཡསྐྱུན་འབྲུལ་ཚོག་མཚན་ལྷན་གྱ།

སྡེ་སྡེད་ལྷན་ཚོགས། དོན་ཚན་སོ་གྲུ་པ། ༡ བཤམ་

འཁོད་བཀན་ས་ ཚུལ་ བྱང་སྐབས་གཞུང་གི་འགན་འཛིན་དབང་ཆ་ལག་
ཡིན་བཟུང་མཁན་སྡེ་སྡེད་ལྷན་ཚོགས་ཤིག་དགོས་པ་ཡིན།

༧། ཡགོང་ས་ ཡསྐབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཚོག་གི་ཡང་སྡེད་མཚོག་
སྐུལ་སྐྱེད་མ་སོན་པར་དང་།

༨། ཡགོང་ས་ ཡསྐབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཚོག་ནས་སྐྱ་སྡེད་གོང་
རིམ་གྱི་འགན་དབང་མ་བཞེས་པའི་བར།

ག། ཡོང་ས་ ཡསྐབས་ མགོན་ ཚེན་ པོ་མཚོག་ ཉན་ མཛད་ འགན་
འཁུར་བཞེས་མ་ ཐུབ་པའི་གནས་ཚུལ་གང་ཅུང་བྱུང་སྐབས།

ང། ཡོང་ས་ ཡསྐབས་ མགོན་ ཚེན་ པོ་མཚོག་ རྒྱལ་ཁབ་ ཏུ་ མ་
བཞུགས་པའི་གནས་ཚུལ་བྱུང་སྐབས།

ཅ། རྒྱལ་ཁབ་ གྱི་ཁེ་སན་ཆེ་ཤོས་ གྱི་དོན་ ཏུ་ རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་
ཚན་ཉན་འཇུག་མི་ ཚུ་འབོར་གསུམ་ ཆ་གཉིས་ གྱིས་ མོས་ མཐུན་ཐོག་
ཁྲིམས་ཁང་ མགོ་ཤོས་ ལ་གོ་བསྐྱར་དང་འབྲེལ་ ཡོང་ས་ ཡསྐབས་
མགོན་ཚེན་པོ་མཚོག་གི་འགན་འཁུར་མཛད་ཁྲུང་ ཉན་སྐབས་ རྗེ་སྲིད་ ལྷན་
ཚོགས་ཉན་ཐུག་བཞེས་མ་བསྐྱར་མཐུ་མེད་ གྱི་ཐལ་གཅོད་བྱུང་སྐབས་
བཅས།

༦ རྗེ་སྲིད་ ལྷན་ཚོགས་ནང་ རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་ཚན་ཉན་འོས་
འདེམས་བསྐོ་གཞག་བྱས་པའི་རྗེ་སྲིད་གསུམ་དགོས་པ་དང་། དེའི་
ཁོངས་ གྱི་རྗེ་སྲིད་གཅིག་ཚོས་ ཐོགས་ཉན་དགོས་པ་ཡིན།

༧ རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་ཚན་གྱི་འཇུག་མི་ ཞིག་རྗེ་སྲིད་ ཏུ་
འདེམས་བསྐོ་བྱས་པ་ཡིན་ཚེ་དང་གི་འཇུག་མིའི་ལས་ཁུངས་འཁུར་
དགོས་པ་ཡིན།

༤ ལྷོན་ཆེན་སྲུ་རྩང་སྤེ་སྤྱིད་དུ་འདེམས་བསྐྱོ་བྱས་པ་ཡིན་ཆེ་
རང་གི་ལྷོན་ཆེན་ལས་ཁྱུང་འབྱུང་དགོས་པ་ཡིན།

༥ འདེམས་བསྐྱོས་སྤེ་སྤྱིད་ནས་སྤྱིམས་ལྷུགས་ནང་འཁོད་
གསལ་ལྟར་རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་ཆེན་སར་ལས་ཁྱུང་དམ་བཅའ་འཛུགས་
དགོས།

༦ སྤེ་སྤྱིད་གང་ཞིག་དུས་ཚོས་སྲུ་གྱུར་བའམ། ཡང་ན་ལས་
ཁྱུང་མ་གྱུར་པའི་ཚབ་གསར་ཤད་རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་ཆེན་ནས་འོས་
འདེམས་བསྐྱོ་བཞག་བྱ་གྱུ།

༧ སྤེ་སྤྱིད་སྲུ་རྩང་གཅིག་ལས་ཁྱུང་སྤྱིར་འཐེན་བྱ་དགོས་ཀྱི་
གནས་ཚུལ་གྱུང་སྐབས་རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་ཆེན་ཚུགས་སྲུས་ཡིན་ན་
བརྗོད་མེད་དང་། དེ་མིན་ནམ་ཀུན་ཚོགས་ཆེན་གྱི་རྒྱུན་ལས་ཚོགས་
འདུ་དང་། བཀའ་ལག་གྲོས་བསྟུན་གྱིས་སྤེ་སྤྱིད་དེའི་ལས་ཁྱུང་
མཚམས་འཛུགས་དགོས་པའི་བཀག་བསྐྱོམས་བྱས་འཇུག། འོན་ཀྱང་
ཅུ་བའི་ལས་ཁྱུང་སྤྱིར་འཐེན་བྱ་གྱུའི་ཤད་རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་ཆེན་ཟེས་
ཚོགས་ཀྱི་སྐབས་སྲུ་རྒྱུན་ལས་དང་། བཀའ་ལག་རྒྱུན་མཛུགས་འོས་
འདུན་དགོངས་འཆར་སྤོན་པར་ཚོགས་ཆེན་ནས་བབས་འོས་མཚིས་

མིན་ཞིབ་གྲོས་ཀྱིས་ཕྱིར་འཐེན་བྱས་ཚེ་ཚབ་གསར་ཡང་ཚོགས་བཤངས་
དེ་ཐོག་ནས་འོས་འདེམས་བསྐོ་གཞག་བྱ་གྱུ།

༤ རྗེ་སྲིད་གཉིས་སམ། བསུམ་ག་ལས་ཁྲར་ཕྱིར་འཐེན་བྱ་
དགོས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ བྱུང་སྐབས་ རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་ཆེན་ཚུགས་
ལྷན་ཡིན་ན་ལས། དེ་མིན་རྒྱལ་ལས་ཚོགས་འདུ་དང་། བཀའ་ཤག་
གྲོས་བསྡུར་ཐོག་ནས་ཇི་དག་ཚོགས་ཆེན་བསྡུ་བཞེང་ཚོགས་འདུ་
འཕར་ཚུགས་ཐོག་རྗེ་སྲིད་དེ་དག་ལས་ཁྲར་ཕྱིར་འཐེན་དགོས་པའི་
འོས་འདུན་དགོངས་འཆར་ལྟོན་པར་ཚོགས་ཆེན་ནས་བབས་འོས་
མཚིས་མིན་ཞིབ་གྲོས་ཀྱིས་རྗེ་སྲིད་ཚང་མའམ། ཡང་ན་སུ་ཅུང་ཕྱིར་
འཐེན་བྱས་ཚེ་ཚབ་གསར་ཡང་ཚོགས་བཤངས་དེ་ཐོག་ནས་འོས་
འདེམས་བསྐོ་གཞག་བྱ་གྱུ།

༥ རྗེ་སྲིད་རྩན་ཚོགས་སྐབས་དེ་དའི་ལས་རྒྱུན་ཡུན་ཚད་དང་
ཤོས་ནི་རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་ཆེན་གྱི་ཡུན་ཚད་དང་འདྲ་བ་ཡིན།

༦ རྗེ་སྲིད་རྩན་ཚོགས་ནས་བཀའ་ཤག་དང་། ཚོས་དོན་རྩན་
ཚོགས། རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་ཆེན་གྱི་རྒྱལ་ལས་ཚོགས་འདུ་བཅས་ལ་
གོ་བསྡུར་ཐོག་ནས་ཡོང་ས་ལྟུབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཚོག་གི་སྐུ་འདི་

ཡང་སྲིད་མཚོག་སྐྱལ་ཅུང་གཅོད་ཉུ་སྒྲིའི་ལས་དོན་འགན་འཁུར་
 བཞོན་བྱས་གཏོང་གྱུ་དང་། རྒྱུ་འདུག་ཡང་སྲིད་ངེས་ཉེད་འཁུལ་བུལ་ངེས་
 འཛིན་གཏན་འགུལ་དང་། གསེར་བྲིར་མངའ་གསོལ་ཉུ་ཕྱོགས་སྒྲིའི་
 གྱུལ་ཡོངས་ཚོགས་ཆེན་ལ་སྟན་སྒྲོན་གྱིས་ཚོགས་ཆེན་ནས་དེ་སྒྲིའི་
 གྲོས་ཚོད་གཏན་འབེབས་བྱ་གྱུ།

22 ཅུ་བྲིམས་འདིའི་དོན་ཚན་ཁག་དང་། འདི་སྒྲིའི་གྱུལ་ཡོངས་
 ཚོགས་ཆེན་ནས་བྲིམས་ལུགས་གཞན་ཁག་གཏན་འབེབས་བྱ་གྱུ་གཞིར་
 བརྒྱུང་མང་མོས་ཐུག་གཅོད་ཀྱི་ཐོག་ནས་འོས་བསྐྱུ་བ་མང་ཆེ་བས་སྒྲོན་
 ཅུང་སྒྲོ་མོས་བྱུང་ན་མ་གཏོགས་དེ་མིན་སྡེ་སྲིད་རྩན་ཚོགས་ནས་གྱུལ་
 ཁབ་ཀྱི་རང་བཅོན་དང་འབྲེལ་ཡོད་གྱུལ་འབྲེལ་གྲོས་མཐུན་ཚོད་ཡིག་
 གང་ཅུང་འཛོག་པའམ། ཡང་ན་གྱུལ་ཁབ་ཀྱི་ས་སྒྲིའི་ཆ་ཤས་ཅི་
 རིགས་གཞན་སྒྲོད་བྱེད་པའི་དབང་ཆ་གང་ཡང་མེད།

ཚོས་དོན་རྒྱན་ཚོགས། དོན་ཚན་སོ་བདུན་པ། 1 ཡོང་
 ས་རྒྱུལ་མགོན་ཆེན་པོ་མཚོག་ནས་ཐུན་ཀར་གཞིགས་སྒྲིའི་དང་
 འབྲེལ་གྱུལ་ཡོངས་དགོན་ཁག་དང་། ཚོས་ཕྱོགས་ཚོགས་སྡེ་ཁག་རྒྱུང་
 མའི་ལས་དོན་འཛིན་སྒྲིའི་གི་ཚོས་དོན་རྒྱན་ཚོགས་ཤིག་དགོས་པ་ཡིན།

༣ ལྟོགས་སྐྱབས་མགོན་ཚེ་པོ་མཚོག་ནས་ཚོས་དོན་རྩན་
ཚོགས་ཀྱི་འགན་ཁུར་ལས་འཛིན་མི་གྲངས་ལྔ་ལས་མ་ཉུང་བ་ཞིག་
རྒྱབས་བརྟུན་བསྐོ་གཞག་བསྐྱུང་བྱ།

༤ ཚོས་དོན་རྩན་ཚོགས་ནས་ལྟོགས་སྐྱབས་མགོན་ཚེ་པོ་
མཚོག་གི་བཀའ་འབྲེལ་དང་འབྲེལ་ཚོས་ཕྱོགས་ཀྱི་ལས་དོན་མཐའ་
དག་འགན་དབང་འཁུར་འཛིན་བྱ་བྱུ་བཅས་སོ།།

ལྟོགས་ཀྱི་ཕན་དཀའ་འཆང་བ་སྤྱིར་རྗེས་སྐྱོན།།
གངས་ཅན་འགྲོ་ལ་རྗེས་ཆགས་སྐྱུལ་བའི་དབང་།།
བསམ་འཕེལ་མེད་ལུང་སྤྱིར་བས་ལུགས་རྒྱང་གི།
དབང་སྐྱུར་འཁོར་ལོའི་ཕྱག་བྱ་ཉེར་བརྒྱུད་མེ།།
འཇོམ་སྤྱིར་ལྡིང་མེ་གཞན་དང་མཉམ་གཤིན་དུ།།
མཚེའ་བའི་གསེར་སྐྱད་ཐགས་སུ་སྤྱེལ་བ་དང་།།
ལུར་སྐྱུལ་ཀུན་དུ་དག་བའི་སྤྱི་ལྷོ་མས་བྱིམས།།
སྤྱི་གཞི་ཡིད་ལ་མངོན་དགའི་འདོད་པ་འཛོ།།
སྤྱོད་བཟང་བལྟོད་ཅིང་སྤྱི་གཞི་འི་སྤྱོད་མ་གཞོན།།
ཚོས་དཀའ་ལམ་བཟང་སྤྱོད་པོར་དུས་སུ་འདོམས།།

རིས་མེད་ཚོས་ཚུལ་དང་གིར་སྐྱོང་བ་སོགས། །
 རྩེངས་སྤྲོས་བཞུད་པའི་ནམ་ཐར་བཟུང་བར་སྒྲོན། །
 བཀའ་དྲགས་ལུག་རྒྱས་དབང་བསྐྱར་མདུན་ན་འདོན། །
 རྒྱུ་པོ་རིན་ཆེན་ངང་ཚུལ་ཅན་ནམས་དང་། །
 ཟེབ་དགོངས་ཚུ་གྲུང་རོ་གཅིག་འབྲིལ་བའི་མཚོར། །
 རྒྱལ་ཐབས་གཟུགས་སྒྲུང་འབྲུམ་སྤྲུལ་འཆར་འདི་མཚོར། །
 ཆེས་མང་གཟུར་གནས་སྐྱེ་བོའི་ལྷོ་གྲོས་ཀྱི། །
 དབྱུད་གསུམ་སྤང་ལ་གཞལ་བའི་མཆི་ཀམ་། །
 དོན་བཟང་སྤྱིང་པོས་མཚོག་དུ་རབ་སྐྱེ་བ། །
 བཀའ་ལྷང་རིན་ཆེན་དོ་ཤལ་རྒྱན་དུ་བཟུར། །
 རྒྱལ་བའི་བྲུགས་བསྐྱེད་ཡོལ་གོར་མ་བཟུང་བའི། །
 རྒྱལ་ཁམས་པན་བདེའི་ཁར་ཆེན་གཞན་ཡོད་མིན། །
 རྒྱལ་དབང་གསུང་གིས་རྗེས་བཟུན་རྗེས་སྐྱུབ་པ། །
 རྒྱལ་ཁབ་སྐྱོང་བའི་རྒྱུ་པོའི་ལས་སུ་ཆེ། །
 དྲང་ལ་དཀྱེལ་ཆེ་ཡིད་གཞུངས་ལྷོ་གྲོས་མཚོངས། །
 མཚོག་གསུམ་སྤྲོ་མར་བཀུར་ཞིང་སྤྲོ་རིས་སྤངས། །

དེ་འདྲ་དེ་དག་སྤྱིད་ཀྱི་སྣ་ཚོན་པོར །
 བཏོགས་པའི་བྱེད་པོར་སྐབས་སུ་འོས་པར་འཇོག།
 རང་སྤྱང་བཞུན་སྡེ་ནམ་གཞོན་སྟོབས་འབྱོར་གྱིས །
 རྟོགས་ལྡན་རྒྱལ་ཁབ་ཁྲ་ཁྲོན་ཡང་མང་ །
 ཀུན་པན་ཞི་བ་དམ་ཚོས་བདུད་ཚིའི་ཁྲུང་ །
 བཅིག་དུ་འབྱིལ་བའི་སྐལ་བཟང་བོད་སྡོངས་ཙམ །
 རྒྱལ་བཏུན་ཞོར་བུའི་ལྷེ་བས་ཡོངས་བཟུང་བའི །
 ལྷ་ཚོགས་སྤྱིད་ཀྱི་ཚིབས་སྟོང་འཁོར་ལོའི་འཕུལ །
 བསོད་ནམས་འགྲུགས་ཀྱིས་བསྐྱལ་ན་སྡེ་བཞིའི་དཔལ །
 རབ་འབྱུངས་འདོད་རྒྱུ་བསྐྱུན་ལ་ངལ་བ་ཅི །
 དེ་ཕྱིར་ཚོས་མིག་སྤྱིག་ལྷས་མ་ཞོངས་པར །
 རིས་མེད་བྱུབ་བཏུན་ལྷ་ནས་ལྷར་འདེགས་པའི །
 རྒྱལ་བའི་འཕྲིན་ལས་དོན་ལྡན་སྐྱུབ་པ་དང་ །
 ལྷན་ཅིག་དག་ཚོགས་དཔལ་ཡོན་འགྲུགས་ལ་རེམས །

ལེའུ་རྒྱལ་པ།

བྲིམས་བཟོའི་དབང་འཛིན།

བྲིམས་བཟོའི་དབང་ཆ། དེམ་ཚམས་སོ་བརྒྱད་པ། བྲིམས་
 ལྷགས་བཟོའི་འགོད་པ་དམན་འབེབས་བྱ་རྒྱུའི་འགན་དབང་ཚང་མ་རྒྱལ་
 ཡོངས་ཚོགས་འདུ་ཆེ་མོར་ཡོད། འོན་ཀྱང་བྲིམས་ལྷགས་དེ་དག་ལ་
 ལོ་གོང་ས་ལྷན་པས་མགོན་ཆེན་པོ་མཚོག་གི་བཀའ་འབྲིལ་ཚོག་མཚན་
 ལྷ་དགོས་པ་ཡིན།

རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་ཆེན་སྐྱེག་འཇུགས། དེམ་ཚམས་སོ་
 དགུ་པ། ༡ རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་འདུ་ཆེ་མོ་གཤམ་གསལ་ལྟར་
 དགོས་རྒྱ།

༡། རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་ཆེན་འབྲུས་མིའི་ཙུ་འབོར་གྱི་བརྒྱ་ཆ་
 བདུན་ཅུ་དེམ་ལྷ་ཕོབ་ཁངས་ས་ཁལ་སོ་སོ་འེ་རང་ཕོབ་ལྟར་མི་མང་
 སེར་སྐྱ་ནས་ཕྱད་ཀར་འདེམས་བསྐོས་བྱ་རྒྱ་དང་།

ཁོ། བརྟུ་ཚ་བཅུ་ཐམ་པ་བྲིམས་ལུགས་གཏན་འབེབས་གཞིར་
བརྒྱང་དགོན་ཁག་དང་། དེ་མིན་ཚོས་ཕྱོགས་ཚོགས་སྡེ་ཁག་ནས་
འདེམས་བསྐོ་བྱ་གྱུ།

གཏེ། ཡང་བརྟུ་ཚ་བཅུ་ཐམ་པ་བྲིམས་ལུགས་གཏན་འབེབས་
གཞིར་བརྒྱང་མངའ་སྡེ་ཁག་དང་། རྫོང་ཁག་སོ་སོའི་འབྲུས་མི་
ཚོགས་འདུ་ནས་འདེམས་བསྐོ་བྱ་གྱུ།

ངེ། བརྟུ་ཚ་ལུ་ལོང་ས་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཚོག་ནས་
ཚུམ་རིག་དང་། ཚུམ་རིག་ཐོག་དུ་བྱས་རྗེས་སྣན་གྲགས་ཡོད་པའི་མི་
སྣ་ཁག་ཐད་ཀར་བསྐོ་འཇུགས་བསྐྱུང་གྱུ།

༩ དེམ་ཚུན་འདིའི་ལེ་ཚུན་དང་པོའི་ ཀེ། བང་འཁོད་གསལ་སྐོར་
ལོང་ས་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཚོག་གིས་བསྐོ་བཞག་གནང་བའི་
འདེམས་བསྐོ་རྣམ་ཚོགས་ནས་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ས་ཁྱོན་ཡོངས་རྫོགས་
འདེམས་བསྐོ་འི་ཐོབ་དབང་ཡོད་པའི་མི་འབོར་ལ་གཞིགས་ཏེ་ཚོགས་
འབྲུས་འདེམས་ཕྱོགས་ས་ཁུལ་དུ་ཚ་བགོས་ཀྱིས་ས་ཁུལ་རི་རིར་
ཚོགས་འབྲུས་ངོ་བུངས་རི་དགོས་གཏན་འབེབས་ཐག་གཅོད་བྱ་གྱུ།

རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་ཆེན་གྱི་ཡུན་ཚང་། དོན་ཚན་བཞི་
 བཅུ་པ། ༡ རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་ཆེན་ལོ་དུས་མ་རྫོགས་གོང་འཕོ་
 འགྲུང་གཏོང་དགོས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་དམིགས་བསལ་བྱང་ན་ལས། དེ་
 མཉན་ཚོགས་ཆེན་སྐབས་རེ་རེའི་ཡུན་ཚང་དེ་ཚོགས་འདུ་དང་པོ་རྒྱགས་
 ཉིན་ནས་བཟུང་ལོ་ལྔ་རིང་གནས་སྐབས་ཀྱི་དང་། ལོ་རྒྱུན་འདི་རྫོགས་
 མཚམས་ནས་སྐབས་འདིའི་ཚོགས་ཆེན་འགྲུང་རྩིན་པར་ངོས་འཛིན་
 བྱ་གྱི།

༢ རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་ཆེན་ཚོགས་འདུ་མ་རྫོགས་པའི་དུས་ཡུན་
 རིང་རྒྱུན་ལས་ཚོགས་འདུ་ཞིག་དགོས་པ་ཡིན།

༣ རྒྱུན་ལས་ཚོགས་འདུའི་འབྲུག་མི་བྱངས་འབོར་ཇི་དགོས་
 དང་། འགན་དབང་སོགས་རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་ཆེན་ནས་འཆར་གཞི་
 བཀོད་དེ་ལོ་གོང་ས་ལྷུབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཚོག་ལ་ལྷན་འབྲེལ་ཚོག་
 མཚན་ཉུང་།

རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་ཆེན་གྱི་འབྲུག་མིར་འོས་པའི་

གནས་ཚང་། དོན་ཚན་ཞི་གཅིག་པ། རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་ཆེན་གྱི་
 འབྲུག་མིར་འདེམས་ཐོན་ཡོང་བར་བྱེད་པ་ལ། ༡༡། བོད་ཀྱི་ཆབ་

འབངས་རང་ལོ་ཉི་ཤུ་ཙ་ལྔ་ཉིལ་པོར་ལོན་པ་ཡན་དང་། །ཁོ་གྲུལ་
ཡོངས་ཚོགས་ཆེན་ནས་གཏན་འབེབས་བྱ་གྱུརི་བྲིམས་ལུགས་ཅི་
རིགས་ནང་གསལ་ལམ། འདི་སྐོར་ཚད་གཞི་གཞན་ཁག་རྩུར་འགོད་
བྱ་གྱུརི་གནས་ཚུལ་དང་ཕྱོགས་འགལ་མིན་པ་བཅས།

གྲུལ་ཡོངས་ཚོགས་ཆེན་གྱི་ཚོགས་འདུ། དོན་ཚན་ཉེ་
གཉིས་པ། ༡ འཆར་ཅན་གྲུལ་ཡོངས་ཚོགས་འདུ་ཆེ་མོ་ཚུགས་དུས་
དང་། ས་གནས་ཤད་ཡོང་ས་ལྷུབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཚོག་ནས་
དགོངས་དབྱེད་ཀྱིས་དུས་སྐབས་སོ་སོར་ཚོགས་ཆེན་བསྐྱེད་གཏོང་མཛད་
གྱུ། དེ་ཡང་ཚོགས་ཆེན་གྱི་ཚོགས་འདུ་སྡོན་མ་གྲོལ་མཚམས་ནས་
བརྒྱང་བའི་ལྷ་དུག་ནང་ཚུད་ཚོགས་ཤེངས་ཅིས་མའི་ཚོགས་འདུ་དང་
པོ་ཚུགས་ཅིན་པ་དགོས་གྱུ།

༢ ཙ་ བྲིམས་ འདིའི་དོན་ ཚན་ ཁག་ གཞིར་ བརྒྱང་ ཡོང་ ས་
ལྷུབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཚོག་ནས་ ཀལ་ གྲུལ་ཡོངས་ཚོགས་ཆེན་གྱི་
ཚོགས་འདུ་མཚམས་འཛོག་པར་འགྲུངས་གནང་བའོ། །ཁོ་ ཡང་
ན་ཚོགས་ཆེན་འཕོ་འགྱུར་གཏོང་གནང་མཛད་འབྲས།

གྱུལ་ཡོངས་ཚོགས་ཆེན་ཐོག་ཡོངས་མཚོག་གི་.....

གསུང་བཤད་དང་བཀའ་འཕྲིན། དོན་ཚན་ཞེ་གསུམ་པ།

༡ མི་མང་ནས་འདེམས་བསྐྱོས་གྱུལ་ཡོངས་འཕུས་མི་ཚོགས་ཆེན་ཐོག་
མ་གསར་ཚུགས་དང་། ལོ་རེའི་ཚོགས་ཐེངས་དང་པོའི་ཚོགས་འདུ་
འགོ་འཛུགས་བཅས་སུ་ཡོངས་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཚོག་ནས་
སྐབས་དེའི་ཚོགས་ཆེན་བསྐྱུ་བཀོང་གི་གནས་ལུགས་གསུང་བཤད་
བསྟུན་གྱི།

༢ གྱུལ་ཡོངས་ཚོགས་ཆེན་ནང་ཐོག་གཅོད་བྱ་གྱུར་ལུས་བསྐྱེད་
འཆར་གཞི་ཞིག་གསུམ། གཞན་དག་གནས་ཚུལ་གང་ཅིའི་སྐོར་ལ་ཡོངས་
སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཚོག་ནས་གྱུལ་ཡོངས་ཚོགས་ཆེན་ཐོག་
བཀའ་འཕྲིན་བསྟུན་འཕུས་དང་། བཀའ་འཕྲིན་ནང་གསལ་གནད་
དོན་ཇི་ཡོད་ཚོགས་ཆེན་ནས་གང་གྱུར་བསམ་ཞིབ་ལྷུ་དགོས།

དམིགས་བསལ་ཚོགས་འདུ། དོན་ཚན་ཞེ་བཞི་པ།

༡ བཀའ་འགྲུབ་གསུམ། གྱུལ་ཡོངས་ཚོགས་ཆེན་གྱི་འཕུས་མི་མང་ཆེ་
བས་ལྷུ་བསྐྱུ་ལ་བདེན་ནས་ཡོངས་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཚོག་

གིས་དམིགས་བསལ་རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་འདུ་ཆེ་མོ་བསྟུ་བཞེང་མཛད་
འབྲས།

༤ རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་ཆེན་གྱི་དམིགས་བསལ་ཚོགས་འདུ་ཚང་
མ་ལོངས་སྤྱོད་མཐོན་ཆེན་པོ་མཚོག་གི་བཀའ་ཁྲུབ་དང་འབྲེལ་
བའི་འགོ་འཇུགས་དང་། མཚུག་བརྩོམས་བྱ་གྱུ།

སློན་ཆེན་ནམས་ཚོགས་ཞུགས་ཚོག་པའི་ཕྱོབ་ཐང་།
དོན་ཚན་ཞེ་ལྔ་པ། སློན་ཆེན་སུ་ཡིན་ཅུང་རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་ཆེན་གྱི་
ཚོགས་འདུར་ངོ་ཞུགས་དང་། བསྐྱེད་སྐྱོང་གནང་འབྲས་མ་ཟེད།
ཚོགས་ཆེན་གྱི་ཚོགས་ཚུང་གང་ཅུང་ནང་ཚོགས་མིའི་མཚན་ཁོངས་སུ་
ཡོད་ན་གོང་བཞིན་ངོ་ཞུགས་བསྐྱེད་སྐྱོང་གནང་འབྲས། དོན་ཀྱང་འོས་
བསྟུ་ཚོག་པའི་ཕྱོབ་ཐང་མཛད།

རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་ཆེན་གྱི་གཙོ་འཛིན། དོན་ཚན་ཞེ་
དྲུག་པ། ༡ རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་ཆེན་སྐབས་རེ་རེའི་ཚོགས་ཕྱོངས་
དང་པོ་འི་ཕྱོག་ཚོགས་ཆེན་འབྲས་མིའི་ཁོངས་ནས་ཚོགས་འདུའི་གཙོ་
འཛིན་གཙམ་དང་། གཙོ་འཛིན་གཞིན་པ་གཙམ་འདེམས་བསྐོ་བྱ་གྱུ།
གཙོ་འཛིན་དང་། གཙོ་འཛིན་གཞིན་པ་སུ་ཅུང་གི་ལས་ཁུངས་འཛིན་

མཁམ་མེད་སྐབས་འབྲུས་མི་གཞན་ཞིག་ཚབ་གསར་འོས་འདེམས་
བསྐོ་གཞག་བྱ་གྱུ།

༢ ཚོགས་ཆེན་གྱི་གཙོ་འཛིན་དང་། གཙོ་འཛིན་གཞོན་པ་ཚོགས་
ཆེན་འབྲུས་མིའི་ཁོངས་ནས་བྱད་པ་དང་། གཞན་ཡང་ཚོགས་ཆེན་
འབྲུས་མི་ཙུ་འབོར་གསུམ་ཆ་གཉིས་ནས་གྲོས་ཚད་ཀྱིས་གཙོ་འཛིན་
ལས་ཁུར་ཕྱིར་འབྲེན་བཅས་ཀྱི་སྐབས་སུ་རང་གི་ལས་ཁུར་བཤེལ་གྱུ།

༣ ཚོགས་ཆེན་གྱི་གཙོ་འཛིན་དང་། གཙོ་འཛིན་གཞོན་པའི་
ཕྱོགས་ཐོབ་དང་། ཟུར་ཕྱོགས་བཅས་ཀྱུལ་ཡོངས་ཚོགས་འདུ་ཆེ་
མོས་བྲིམས་ལུགས་ཐོག་ནས་གཏན་འབེབས་བྱ་གྱུ།

ཀྱུལ་ཡོངས་ཚོགས་ཆེན་གྱི་འབྲུས་མིའི་དམིགས་་་་

བསལ་ཐོབ་ཐང་། དོན་ཚན་ཞེ་བདུན་པ། ༡ ཀྱུལ་ཡོངས་
ཚོགས་ཆེན་གྱི་འབྲུས་མི་སུ་རུང་ནས་ཚོགས་ཆེན་ཐོག་གསལ། དེའི་
ཚོགས་ཆུང་གང་རུང་ལ་གྲོས་མོལ་སླེང་སྤྱོད་དང་འོས་བསྐྱུ་
བྱེད་སྤངས་གང་ཅིའི་སྐོར་ལ་སྤུས་ཀྱང་བྲིམས་ཁང་གང་དུའང་
ཞུ་གདུགས་མི་ཚོག་ཅིང་། དེ་བཞིན་ཀྱུལ་ཡོངས་ཚོགས་ཆེན་ནས་

ਸਸ। ਦੇਰੇ ਵਗਦ ਅਗੇਲਾ ਬੋਧਾ ਕਸਾ ਅਸਾ ਦੇਕਾ ਭੁਕਾ ਬੋਧਦਾ। ਦੇ ਖਿਕ
ਯੀਕਾ ਕਾਗਦਾ ਤੁਦਾ ਧਪਦਾ ਅਗੇਲਾ ਸਾ ਗੁਸਾ ਧਰੀ ਦੇਕਾ ਕਾਕਦਾ ਘਾ ਵਭੁਦਾ ਦੇ
ਠੋਦਾ ਅਗੇਲਾ ਕੁ ਵਾਗੁਕਾ ਸੀਕਾ ਸੀ ਠੋਕਾ।

੨ ਗੁਘਾ ਘੋਦਾ ਠੋਕਾ ਅਗੇਲਾ ਕੇ ਠੋ ਕੁਕਾ ਘੁਕਾ ਸਿਦਾ ਠੋਕਾ
ਅਗੁਸਾ ਸੁ ਅਗੇਲੀਕਾ ਘੋਕਾ ਘਾ ਸਿਕਾ ਦੇਕਾ ਘੋਕਾ ਅਗਾ ਘੁ ਗੁ ਵਾ ਘਾ
ਘੋਕਾ ਵਭੁਦਾ ਵਭੋਕਾ ਧਰੀ ਘੋਕਾ ਸੁ ਘਾ ਵਧੋਕਾ। ਦੇ ਖਿਕ ਸਿਕਾ ਅਗਾ
ਧਦਾ। ਘੋਕਾ ਠੋਦਾ ਘੋਕਾ ਠੋਕਾ ਠੋਕਾ ਠੋਕਾ ਠੋਕਾ ਠੋਕਾ ਠੋਕਾ ਠੋਕਾ ਠੋਕਾ
ਘੋਦਾ ਠੋਕਾ ਅਗੇਲਾ ਕੇ ਠੋਕੇ ਵਧੋਕੇ ਘੁ ਵਗਦਾ ਅਗੇਲਾ ਘੋਦਾ ਧਦਾ
ਅਗੇਲਾ ਵਭੁਦਾ ਸਿਕਾ ਵਧੋਕੇ ਗੁ ਸੀ ਠੋਕਾ।

੩ ਕਾਕਾ ਕੁਘਾ ਕਾਕਾ ਘੁ ਘੋਕਾ ਗੁ ਗੁਘਾ ਘੋਦਾ ਠੋਕਾ ਠੋਕਾ ਠੋਕਾ
ਅਗੁਸਾ ਘੋਦਾ ਧੋਕਾ ਵਧਾ ਘੋਕਾ ਘਦਾ ਘੋਕਾ ਘੋਕਾ ਘੋਕਾ ਠੋਕਾ ਠੋਕਾ
ਧਦਾ ਕਾਕਾ ਘੋਕਾ ਘੋਕਾ ਸਿਕਾ ਘੋਕਾ ਕਾਕਾ ਵਧੋਕੇ ਧਦਾ ਅਗੇਲਾ ਦੇਕਾ ਕਾਕਾ
ਅਗੇਲਾ ਵਧੋਕੇ ਗੁ ਗੁ।

ਅਗੁਸਾ ਘੋਕਾ ਘੋਕਾ ਘੋਕਾ ਘੋਕਾ ਘੋਕਾ ਘੋਕਾ ਘੋਕਾ ਘੋਕਾ ਘੋਕਾ ਘੋਕਾ
ਠੋਕਾ ਘੋਕਾ ਘੋਕਾ ਘੋਕਾ ਘੋਕਾ ਘੋਕਾ ਘੋਕਾ ਘੋਕਾ ਘੋਕਾ ਘੋਕਾ ਘੋਕਾ
ਅਗੁਸਾ ਘੋਕੇ ਘੋਕਾ ਘੋਕਾ ਘੋਕਾ ਘੋਕਾ ਘੋਕਾ ਘੋਕਾ ਘੋਕਾ ਘੋਕਾ ਘੋਕਾ
ਅਗੁਸਾ ਘੋਕੇ ਘੋਕਾ ਘੋਕਾ ਘੋਕਾ ਘੋਕਾ ਘੋਕਾ ਘੋਕਾ ਘੋਕਾ ਘੋਕਾ ਘੋਕਾ

ཞིབ་ལའོད་ལྟར་ཚོགས་འདུའི་གཙོ་འཛིན་ནམ།   དེའི་ལས་ཚབ་ཀྱི་
མདུན་སར་ཁས་ལེན་དམ་བཅའ་འཛོག་དགོས།

ཚོགས་ཆེན་ཐོག་འོས་བསྐྱུ།   དོན་ཚན་ཞེ་དག་པ། ༡ ཀྱལ་
ཡོངས་ཚོགས་འདུ་ཆེ་མོ་ནམ་ཚུགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཅ་བྲིས་ས་འདིར་
གསལ་བྲིས་ས་སྟོན་འགྲོ་ལུགས་སུ།   དེ་མིན་ཚོགས་འདུའི་ལས་
དོན་ཚང་མ་ཚོགས་ཆེན་ཀྱི་གཙོ་འཛིན་ནམ།   དེའི་ལས་ཚབ་སྐྱེད་པའི་
འབྲུས་མི་ངོ་ཡོད་ནམས་ནས་འོས་བསྐྱུས་ཀྱིས་འོས་བསྐྱུ་མང་བས་
མོས་མཐུན་ཇི་བུང་ལ་ཐག་གཅོད་བྱ་གྱུ་དང་།   ཚོགས་འདུའི་གཙོ་
འཛིན་ནམ།   དེའི་ལས་ཚབ་ནས་ཐོག་མར་འོས་བསྐྱུ་བྱ་གྱུ་མེད་ཅུང་།
འོས་བསྐྱུའི་གྲངས་འབོར་འདྲ་མཚུངས་སུ་གྱུར་སྐབས་ཕྱོགས་གང་
མོས་སུ་འོས་བསྐྱུ་བྱས་ཚོག་པ་ཡིན།

༢ ཀྱལ་ཡོངས་ཚོགས་ཆེན་ནམ་ཚོགས་འདུས་ཅ་འབོར་གྱི་ལྔ་
ཆ་གཅིག་འཛོམས་ཕྱིན་ལས་དོན་གང་ཅི་ཐག་གཅོད་བྱེད་པའི་དབང་
ཆ་ཡོད།   ཚོགས་ཆེན་ནམ་ལས་དོན་གང་ཅུང་གྲོས་བསྐྱུར་ཐག་
གཅོད་ཇིན་ཇེས་གཞི་ནས་སྐྱེ་བོ་གང་ཞིག་ཐོབ་ཐང་མེད་པར་མཉམ་
ཚོགས་གྲོས་སྐྱེང་འོས་བསྐྱུ་བྱས་པ་ཤེས་དོགས་བུང་ཡང་ལས་དོན་
ཐད་ཚོགས་ཆེན་ནམ་ཇི་ལྟར་ཐག་བཅད་ཇིན་པ་དེ་དོན་ཅ་འཛིན་བྱ་གྱུ།

३ གྲུལ་ ཡོངས་ ཚོགས་ ཚེན་ ཚོགས་ འདུ་ བམ་ ཚུགས་ གྱི་ འབྲུས་
མིའི་ བྲངས་ ཚད་ ཉུང་ མཐར་ ཚོགས་ ཚེན་ འབྲུས་ མིའི་ ཙ་ འབོར་ གྱི་ ལྡ་
ཟུར་ གཅིག་ དགོས་ པ་ ཡིན།

༤ གྲུལ་ ཡོངས་ ཚོགས་ འདུ་ ཚེ་ མོ་ བམ་ ཚུགས་ གྱི་ སྐབས་ སྲུ་
འབྲུས་ མིའི་ བྲངས་ འབོར་ ཚད་ ཡོངས་ མེད་ ཚོ་ ཚོགས་ འདུ་ གྲོལ་
གྱུ་ འཇམ། ཡང་ བ་ འབྲུས་ མིའི་ བྲངས་ ཚད་ མ་ ཡོངས་ བར་ ཚོགས་ འདུ་
ཕར་ འབྲངས་ བྱ་ གྱུ་ བཅས་ ཉི་ ཚོགས་ འདུའི་ གཙོ་ འཇིན་ བམ། དེའི་
ལས་ ཚེབ་ གྱི་ འགན་ ཁར་ ཡིན།

འབྲུས་ མི་ འབྲུར་ དགོས་ པ། དེའི་ ཚོན་ ལྡ་ བཅུ་ པ། ༡ གྲུལ་
ཡོངས་ ཚོགས་ ཚེན་ གྱི་ འབྲུས་ མི་ ཞིག་ རྫོན་ ཚེན་ བམ། སླེ་ སླིད་ བང་ ཅུང་
དུ་ འདེམས་ བསྐོ་ བྲས་ པའཇམ། འདི་ གཤམ་ དེའི་ ཚོན་ བང་ འཁོད་ བསལ་
མ་ འོས་ པའི་ བཞས་ ཚུལ་ བང་ ཞིག་ བྱུང་ བ། ཡང་ བ་ ཚོགས་ འདུའི་
གཙོ་ འཇིན་ ལ་ རང་ གི་ ལག་ བྲིས་ དགོངས་ ལྷན་ སྲུལ་ ཉེ་ དགོངས་ པ་ ལྷས་
འབྲོལ་ བཅས་ གྱི་ སྐབས་ སྲུ་ རང་ གི་ འབྲུས་ མིའི་ ལས་ ཁར་ འབྲུར་
དགོས་ པ་ ཡིན།

༢ རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་ཆེན་གྱི་འཕུས་མི་ཞིག་ཚོགས་ཆེན་ནས་
 དགོངས་འཁྲུལ་མེད་པར་དུས་ལུན་ཉིན་ རྒྱག་ཅུའི་རིང་ཚོགས་འདུ་
 ཚང་མར་ངོ་ཞུགས་མ་ བྱང་ཚེ་དེ་དག་ཚོགས་ཆེན་གྱི་འཕུས་མི་མིན་
 པར་ངོས་འཛིན་གསལ་བསྐྱབས་བྱས་འཕུས། འོན་ཀྱང་ཚོགས་ཆེན་
 ཚུགས་ལྷན་ ཉན་ ཚོགས་འདུ་བར་མཚམས་ཉིན་བཞི་ལས་བཀྲལ་བ་
 བསྟུན་མར་བཞག་ཚེ་སྐབས་དེ་གའི་ཚོགས་དབར་ཉིན་བྲངས་ཅི་སོང་
 ཉན་མས་ཉིན་རྒྱག་ཅུའི་ཁོངས་སུ་བཙུག་གྱི་མིན།

འཕུས་མིར་མ་འོས་པའི་གྲུ་མཚན། དོན་ཚན་ང་གཅིག་
 པ། ༡ རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་ཆེན་གྱི་འཕུས་མིར་འདེམས་བསྐོས་འོས་
 པའམ། འཕུས་མིའི་ཤོད་ཐང་བུལ་བའི་སྐྱེ་བོ་འདི་ལྟར།

༡༧། རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་ཆེན་ནས་ བྲིམས་ལུགས་ལྟར་འཕུས་
 མིར་འོས་ངེས་གསལ་བསྐྱབས་ཅིན་པའི་ལས་བྱེད་ཁག་ལུང་། དེ་མིན་
 གཞུང་ཁོངས་ཁེ་ཡོད་ལས་འཛིན་ཡིན་རིགས།

༡༨། ཚང་ལུན་ བྲིམས་ཁང་ ཞིག་ ཉན་ གསལ་ བསྐྱབས་གྱི་རིག་
 འཚོ་མ་ཅིན་པའི་རིགས།

ག། ཁྲིམས་ཐོག་གསལ་བསྐྱབས་ཀྱི་བྱ་ལོན་སྐྱབ་འཇལ་མ་ ཐུབ་
པའི་རིགས།

ང། བོད་ཀྱི་ཆབ་འབངས་མ་ཡིན་པའམ། རྒྱལ་ཁབ་གཞན་ལ་
ལྷོ་བཙོལ་འགོ་བདགས་བྱས་རིགས།

ཅ། རྒྱལ་ཡོངས་ ཚོགས་ ཚེན་ ཉས་ བཏན་ ལ་ བབ་པའི་ཁྲིམས་
ལྷགས་གང་རུང་འམ། ཡང་ན་ཚོགས་ཚེན་ཉས་མ་འོས་པར་ངོས་
འཛིན་བྱས་རིགས་བཅས།

འབྲུས་མིར་མ་འོས་པའི་དོན་གཞན་ཐུག་གཅོད།

དོན་ཚན་ང་གཉིས་པ། རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་ཚེན་གྱི་འབྲུས་མི་ཞིག་
གོང་འཁོད་དོན་ཚན་ནང་གསལ་འབྲུས་མིར་མ་འོས་པའི་ལྷན་ཀ་རུང་
རིགས་ཁྲིམས་ཁང་མཐོ་ཤོས་ཀྱི་ཁྲིམས་དཔོན་ཆེ་བར་སྐྱེན་སང་གིས་
དེ་ནས་བཀོད་འདོམས་ཇི་རུང་དེ་དག་མཐའ་མའི་ཐུག་གཅོད་ལ་ངོས་
འཛིན་བྱ་གྱུ།

དམ་བཅའ་མ་བཞག་པའི་ཕྱོད་དང་། འབྲུས་མིའི་...
ཐོབ་ཐང་བྲལ་ཡང་ཚོགས་ལྷགས་འོས་བསྐྱབ་བྱས་པའི་ཉེས་
ཅད། དོན་ཚན་ང་གསུམ་པ། རྒྱ་བོ་གང་ཞིག་གིས་རང་ཉིད་རྒྱལ་

ཡོངས་ཚོགས་ཆེན་གྱི་འབྲུས་མིའི་ཁས་ལེན་དམ་བཅའ་མ་བཞག་
 པའི་སྡོན་ཚུད་དམ། རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་ཆེན་ནས་གཏན་ལ་ཐབ་པའི་
 བྲིམས་ལུགས་གང་རུང་གི་ལེ་ཚོན་ཁག་ནང་གསལ་འབྲུས་མིའི་ཐོབ་
 ཐང་བྲལ་བ་དང་། དེ་མིན་བཀག་བསྡོམས་ཡོད་ཅིགས་སམ།
 མི་ཚོགས་པ་ཤེས་བཞིན་དུ་རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་ཆེན་གྱི་འབྲུས་མིའི་གས་
 སུ་ཞུགས་པའམ། འོས་བསྐྱུ་བྱས་པ་ཡིན་ཚེ་ཉིན་རེར་ཉིས་ཆད་
 - - - - - བསྐྱུ་བྱ།

འབྲུས་མིའི་ཕོགས་ཐོབ་དང་། ཟུར་ཕོགས། དོན་
 ཚན་ང་བཞི་པ། རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་འདུ་ཆེ་མོས་བྲིམས་ལུགས་ཐོག་
 ཉས་སྐབས་བསྐྱུན་གཏན་འབེབས་ཇི་བྱས་ལྟར་འབྲུས་མི་ཚང་མར་
 ཕོགས་ཐོབ་དང་། ཟུར་ཕོགས་འཐོབ་རྒྱུའི་ཐོབ་ཐང་ཡོད།

དངུལ་འཆར་འགོད་འབྲུལ་གཏན་འབེབས། དོན་ཚན་
 ང་ལྔ་པ། ༡ རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་ཆེན་ནས་བཀའ་ཤག་གི་འོས་འདུན་
 དགོངས་འཆར་མེད་པར་དབྱ་བྲལ་འགོལ་བའམ། ཆག་ཡངས་
 དང་། ཅ་ཆག །བསྐྱུར་བཀོད། ཡང་ན་བྲལ་འབེབ་གང་རུང་
 གི་རྒྱུ་བྲིམས། བཞུང་གིས་དངུལ་བུན་ལེན་པ་དང་། འགན་ལེན་

བྱེད་ཕྱོགས་ཀྱི་སྒྲིག་བྲིམས་བཅས་པའི་འཆར་གཞི་གང་ཡང་འབོད་
འབྱུལ་མི་ཚོགས། །འོན་ཀྱང་འཆར་གསལ་ཁྲུལ་འབབ་གང་རུང་ཙུ་ཚལ་
གས། ། ཚལ་ཡངས་ཀྱི་དོན་གནད་སྐོར་ལ་བཟོ་བཅོས་བྱ་རྒྱུར་བཀའ་
ཤག་གི་འོས་འདུན་དགོངས་འཆར་དགོས་པ་མ་ཡིན།

༢ བྲིམས་དབྱེད་ཉེས་དུལ་དང་། དེ་མིན་དུལ་གྱི་ཉེས་ཚད།
ལག་བྱིར་སྐྱེ་འབབ་དང་། ལས་དོན་སྐྱེ་འབབ་སྒྲོད་ལེན་བཅས་འཆར་
གཞི་ཞིག་ནང་འཁོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ ཁོ་ནར་ བརྟན་ ཉམས་ འདི་ དག་གོང་
གསལ་ལེ་ཚན་མཐའ་མའི་ནང་ཞིབ་འཁོད་གནས་རྒྱུལ་གང་རུང་གི་དོན་
གནད་གྲས་སུ་འཛོག་དགོས་པ་མ་ཡིན།

༣ བཀའ་ ཉམས་ འབྱོ་བྱོན་གཏོང་ དགོས་ཀྱི་འཆར་གཞིའི་རིགས་
བཀའ་ ཤག་གི་འོས་ འདུན་ དགོངས་ འཆར་ མེད་ པར་ རྒྱལ་ ཡོངས་
ཚོགས་ཆེན་ཉམས་གཏན་འབེབས་ཐག་གཅོད་བྱས་མི་ཚོགས།

༤ གོང་གསལ་མཐའ་མའི་ལེ་ཚན་ཁག་གསུམ་ནང་འཁོད་
གསལ་དོན་གནད་ནམས་སུད། རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་ཆེན་གྱི་འབྲུམ་མི་
སུ་རུང་ཉམས་འཆར་གཞི་དང་གྲོས་ཚོད་གང་རུང་འབོད་འབྱུལ་དང་།

ཡང་ན་འཆར་གཞི་གང་ཡང་བཟོ་བཅོས་དགོས་པའི་བསམ་འཆར་
བཏོན་འབྲས།

༥ འབྲས་མི་སྐྱེར་ནས་སྤེལ་བའི་འཆར་གཞི་ཁག་གསུམ། ལྷོས་
ཚོད་ཁག་རྩེ་མ་དང་། བཀའ་ཤག་གི་དགོངས་འཆར་འཆར་གཞི་
ཁག་བཅས་དགོས་ངེས་བྱུང་ན་དོན་གནད་འདི་སྐྱོར་དམིགས་བསམ་
རྒྱུར་བཅུ་གསུམ་ཚོགས་རྒྱུད་ཁག་ལ་དོག་ཞིབ་བྱ་དགོས་སུ་གཏོང་གྱུ།

ལོ་འཁོར་དངུལ་ཅིས་སྒྲུབ་སྒྲོན། དོན་ཚན་ང་རྒྱལ་པ།
༦ བཀའ་ཤག་ནས་ལོ་རྒྱུར་གྱུ་ཡོངས་ཚོགས་ཆེན་ཐོག་ལོ་དེའི་སྒྲོན་
ཅིས་ཡོང་འབབ་དང་། འབྲོ་སོང་སྐྱོར་ལོ་འཁོར་དངུལ་ཅིས་སྒྲུབ་སྒྲོན་
གནང་གྱུ།

༧ སྒྲུབ་སྒྲོན་ནང་འཁོད་སྒྲོན་ཅིས་འབྲོ་སོང་ཐད་འདི་རྒྱུར་དབྱེ་
འབྱེད་ཀྱིས་སྒྲོན་གྱུ།

༧། བཀའ་ཤག་གི་ཡོང་འབབ་ཐོག་ནས་འདི་གཤམ་ལོ་ཚན་གསུམ་
པའི་ནང་འཁོད་དགོས་ངེས་འབྲོ་སྒྲོན་གཏོང་གྱུའི་དངུལ་འབོར་ཁག་
དང་།

ཁ། དེ་མིན་ཚིས་འཆར་ནང་གསལ་གཞུང་གི་ཡོང་འབབ་ནས་
འགྲོ་གྲོན་གཏོང་དགོས་ཀྱི་དུལ་འབོར་ཁག།

༢ གཞུང་གི་ཡོང་འབབ་ཐོག་ནས་གཏོང་དགོས་འགྲོ་གྲོན་ཁག་
གཤམ་གསལ།

ཀ། ལོང་ས་ལྟུབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཚོག་གི་མཚན་གནས་
རྩིས་འབྲེལ་གྱི་འགྲོ་གྲོན་ཁག།

ཁ། རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་འདུ་ཆེ་མེད་ལེ་གཙོ་འཛིན་དང་། གཙོ་
འཛིན་གཞིན་པའི་ཕོགས་ཐོབ་དང་། རྒྱུ་ཕོགས་ཁག།

ག། བྱིས་ཁང་མཐོ་ཤོས་ཀྱི་བྱིས་ས་དཔོན་ནམས་ཀྱི་ཕོགས་
ཐོབ་དང་། རྒྱུ་ཕོགས། ལས་ཐོན་ཕོགས་ཐོབ།

ང། གཞུང་ལ་འབྲི་བའི་བྱ་སེལ་དམིགས་སྤོ་རྒྱུ་གསོག་དང་།
ས་དུལ་བསྐྱེད་འབབ་བཅས་པ།

ལ གཞུང་གི་ཡོང་འབབ་ཐོག་ནས་འགྲོ་གྲོན་འདི་རིགས་ཀྱི་ལྡོན་
ཚིས་ཐད་རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་ཆེན་ལ་འོས་བསྐྱེད་འཆར་འབུལ་གནང་
དགོས་མེད་ཀྱང་། རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་ཆེན་ནང་གྲོས་བསྐྱུར་གྱི་རྒྱུར་
ལེ་ཆེན་འདི་ཐོག་ནས་བཀག་འགོག་གང་ཡང་མེད།

ལ་ བཞུག་དག་དབུལ་གྱི་འགྲོ་སོང་དགོས་རིགས་རྒྱལ་ཡོངས་
 ཚོགས་ཆེན་ལ་ ཚུམ་འཆར་སྤུལ་དེ་བཀའ་འབྲོལ་ཡོང་བ་ལྟ་དགོས།
 ཚོགས་ཆེན་ནས་དེ་དོན་ཚོག་འབྲུག་སམ། ཡང་ན་གཙོག་འཕྲི་བྱེད་པ།
 དེ་མིན་འཆར་བཞི་ཕྱིར་སློབ་བཅས་ཇི་ལོས་ཐག་གཅོད་བྱ་རྒྱུའི་དབང་
 ཆ་ཡོད།

སློབ་ལས་འགྲོ་ལྷགས། དོན་ཚན་ང་བདུན་པ། རྒྱལ་
 ཡོངས་ཚོགས་ཆེན་ནས་ཙ་བློམས་འདིའི་དོན་ཚན་ཁག་གཞིར་བརྒྱུང་
 ཚོགས་འདུའི་འགྲོ་ལྷགས་དང་། ལས་དོན་བཀོད་བྱས་ཀྱི་སློབ་ལས་
 བཟོ་བྱ།

གྲོས་བསྟུར་བཀའ་བསྐྱོམས། དོན་ཚན་ང་བརྒྱད་པ། རྒྱལ་
 ཡོངས་ཚོགས་ཆེན་ནས་གཤམ་གསལ་ལྟར་བློམས་ཁང་མཐོ་ཤོས་ཀྱི་
 བློམས་དཔོན་ཞིག་ལས་ཁྲུང་ཕྱིར་འཐོན་བྱ་རྒྱུའི་སྐོར་ལ་གོང་ས་ལྷན་བས་
 མགོན་ཆེན་པོ་མཚོག་ལ་སྟུན་འབྲུལ་ལྟ་དགོས་ཀྱི་དོན་གནད་བྱང་ན་ས་
 བཏོགས། དེ་མིན་བློམས་དཔོན་སྤུ་རྩེད་གི་འགན་ཁུར་ལས་དོན་བྱེད་
 ཕྱོགས་ལ་གྲོས་བྲལ་ཚོག་བ་མ་ཡིན།

ལྔ་པོ་ས་མཚོག་ནས་བཀའ་ཙ་ཁྱབ་ བསྐྱབས་གནང་

གྱུ། རོན་ཚོན་ང་དགུ་པ། རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་འདུ་ཆེ་མོ་མ་ཚུགས་
པའི་དབར་ལྔ་པོ་ས་ལྷུབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཚོག་ནས་ཇི་དྲག་ཆེ་ལ་
ངས་པར་ཕྱག་བཞེས་དགོས་པའི་རོན་གནད་དགོངས་བབས་ནས་བྱང་
སྐབས་རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་ཆེན་གྱི་རྒྱན་ལས་ཚོགས་འདུར་བཀའ་
བསྐྱར་བསྐྱངས་རྗེས་གནས་ཚུལ་ལ་གཞིགས་པའི་བཀའ་ཙ་ཁྱབ་ཁྱབ་
བསྐྱབས་མཛད་གྱུ།

༢ རོན་ཚོན་འདི་ནང་གསལ་བཀའ་ཙ་ཁྱབ་བསྐྱབས་གནང་བ་དེ་
དག་རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་ཆེན་གྱི་ཁྲིམས་ལུགས་དང་འདྲ་བའི་ལུས་
འབྲུག་ཡོད། རོན་ཀྱང་རྗེས་སུ་རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་ཆེན་ནས་འདི་རྒྱུ་
བསམ་འཆར་ལྷན་ཁྲུས་བྱང་ཆེ་བཀའ་ཙ་འདི་རིགས་ལ་བཟོ་བཅོས་
སམ། བསྐྱར་བཀོད། ཡང་ན་ཕྱིར་འཕེན་མཛད་ཀྱང་འབྲུས་གྱུ།

འཆར་གཞི་ཁག་ལ་ཚོག་མཚན་བསྐྱུལ་གྱུ། རོན་ཚོན་
དྲག་ཙ་པ། འཆར་གཞི་ཞིག་རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་ཆེན་ནས་གདན་
འཕེབས་རྗེན་བསྐྱུན་ལྔ་པོ་ས་ལྷུབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཚོག་ལ་ལྷན་

ལྷུལ་གྱིས་མོང་ས་མཚོག་གིས་འཆར་གཞི་དེ་ལ་ ཚོག་མཚན་བསྐྱེལ་
 ན་དང་། དེ་མིན་མོང་ས་མཚོག་ནས་འཆར་གཞི་དེའམ། ཡང་ན་
 དེའི་དོན་གནད་གང་རུང་རྒྱུ་འདོན་གནང་སྟེ་བཀའ་འཁྲིན་དང་སྐྱབས་
 ལྷུལ་ཡོངས་ཚོགས་ཆེན་ཕོག་དེ་སྐོར་བསྐྱར་དུ་བསམ་ཞིབ་དགོས་སྐྱེད་
 ཕྱིར་བསྐྱེལ་དང་། ལྷུག་པར་བཀའ་འཁྲིན་ནང་གསལ་བྱུགས་བཞིན་
 དགོངས་འཆར་ལྟར་གང་ཅིའི་བཟོ་བཅོས་གནང་བར་དགོ་མཚན་མཚིས་
 མིན་ཚོགས་ཆེན་ནས་ངེས་པར་བསམ་ཞིབ་ཞུ་གྱུ།

ལྷུལ་ཡོངས་ཚོགས་ཆེན་གྱི་ལས་དོན་ལ་ བྲིམས་...

ཁང་ནས་ཅུད་གཞི་མི་ཚོག་པ། དོན་ཚན་དེ་གཞིག་པ།
 1 བྲིམས་ཁང་ནས་ལྷུལ་ཡོངས་ཚོགས་ཆེན་ནང་ལས་དོན་བྱེད་ཕྱོགས་
 གང་ཅི་ཚོགས་ཆེན་རང་གི་འགྲོ་ལུགས་གང་རུང་དང་མཐུན་མིན་ཅུད་
 གཞི་བྱས་མི་ཚོག།

2 ལྷུལ་ཡོངས་ཚོགས་ཆེན་ནང་གི་འགྲོ་ལུགས་དང་། ལས་
 དོན་བཀོད་བྱས་སམ། ཡང་ན་སྐྱིག་ལམ་གནས་ཐབས་བཅས་ཀྱི་
 ཆེད་དུ་ཅུ་བྲིམས་འདི་ཕོག་ནས་དབང་ཆ་སྤྱད་པའི་ལྷུལ་ཡོངས་
 ཚོགས་ཆེན་གྱི་འགྲུས་མི་སྲུ་རུང་གིས་དབང་ཆ་འདི་དག་ལག་ལེན་

བལྟར་སྐྱོགས་སྒོར་སྐྱིམས་ཁང་གང་ཅུང་གི་དབང་ལོག་དུ་འདུ་དགོས་
མེད་པ་བཙས་སོ།།

ཚོས་དང་གྲུལ་སྤྱིད་བྱ་བར་མ་ཚོངས་གིང་།།
ཡོངས་སྒྲན་རྣལ་བསམ་རང་དབང་གྲུར་པའི་མི།།
མང་མང་གཞུར་གནས་ཚོགས་ཀྱིས་བཀའ་བས་པ་ནམས།།
གྲུ་ཚེན་མདུན་མ་གྲུ་བཞིར་གཤོས་ལ་བྲེལ།།

རང་ལྷོ་མལ་དུ་མི་གནས་འཁྱོག་པོ་འི་འགྲོས།།
འདོད་སྤང་ཚོངས་པས་གྲུ་ཚོམ་བགྲོད་བྱེད་ཅིང་།།
བདག་དོན་གཉེར་བའི་སྐྱེ་བོ་གང་ཡིན་དེ།།
ཚོགས་ཀྱི་དོན་ཚེན་སྐྱབ་ལ་བཀའ་ལོས་མིན།།

མཁས་མཛངས་བགྲུ་ལྷག་གཞུ་བོ་འི་ནམ་དབྱེད་ཀྱིས།།
ཡང་ཡང་ཞིབ་མེད་བཙད་བདར་སྤང་དོར་གནད།།
ཀུན་པན་བདེ་བའི་སྤྱིང་བོར་གཅིག་གཞིལ་བ།།
དེ་ལ་བྱུབ་པ་དྲང་སྤོང་ནམས་ཀྱང་དབྱེས།།

འདོད་སྐྱེད་འགྲོར་ཚོགས་འདུ་དང་འགྲོད་པའི་སྐྱོ།།
བསྐྱང་སྤྱོད་མཐོ་དམའི་ཉེས་བརྒྱས་མ་བཀའ་བར།།

ཀྱིན་དང་འཚམས་པར་དབྱེ་བའི་རི་མོའི་གྲངས། །

མ་འབྲེས་གསོང་བོར་སློབ་པའི་གཏམ་དེ་སྟུན། །

དྲག་དུ་དག་བ་ལྷི་བཞི་སོ་ཀའི་དུས། །

ལ་གོར་མགོན་དུ་འབོད་པའི་དོན་ལྡན་བཀའ། །

དབྱིད་ཀྱི་གྲུལ་མོའི་མགོན་གྲུ་འཁྲོལ་བའི་ཚོ། །

ཀུན་དགའི་ལྷུག་ལྷན་དར་བའི་མགོ་ལྷོགས་ལྷེམ། །

ངོ་སྤྱང་གཅམ་བུའི་ཚོག་གིས་མ་བསྐྱད་པའི། །

གཟུ་བོའི་བདེན་གཏམ་སྤྱིང་བ་གནམ་གྱི་ཕྱིག།

དབྱ་ཚོགས་སྐར་པགས་ནམ་མཁའི་མཐར་རིང་བའི། །

རི་མོ་མིག་གསུམ་པས་ཀྱང་ག་ལ་དབྱི། །

ལེའུ་བདུན་པ།

བྲིམས་ཀྱི་སྒྲོར།

བྲིམས་ཁང་མཐོ་ཤོས་ཀྱི་སྒྲིག་འཇུགས། དོན་ཚན་
 རེ་གཉིས་པ། ༡ རྒྱལ་ཁབ་ཁྱོན་གྱི་བྲིམས་ལུགས་དབང་འཛིན་བྲིམས་
 ཁང་མཐོ་ཤོས་གཅིག་དགོས་པ་ཡིན། བྲིམས་ཁང་དེའི་ནང་བྲིམས་
 དཔོན་ཆེ་བ་གཅིག་དང་། རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་འདུ་ཆེ་མོས་བྲིམས་
 ལུགས་ཐོག་ནས་གྲངས་སྒྲོར་དགོས་གནད་ལ་སྟོན་བར་གཞན་དག་
 བྲིམས་དཔོན་གསུམ་ལྟ་བུ་དགོས་པ་མ་ཡིན།

༢ བྲིམས་ཁང་མཐོ་ཤོས་ཀྱི་བྲིམས་དཔོན་ཚང་ལ་ལོང་ས་
 ལྷུབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཚོག་ནས་བསྐོ་གཞག་བསྐྱེད་གྱུ། འོན་ཀྱང་
 དུས་དྲུག་དུ་བྲིམས་དཔོན་ཆེ་བ་སྤྱད་པའི་བྲིམས་དཔོན་གཞན་དག་བསྐོ་
 གཞག་གནང་སྐབས་བྲིམས་དཔོན་ཆེ་བར་བཀའ་བསྐྱུར་བསྐྱེད་གྱུ།
 ཡང་རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་ཆེན་ནང་འཇུག་མི་ངོ་ཡོད་གསུམ་ཆ་གཉིས་
 ལས་བྲིམས་དཔོན་གང་ཞིག་ལས་ཁུར་སྤྱིར་འཐེན་གནང་དགོས་ཀྱི་གྲོས་
 ཚོད་སྤུལ་བར་ལོང་ས་ལྷུབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཚོག་གིས་དགོངས་

བབས་ཚོག་མཆན་བསྐྱེད་ཐོན་གྲུང་ན་ལས།   དེ་མིན་ལས་ཁྱུང་རྒྱུ
འཛིན་གྲུ་གྱ།

༣ རྩེ་བོ་ཞིག་གིས་སྐྱོར་བའི་སྐྱི་ལྷོ་སྐྱོར་དཔོན་དུ་བསྐོས་
བཞག་གཞན་འཛིན་ནི།   བུ་དག་པོ་དེ་གི་ཚབ་འབངས་ཡིན་པ་དང་།
མངའ་སྡེ་འཛིན་སྐྱོར་ཁང་ཞིག་ནང་དམ། འཛིན་སྐྱོར་ཁང་གཞན་ཁག་གཉིས་
སམ་དེ་ལས་མང་བར་ལོ་ལྟུང་དེང་སྐྱེ་མཐུན་གྱིས་འཛིན་སྐྱོར་བུ་
སྤོང་བ། ཡང་ན་འཛིན་སྐྱོར་ཁང་ཆེ་བའོ། མངའ་སྡེ་འཛིན་སྐྱོར་ཁང་
ལྷན་མཐུན་ལོ་བཅུ་ལྷི་དེང་འཛིན་སྐྱོར་ཚོར་མཁས་པའི་གྲས་སུ་ཚུད་པ་
བཅས་ལ་མ་གཏོགས་འཛིན་སྐྱོར་ཡོད་པ་མ་ཡིན།   འཛིན་གྲུང་ཚོ་
འཛིན་སྐྱོར་འདི་ལག་ལེན་མགོ་ཚུགས་ནས་བཟུང་ལོ་ལྟུང་དུས་ལྷན་ཉེང་
ལོ་ངོ་ས་སྐྱེ་བས་མགོན་ཚེན་པོ་མཚོག་གིས་འཛིན་སྐྱོར་དཔོན་བསྐོས་བཞག་
བསྐྱེད་དཔོན་སྤོང་སྐྱོར་དཔོན་ཚོ་འདི་གའི་ལོ་ཚེན་འདི་དཔོན་དཔོན་
ཁག་ལ་བསྐྱེད་བཞག་མཚན་དཔོན་མིང་།

༤ འཛིན་སྐྱོར་ཁང་མགོ་ལོས་གྱི་འཛིན་སྐྱོར་དཔོན་དུ་བསྐོས་པའི་རྩེ་
བོ་སོ་སོས་རང་གི་ལས་ཁྱུང་མ་ལྟངས་གོང་འདི་སྐོར་གྱལ་ཡོངས་
ཚོགས་ཆེན་ནས་གཏན་ལ་པབ་པའི་འཛིན་སྐྱོར་ལྷན་སྐྱོང་ས་

སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཚོག་གི་སྐྱེ་མདུན་དུ་ཁས་ལེན་དམ་བཅའ་
འབྲུལ་དགོས།

བྲིམས་དཔོན་གྱི་ཕོགས་ཐོབ་སོགས། དེ་ནི་ཚན་རི་
གསུམ་པ། ༡ བྲིམས་ཁང་མཐོ་ཤོས་ཀྱི་བྲིམས་དཔོན་ནམས་ཀྱི་
ཕོགས་ཐོབ་དང་། ཟུར་ཕོགས། ལས་ཐོན་ཕོགས་ཐོབ་བཅས་སྐྱེལ་
ཡོངས་ཚོགས་ཆེན་ནས་བྲིམས་ལྷགས་གཏན་འབེབས་ཇི་ལྟས་རྟུར་
སྒྲོན་གྱི།

༢ བྲིམས་ཁང་མཐོ་ཤོས་ཀྱི་བྲིམས་དཔོན་ནམས་ཀྱི་རང་གི་ལས་
ཁུངས་འཛིན་པའི་དུས་ལྷུན་དེའི་རིང་གི་ཕོགས་ཐོབ་དང་། ཟུར་ཕོགས།
གཞན་དག་དམིགས་བསལ་ཐོབ་ཐང་བཅས་ལ་གཞན་སྐྱོན་འབྲོ་བའི་
བརྒྱུར་བཅོས་དང་། གཙོག་འཕྲི་མི་བྱེད།

བྲིམས་ཁང་མཐོ་ཤོས་ཀྱི་དབང་ཆའི་ཁྲུང་ཚང་།
དེ་ནི་ཚན་རི་གཞི་པ། བྲིམས་ཁང་མཐོ་ཤོས་ནི་ཞུ་གདུགས་བུ་ལྷུལ་
བྲིམས་ཁང་དབང་ཚང་མཐོ་ཤོས་དང་། སྐྱེལ་ཁབ་ཀྱི་བྲིམས་འཛིན་
འགོ་གཙོ་གོང་ན་མེད་པ་ཞིག་ཡིན། སྐྱོན་ཚུད་ནས་མོང་ས་སྐྱབས་
མགོན་ཆེན་པོ་མཚོག་གི་བཀའ་འབྲོལ་དང་བཅས་བྲིམས་ཁང་རང་

གིས་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་སྐྱིལ་ལམ་འགྲོ་ལུགས་ཁག་གཞིར་བཞག་གི་
ལས་འགན་ཁག་སྐྱབ་ཆེད་དགོས་ངེས་ཀྱི་དབང་ཆ་རྩེ་མ་ལག་ལེན་
བཏུང་གྱི།

༩ བྱིས་ལ་འགལ་དང་། སྐྱོད་ཚུད་ཅི་རིགས་སམ། གཞན་དག་
ཚུད་ལྷུག་པར་རྩེ་མའའ་མེད་འབྲི་བྱིས་ཁང་དང་། དེ་མིན་ཞིབ་དབྱེད་
ཁང་ཁག་ནས་བྱིས་ལ་ཞིབ་བམ། མཐའ་འདོམས་བཀའ་དབྱུང་རྩིན་
ཀྱང་གྲོད་གཞི་དེ་དག་གྱུ་ལ་ཡོངས་ཚོགས་ཆེན་ནས་གཏན་ལ་འབེབས་
གྱུར་བྱིས་ལུགས་ནང་གསལ་ཆ་རྒྱུན་དང་མཐུན་པ་ཡོད་ན་དེ་སྐོར་
བྱིས་ལ་ཁང་མཐོ་ཤོས་ལའང་ལྷན་འབྲེལ་ལྷུ་གུ་གསལ་ཚོག་གྱི་དང་།
ཡང་ཅ་བྱིས་ལ་འདི་འདྲི་དོན་གནད་གོ་བ་ལེན་ཕྱོགས་ཀྱིས་རྒྱུན་བྱིས་ལ་
ཕྱོག་ཚུད་རྣམས་དོགས་གཞི་དངོས་ཡོད་རིགས་དུས་ཚོད་ནས་ཡིན་ལ་
བྱིས་ལ་ཁང་མཐོ་ཤོས་སུ་ལྷུ་གུ་གསལ་ཚོག་པའི་ཕྱོག་ཕྱང་ཡོད།

དམིགས་བསལ་ལྷུ་འབྲིལ། དོན་རྩེ་རི་ལྔ་པ། བྱིས་ལ་
ཁང་དང་། ཞིབ་དབྱེད་ཁང་ཁག་གང་རྩེ་མས་དོན་ཅ་ཆེ་རྩེ་ཅི་
རིགས་ལ་བྱིས་ལ་ཞིབ་བམ། བཀོད་འདོམས་ཕྱག་བཅད་རྩིན་ཀྱང་།
ཅ་བྱིས་ལ་འདིར་གསལ་ལམ། གཞན་དག་བྱིས་ལུགས་གང་རྩེ་མ་

ཐོག་གི་སྐྱོད་པ་ཁང་མཐོ་ཤོས་ལ་ལྷ་གདུགས་བྱ་རྒྱུ་ཆ་རྒྱུན་ཞིབ་འཁོད་
ཡོད་མིན་ལ་ས་ལྷོས་པར་སྐྱོད་པ་ཁང་མཐོ་ཤོས་ནས་སྐྱོས་དབྱེད་ཀྱིས་
དམིགས་བསལ་ལྷ་གདུགས་ཚོག་པའི་བཀའ་བཏང་འགྲུམ།

སྐྱོད་པ་ཁང་གི་སྐྱོད་པ་ལམ། དོན་ཚན་རི་བྱུག་པ། ལྷ་
ཡོངས་ཚོགས་ཆེན་ནས་གདུག་ལ་པབ་པའི་སྐྱོད་པ་ལྷ་གས་གང་རུང་གི་
དོན་ཚན་ཁག་གཞིར་བརྒྱུད་ཐོག། སྐྱོད་པ་ཁང་མཐོ་ཤོས་ནས་ཡོང་
ས་སྐྱོད་པ་མགོན་ཆེན་པོ་མཚོག་གི་བཀའ་འབྲེལ་དང་འབྲེལ་སྐྱོད་པ་
བརྒྱུན་སྐྱོད་པ་ཁང་གི་སྐྱོད་པ་བཏང་འགྲུམ་ལྷ་གས་ལག་ལེན་བརྒྱུན་སྐྱོད་པ་
ཀྱི་སྐྱོད་པ་ལམ་བཟོ་འགོད་ཚོག་གྱུ།

སྐྱོད་པ་ཁང་མཐོ་ཤོས་ནས་བསམ་འཆར་བཞེས་

གྱུ། དོན་ཚན་རི་བྱུག་པ། ཡོང་ས་སྐྱོད་པ་མགོན་ཆེན་
པོ་མཚོག་ནས་སི་མང་གི་དོན་དུ་གཤམ་ཆེའི་ནམ་པ་ཅན་གྱི་སྐྱོད་པ་དོན་
ནས། དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ཞིག་བྱུང་ཟིན་པ་དང་། ཡང་ན་འགྲུང་
ཉེའི་སྐྱོད་པ་སྐྱོད་པ་ཁང་མཐོ་ཤོས་ནས་བསམ་འཆར་བཞེས་འོས་ཀྱི་
དགོངས་གཞི་ནས་བྱུང་སྐྱོད་པ་སྐྱོད་པ་ཁང་ལ་བཀའ་བཏང་བརྒྱུན་བསྐྱུངས་

ཚོ་བྲིམས་ཁང་ནས་དེ་སྐོར་རྩི་དག་བསམ་ཚུལ་ལྟམ་འབྲུལ་བྱ་བུ་
བཅས་སོ།།

མི་ལུས་སྡེ་གཉིས་སྦྱང་བ་བྲང་འགོ་འི་སྐྱུན།།
སྦྱོགས་སྦྱང་འབྲོག་པོ་འི་འགྲོས་ཅན་མ་ཡིན་པར།།
དབང་པོ་ཉིར་ཞི་ལུགས་ཀྱི་བཟུན་བཅོས་ཤེས།།
གཟུ་པོ་འི་སྡོལ་ལྷན་བྲིམས་ཀྱི་ཆེ་བཞིར་བཟུགས།།
དང་པོས་སྤངས་འཛོན་བྲིམས་ཀྱི་སྦྱིང་པོ་སྡེ།།
བཟུན་སྦྱིང་ཞལ་སྡེ་ཡོན་པོར་གཅོད་པ་དང་།།
གྲུ་ཚོས་བྲ་མས་བབ་ཅོལ་ཤན་འབྱེད་པ།།
གྲུལ་བྲིམས་མཚོ་ཆེན་དགྲུག་པའི་སྐྱུབ་ཤིང་དངོས།།
ལུགས་རྒྱང་པད་རྩིང་སྦྱོག་པའི་གཉིས་འབྲུང་གི།།
ན་བར་དུན་འཛོན་སྐྱུགས་ཀྱི་ཉིར་བཏབ་སྡེ།།
སྐོ་གསུམ་དུལ་བའི་བག་ཡོད་གོམ་པའི་སྐྱབས།།
བྲིམས་གཉིས་ར་བར་འགོད་འདི་ཐབས་སུ་ཆེ།།

ཡེའུ་བརྒྱད་པ།

མངའ་སྡེའི་སྤྱི་དབང་འཛིན་སྐྱོང་།

རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་མངའ་སྡེ་ཁབ། རྟོན་ཚན་རི་བརྒྱད་པ།

༡ རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ས་ཁྱོན་ཡོངས་ཚོགས་མངའ་སྡེ་ཁབ། - - - - -

- - - - - བརྗོད་བྱ་གཤམ་གསལ།

༡། - - - - - །

༢ མངའ་སྡེ་རི་རིའི་རྒྱ་ཁྱོན་ དབུ་ མཚན་མས་ བཅད་ མགོང་ས་
“སྐབས་མགོན་ཚེན་པོ་མཚོག་གི་བཀའ་འཁྲུལ་ཚོག་མཚན་དང་འབྲེལ་
རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་ཚན་ནས་བཀའ་འབེབས་བྲག་གཙོད་བྱ་རྒྱ།

མངའ་སྡེའི་སྤྱི་ཁབ། རྟོན་ཚན་རི་དྲུག་པ། ༡ མངའ་སྡེ་
རི་རིའི་མགོང་ས་“སྐབས་མགོན་ཚེན་པོ་མཚོག་ ནས་ བཅད་ ཀའ་ བརྗོད་
གཤམ་གསལ་ བཅད་ བཅད་ སྤྱི་དབང་འཛིན་སྐྱོང་ཁབ་གཙོག་རི་དགོས་པ་
ཡིན།

३ མངའ་སྤེའི་རེར་སྤྱི་བྱུང་གཞིན་པ་གཅིག་རེའང་དགོས་པ་དེ་
དག་ མངའ་སྤེའི་སོ་སོའི་རང་ཁྱོང་ས་ཚོགས་འདུ་ནས་འོས་འདེམས་
འཆར་ལ་སྒྲན་ཕུལ་དེ་ལོང་ས་ལ་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཚོག་གིས་བསྐོ་
གཞིག་ཚོག་མཆན་བསྐུལ་གྱི།

३ སྤྱི་བྱུང་དང་། སྤྱི་བྱུང་གཞིན་པའི་ལས་ཁུར་ལུན་ཚད་ནི་
ལོང་ས་ལ་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཚོག་ནས་ཀྱུལ་ཡོངས་ཚོགས་ཆེན་
ལ་བཀའ་བསྐུར་མཛད་ཐོག་ཇི་ལྟར་ཐུག་གཅོད་གནང་བ་དེ་བཞིན་བྱ་གྱི།

༤ སྤྱི་བྱུང་མེད་པའི་སྐབས་དང་། ཉན་མནར་རམ། དེ་མིན་
ལས་ཁུར་མ་ཐུབ་པའི་རིང་བཅས་སུ་སྤྱི་བྱུང་གཞིན་པས་དེའི་འགན་
དབང་འཁུར་འཇིག་བྱ་གྱི།

༥ སྤྱི་བྱུང་དང་། སྤྱི་བྱུང་གཞིན་པའི་ཕོགས་ཐོབ་ཐང་ཀྱུལ་
ཡོངས་ཚོགས་ཆེན་ནས་གཏན་འབེབས་བཟོ་གྱི་དང་། དེ་ཡང་ལས་
ཁུར་གནས་བཞིན་པའི་རིང་ལ་གཅིག་འཕྲི་མི་ཚོག།

མངའ་སྤེའི་འཕུས་མི་ཚོགས་འདུའི་སྤྱི་ག་འཇུགས།
དོན་ཚན་བདུན་ཅུ་པ། ༡ མངའ་སྤེའི་སོ་སོར་འཕུས་མི་ཚོགས་འདུ་རེ་

དགོས་པ་དང་། དེའི་འབྲས་མི་གྲངས་འབོར་ཇི་དགོས་ཡོང་ས་
སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ནས་རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་ཆེན་ལ་བཀའ་
བསྟུན་མཛད་དེ་ཐབས་གཞི་བཞག་གྱུ་།

༢ མངའ་སྡེའི་ཚོགས་འདུའི་འབྲས་མི་ཁག་ནི་རང་རང་མངའ་
སྡེ་སོ་སོའི་ནང་རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་ཆེན་གྱི་འབྲས་མི་འོས་འདེམས་
ཚོག་མཁའན་ནམས་ནས་འདེམས་བསྐོ་བྱ་གྱུ་།

༣ མངའ་སྡེ་རེ་རེའི་འོས་འདེམས་ཀྱི་དུས་སྐབས་ནི་སྤྱི་ཁྱབ་
སོ་སོས་བཀའ་ལག་ལ་གོ་བསྟུན་ཞུས་ཏེ་བཀའ་གཏོང་གྱུ་།

༤ མངའ་སྡེའི་ཚོགས་འདུ་སྐབས་རེ་རེའི་ཕུན་ཚད་ནི་ཁྱད་སྲུང་
སོ་སོའི་ཚོགས་འདུ་དང་པོ་ཚུགས་ཆོས་ནས་བརྒྱུ་ལོ་གསུམ་རིང་
གནས་གྱུ་། དུས་ཕུན་འདི་དག་མ་རྗེས་བར་ཚོགས་འདུ་འཕྲོ་
འབྱུང་གཏོང་གྱུ་མིན།

མངའ་སྡེའི་ཚོགས་འདུ། དོན་ཚན་དོན་གཅིག་པ།
མངའ་སྡེ་སོ་སོའི་སྤྱི་ཁྱབ་ནས་མངའ་སྡེ་རེ་རེའི་ཚོགས་འདུའི་དུས་
ཚོད་གང་ལ་ཇི་འོས་གཏན་འབེབས་བརྟེན་ལན་གཏོང་གྱུ་། འོན་ཀྱང་ལོ་
རེའི་ནང་ཉུང་མཐར་ཚོགས་འདུ་ཐེངས་གསུམ་རེ་ཚུགས་ཏེ་ཚོགས་

ཐངས་ཏེ་ཏེ་གྲོལ་མཚམས་ནས་བརྗེད་པའི་རྒྱ་བཞིའི་ནང་ཚུད་ཚོགས་
ཐངས་རྗེས་མའི་ཚོགས་འདུ་དང་པོ་ཚུགས་ཟིན་པ་དགོས་གྱུ།

མངའ་སྡེའི་ཚོགས་འདུའི་གཙོ་འཛིན། དོན་ཚན་དོན་
གཉིས་པ། མངའ་སྡེའི་སྤྱི་བྱུང་ཡོད་ན་དང་། དེ་མིན་སྤྱི་བྱུང་
གཞིན་པས་མངའ་སྡེའི་ཚོགས་འདུའི་གཙོ་འཛིན་བྱ་གྱུ། མངའ་སྡེའི་
སྤྱི་བྱུང་ནས་ཚོགས་འདུའི་འགྲོ་ལུགས་བཀོད་བྱས་ཀྱི་དོན་གཞན་
སྐོར་བཀའ་ཤག་ལ་གོ་བསྐྱུར་ལུས་ཏེ་གྱུར་ཡོངས་ཚོགས་ཆེན་ནས་
གཏན་ལ་པབ་པའི་བྲིམས་ལུགས་ཁག་གཞིར་བརྗེད་སྤྱིག་ལམ་
བཟོ་གྱུ།

མངའ་སྡེའི་ཚོགས་འདུའི་དབང་ཆ། དོན་ཚན་དོན་
གསུམ་པ། མངའ་སྡེའི་ཚོགས་འདུ་ནས་རྩ་བའི་བྲིམས་འདིའི་དོན་ཚན་
ཁག་དང་། གྱུར་ཡོངས་ཚོགས་ཆེན་ནས་གཏན་ལ་པབ་པའི་བྲིམས་
ལུགས་ཁག་རྩ་འཛིན་བྱ་དགོས་ཐོག། །གཤམ་གསལ་དོན་གཞན་ཁག་
གི་ཁོངས་སུ་གདོགས་པའི་ལས་དོན་སྐོར་ལ་མངའ་སྡེ་དང་ཁྲུངས་
ནས་སྤྱིག་བྲིམས་བཟོ་འགོད་ཚོག་གྱུ།

ཀ། ལྷན་ཁང་ཁག་དང་དགེ་ཚཱི་ཚོགས་པ་ཁག་འཇུགས་པ་
དང་། དེ་དག་ལ་ལྷ་རྟོག་བདག་གཉེར་བྱེད་པས་མཚོན་སི་མང་གི་
འཕྲོད་བཞེན་དང་། གཙང་སླ་བྱེད་རྫོལ་བ།

ཁ། རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་ཚེན་ནས་གཏན་འབེབས་བྱ་བྱུང་གི་
བྲིམས་ལུགས་ཁག་ལ་བརྟུན་པའི་སློབ་གྲྭ་རྒྱང་བ་དང་། འཕྲིང་བའི་
ཤེས་ཡོན་སློབ་ལྟོན་བྱེད་རྫོལ་བ།

ག། མངའ་སྤེལ་ཁག་གི་ནང་ཁོངས་ས་ཁུལ་སོ་སོའི་ལས་འགན་
འཁུར་དགོས་ཁག།

ང། ལས་ཁག་དང་། ཟུང་བ། གཞན་དག་ལྷན་
ལས་རྫོང་།

ཅ། ལྷ་ཚོགས་བདེ་དོན་དང་། མི་མང་ལ་དོགས་རམ།

ཆ། སོ་ནམ་རྒྱལ་སྤྱོད་དང་། རྒྱ་བོད། བཟོ་ལས་རྒྱང་ཁག་
བཅས་ཀྱི་རྫོང་།

ཇ། དོན་ཚན་འདིའི་དོན་གཞན་གྱི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པའི་ལས་
དོན་ཅི་རིགས་དང་འབྲེལ་ཡོད་མངའ་སྤེལ་སྤྱི་གཞིའི་གང་སྤང་ལག་
ལེན་དོན་ཁེལ་ཡོང་ཆེད་བྲིམས་འགལ་ཉེས་དངུལ་འགལ་བ།

ཉེ་ དེ་ མིན་ རྒྱལ་ ཡོངས་ ཚོགས་ འདུ་ཆེ་ མོས་བྲིམས་ལུགས་
 ཅི་རིགས་ཐོག་ནས་ མངའ་ སྡེའི་ ཚོགས་ འདུར་སྐྱིག་བྲིམས་བཟོ་རྒྱུའི་
 དབང་ཆ་ཇི་གནང་ དེའི་ དོན་ གནད་ གང་ ཅུང་ སྐོར་ ལ་ མངའ་ སྡེ་ རང་
 ཁྲངས་ ལས་སྐྱིག་བྲིམས་གཏན་ འབེབས་ཚོག་ འཇུགས། འོན་ཀྱང་
 མངའ་ སྡེའི་ ཚོགས་ འདུའི་ སྐྱིག་བྲིམས་ དང་ རྒྱལ་ ཡོངས་ ཚོགས་ ཆེན་
 ལས་གཏན་ལ་ སྦབ་པའི་ བྲིམས་ལུགས་ དབང་ དོན་གནད་ ཕྱོགས་ མཐུན་
 མིན་ པའི་ གནས་ ཚུལ་ བྱུང་ ན་ རྒྱལ་ ཡོངས་ ཚོགས་ ཆེན་ གྱི་ བྲིམས་
 ལུགས་ རང་ལ་ བརྩི་ འཛོག་ ཆ་ འཛོན་ བྱ་ རྒྱུ།

ལས་ དོན་ ལ་ སྐྱེན་ཕོ་ འབྲུལ་ རྒྱུ། དོན་ ཚན་ དོན་ བཞི་ པ།
 ལོ་ མཇུག་ སོ་སོར་ མངའ་ སྡེའི་ སྐྱི་ ཁྲབ་ ལས་ མངའ་ སྡེའི་ ཚོགས་ འདུའི་
 ལོ་ འཁོར་ ལས་ དོན་ ཇི་ བྱས་ ཞིབ་ སུའི་ ལ་ སྐྱེན་ཕོ་ ཁག་ བཀའ་ ཤུ་
 འབྲུལ་ རྒྱུ་ དང་ ། བཀའ་ ཤུག་ ལས་ དེ་ ལྷན་ རྒྱལ་ ཡོངས་ ཚོགས་ ཆེན་
 ཐོག་ ལ་ སྐྱེན་སྐྱོན་གནང་ རྒྱུ་ བཅས་ སོ། །

མངའ་ འབངས་ སྐྱེ་ རྒྱ་ ཚོས་ ཉོར་ ཐར་ འདོད་ སྡེའི། །
 སུན་ ཚོགས་ སྤྱིད་ ཅེར་ བསྐྱེགས་ པའི་ དཔལ་ ཡོན་ ལ། །

འདོད་གྱུར་དབང་བའི་ཐབས་འདུལ་ནམ་པ་བརྒྱ །
འཛིན་པས་ཕུལ་འཁོར་བདེ་བར་སྐྱོང་འདི་མང །

སྡེ་ཚན་ཚཱ་བྱར་དབྱེ་བའི་སྡོད་བཅུད་ཀྱི །
བྱ་བའི་ཁར་ཆེན་གང་ལ་ཡོངས་གཏད་པའི །
གཙུ་བོ་གྲོས་ལ་དབང་བའི་སྐྱེ་བོར་བཅས །
དེལ་མང་སྐྱུ་ག་བོར་བའོ་བ་མདུན་མའི་ཅི །

ཕུལ་འབྲོག་དགེ་མཚན་དཔལ་འབྱོར་གཡང་དུ་བསྐྱེལ །
སྒྲ་ཚོགས་རིག་གཞུང་མེ་ཏོག་འབྲུམ་བཞད་པའི །
ཚོས་སྲིད་མངོན་དགའ་རབ་བྱས་ཚོགས་ལྡན་དཔལ །
མགྲོན་དུ་འགགས་པ་སྐྱེ་གྱུརི་ངལ་འཚོ་འི་གཞི །

ལེའུ་དགུ་པ།

ཙ་བྲིམས་བཟོ་བཅོས།

ཙ་བྲིམས་བཟོ་བཅོས་ཀྱི་འགྲོ་ལུགས། དོན་ཚན་དོན་ལྡེ་
 པ། ༡ རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་ཆེན་གྱི་འཕུས་མིའི་ཙ་འབོར་གསུམ་
 ཆ་གཉིས་ནས་མོས་མཐུན་གཏན་ལ་པབ་པའི་བྲིམས་ལུགས་ཤིག་ལ་
 “གོང་ས་” “སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཚོག་ནས་དགོངས་བབས་ཚོག་
 མཚན་བསྐྱེད་ཐོན་བྱང་ཚེ་དེ་ཐོག་ནས་ཙ་བྲིམས་འདིའམ། འདིའི་
 དོན་ཚན་གང་རུང་བཟོ་བཅོས་མམ། བསྐྱར་བཀོད་ཚོག་གྱུ།

༢ ཡང་ན་འདི་ལྟའི་བསྐྱར་བཅོས་གང་རུང་དེའང་“གོང་ས་”
 “སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཚོག་ནས་མང་མོས་ཐག་གཅོད་བྱ་དགོས་”
 བཀའ་ཁྲབ་བསྐྱེད་འཕུས་དང་། དེ་དག་ལ་རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་ཆེན་
 གྱི་འཕུས་མི་འོས་བསྐྱེད་ཚོག་མཁའ་མི་མང་གསུམ་ཆ་གཉིས་ནས་མོས་
 མཐུན་ཁས་ལེན་བྱང་ན་མ་གཏོགས། དེ་མིན་ཙ་འཛིན་མ་དགོས་པ་
 ཡིན།

2 གྲུལ་ ཡོངས་ ཚོགས་ འདུ་ ཚེན་ མོས་ དོན་ ཚོན་ འདིའི་ བཀས་
 ཚུལ་ བའང་ རླང་ ཐོག་ ཉན་ ། ཡོང་ ས་ ། རླུབས་ མགོན་ ཚེན་ པོ་ མཚོག་ གི་
 གྲུལ་ ཁབ་ གྱི་ ཚོས་ ཕྱོགས་ དབུ་ འཛིན་ བཀས་ ལྷངས་ གྱི་ རླུ་ དབང་ བའང་
 ཅིར་ བཀོད་ རློན་ བཀོད་ བའི་ ཉུས་ ལྷུགས་ དང་ ། དབང་ ཚ་ བའང་ ཡང་
 མེད་ པ་ བཅས་ མོ །

རླང་ དོར་ བཀུགས་ བརྟན་ འབྱུང་ སྤྲུལ་ འཆར་ བཅོད་ པའི །
 བཅའ་ ཁྲིམས་ ཉོར་ བུའི་ མེ་ འོང་ རླངས་ བའི་ དོས །
 རློག་ མ་ ར་ རིའི་ ཚ་ ཤས་ རླབས་ སྲིད་ ཉ །
 དཔྱོད་ རླན་ ཚོགས་ གྱིས་ བསལ་ བ་ བཀག་ པ་ མིན །

ལེའུ་བརྒྱ་པ།

སྐྱིག་འཇུག་ས་བསྐྱར་བཟོ།

མི་མང་ལས་དོན་སྐྱིག་འཇུག་ས། དོན་ཚན་དོན་དུག་པ།
 ཅ་བྲིམས་འདི་ཁྱབ་བསྐྱབས་གྲུབ་རྗེས་དུས་ལྷན་གང་སྐྱར་ཐོག་
 །ལོང་ས་ །སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཚོག་ནས་མི་མང་ལས་དོན་ཁང་
 ཁག་གི་སྐྱིག་འཇུག་ས་དང་། བཀོད་སྐྱིག་བསྐྱར་བཟོ་དགོས་ངེས་ཐོག་
 འོས་འདུན་བསམ་འཚར་འདོན་མཁན་མི་མང་ལས་དོན་རྩན་ཚོགས་
 ཤིག་བསྐྱོ་གཞག་བསྐྱར་གྱུ།

མི་མང་ལས་དོན་རྩན་ཚོགས། དོན་ཚན་དོན་བདུན་པ།
 ཅ་བྲིམས་འདི་དེ་དོན་གནད་ཁག་ལག་ལེན་འགོ་རྒྱགས་རྗེས་ །ལོང་
 ས་ །སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཚོག་ནས་གཏན་འཇགས་མི་མང་ལས་
 དོན་རྩན་ཚོགས་ཤིག་བསྐྱོ་གཞག་གནང་གྱུ་དང་། རྩན་ཚོགས་དེ་ལ་མི་
 མང་གི་ལས་དོན་འགན་ཁུང་བ་ཁག་བསྐྱོ་སྤྱོད་ས་དང་སྐྱིག་ལས། ལས་
 ཁུང་དགོངས་ཉུ། གཞུགས་བབས་ལས་བཞེས་བཅས་དང་འབྲེལ་བའི་

ལས་འགན་དང་། དབང་ཆ་ཚལ་ཕྱོགས་སྐྱོར་ ། ལོངས་ ། ལྷུབས་
མགོན་ཚེན་པོ་མཚོག་ནས་ རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་ ཚེན་ ལ་ བཀའ་ བསྐྱར་
བསྐྱེད་ཀྱི་གཏན་འབེབས་ཐལ་གཙོད་མཚན་རྒྱ་བཙས་སོ། ། །

པོད་སྐྱོངས་ས་ཡི་ཐིག་ལེར་མངོན་ཆགས་པའི། །

སྐྱེ་བོའི་དོན་མང་རིན་ཚེན་འབྱུང་གྱི་ལྗོངས། །

སྐྱོ་སྐྱོན་མང་འདུས་སྐྱུག་བསམ་གྱུ་བོ་ཆེས། །

འབད་མེད་འདྲེན་ལ་མི་གས་དེ་སྲུ་ཞིག། །

ལྷུས་པས་པོངས་ལས་ཐར་བར་མི་པན་གྱི། །

དེ་བས་རབ་དུ་བདེན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ན། །

དོན་ནམས་ཐམས་ཅད་གྲུབ་པ་ལག་མཐོལ་ན། །

ཡོད་ཅེས་ཐུབ་པའི་སྐྱེས་རབས་དག་ལས་གསུངས། །

